

VILJANDI LINNA ARENGUSTRATEEGIA 2040+

VILJANDI LINNA ARENGUKAVA AASTATEKS 2025-2029

www.viljandi.ee
www.visitviljandi.ee

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	4
VISIOON VILJANDI LINN 2040+	5
VILJANDI LINNA ARENGUSTRATEEGIA 2040+	6
Kohanemine muutustega rahvastikus	6
VÕIMEKAS, KAASAV JA TARK VILJANDI LINN	7
Viljandi linna asjatundlik juhtimine.....	7
SÄÄSTEV JA ROHELINE VILJANDI LINN	7
Puhas ja jätkusuutlik loodus- ja elukeskkond	7
HUBANE JA TURVALINE VILJANDI LINN	8
Hubane ja turvaline linnaruum	8
ETTEVÕTLIK JA ETTEVÕTLUST TOETAV VILJANDI LINN	9
Head eeldused ettevõtluse arenguks ja kasvuks	9
UNISTAV JA KUTSUV VILJANDI LINN	10
Atraktiivne külastuskeskkond ja inspireerivad turismitooted	10
ÕPPIV JA NOORUSLIK VILJANDI LINN.....	11
Paindlikud ja inimese vajadusi arvestavad õppimisvõimalused kogu elu jooksul	11
KULTUURILISELT MITMEKESINE JA SPORTLIK VILJANDI LINN	11
Kultuuriline mitmekesisus ja traditsioonide hoidmine	11
Mitmekesised tegevusvõimalused ja elamusterohke spordielu.....	12
HOOLIV JA SOTSIAALSELT TURVALINE VILJANDI LINN	12
Terve, abistatud ja hoitud viljandlane	12
VILJANDI LINNA ARENGUKAVA 2025-2029	13
Viljandi linna rahvastik	13
1. VÕIMEKAS, KAASAV JA TARK VILJANDI LINN	16
1.1. Lähtepositsioon 2025.....	16
1.2. Arenguvajadused	17
1.3. Arengueesmärgid.....	18
1.4. Mõõdikud	18
2. SÄÄSTEV JA ROHELINE VILJANDI LINN	19
2.1. Lähtepositsioon 2025.....	19
2.2. Arenguvajadused	20
2.3. Arengueesmärgid.....	20

2.4. Mõõdikud	20
3. HUBANE JA TURVALINE VILJANDI LINN.....	21
3.1. Lähtepositsioon 2025.....	21
3.2. Arenguvajadused	22
3.3. Arengueesmärgid.....	23
3.4. Mõõdikud.....	23
4. ETTEVÕTLIK JA ETTEVÕTLUST TOETAV VILJANDI LINN	24
4.1. Lähtepositsioon 2025.....	24
4.2. Arenguvajadused	24
4.3. Arengueesmärgid.....	25
4.4. Mõõdikud.....	25
5. UNISTAV JA KUTSUV VILJANDI LINN	25
5.1. Lähtepositsioon 2025.....	25
5.2. Arenguvajadused	26
5.3. Arengueesmärgid.....	26
5.4. Mõõdikud.....	27
6. ÖPPIV JA NOORUSLIK VILJANDI LINN	27
6.1. Lähtepositsioon 2025.....	27
6.2. Arenguvajadused	28
6.3. Arengueesmärgid.....	29
6.4. Mõõdikud.....	30
7. KULTUURILISELT MITMEKESINE JA SPORTLIK VILJANDI LINN	31
7.1. Lähtepositsioon 2025.....	31
7.2. Arenguvajadused	32
7.3. Arengueesmärgid.....	32
7.4. Mõõdikud.....	33
8. HOOLIV JA SOTSIAALSELT TURVALINE VILJANDI LINN	33
8.1. Lähtepositsioon 2025.....	33
8.2. Arenguvajadused	34
8.3. Arengueesmärgid.....	35
8.4. Mõõdikud.....	35
VILJANDI LINNA ARENGUKAVA 2025-2029 TEGEVUSKAVA/ VILJANDI LINNA ARENGUSTRATEEGIA 2040+ KAVA	37
Lisa 1. Rahvaküsitluse kokkuvõte.....	63

SISSEJUHATUS

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt peab igal vallal ja linnal olema arengukava, mis on aluseks eri eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele. Arengukavas esitatakse majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalised suundumused ja vajadused, probleemide ja võimaluste hetkeolukorra analüüs tegevusvaldkondade lõikes, tegevusvaldkondade strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga arengukava perioodi lõpuni ning strateegiliste eesmärkide täitmiseks vajalikud tegevused arengukava perioodi lõpuni.

Viljandi Linnavalikogu algatas 27.02.2025 Viljandi linna arengustrateegia 2040+ ning Viljandi linna arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2024–2029 ülevaatamise. Viljandi Linnavalitsus kinnitas 10.03.2025 korraldusega nr 144 Viljandi linna arengustrateegia 2040+, Viljandi linna arengukava aastateks 2024–2029 ja Viljandi linna eelarvestrateegia aastateks 2024-2029 ülevaatamise komisjoni koosseisu ja tööplaani. Komisjon määras arengukava ja eelarvestrateegia perioodiks 2025-2029.

Viljandi linna arengustrateegia 2040+ ning Viljandi linna arengukava aastateks 2025–2029 on jaotatud 8-ks teemaploki:

- Võimekas, kaasav ja tark Viljandi linn
- Säästev ja roheline Viljandi linn
- Hubane ja turvaline Viljandi linn
- Ettevõtlik ja ettevõtlust toetav Viljandi linn
- Unistav ja kutsuv Viljandi linn
- Õppiv ja nooruslik Viljandi linn
- Kultuuriliselt mitmekesine ja sportlik Viljandi linn
- Hooliv ning sotsiaalselt turvaline Viljandi linn

Arengudokumentide ülevaatamise komisjon korraldas teemaplokkide arutelu ning otsustas võimalike muudatuste üle. Teemaplokkides on kirjeldatud valdkondade hetkeolukord ning lähtepositsioon, sõnastatud arenguvajadused ja arengueesmärgid ning määratud mõõdikud eesmärkide täitmise hindamiseks. Eraldi peatüki moodustab tegevuskava valdkondade kaupa, mis hõlmab tegevusi Viljandi linna arengustrateegia 2040+ ja Viljandi linna arengukava 2025–2029 perioodiks. Dokumendi lisaks on 2024. aastal korraldatud Viljandi linna elanike küsitluse kokkuvõte.

Lähtuvalt arengudokumentide koostamise aja keerulisest ja uudsest olukorrast kogu maailma majanduses on prognooside tegemine äärmiselt raske. Tegevuskava aastateks 2025–2029 kajastab tegevusi, mis tulenevad 2025. aasta alguse prognoosist linna tulude, kulude ja võimalike investeeringuobjektide kohta.

Arengudokumendid on koostatud kahe eraldi dokumendina. Nendeks on käesolev Viljandi linna arengustrateegia 2040+ ja Viljandi linna arengukava aastateks 2025–2029 ning Viljandi linna eelarvestrateegia aastateks 2025–2029. Dokumendid on omavahel seotud ning on aluseks linna eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, tegevuste ja investeeringute kavandamisel ning tegevusteks ja investeeringuteks toetuste taotlemisel.

VISIOON VILJANDI LINN 2040+

Joonis 1 Visioon Viljandi linn 2040+ ning Viljandi linna arengustrateegia 2040+ ja arengukava 2025–2029 peaesmärgid.

VILJANDI LINNA ARENGUSTRATEEGIA 2040+

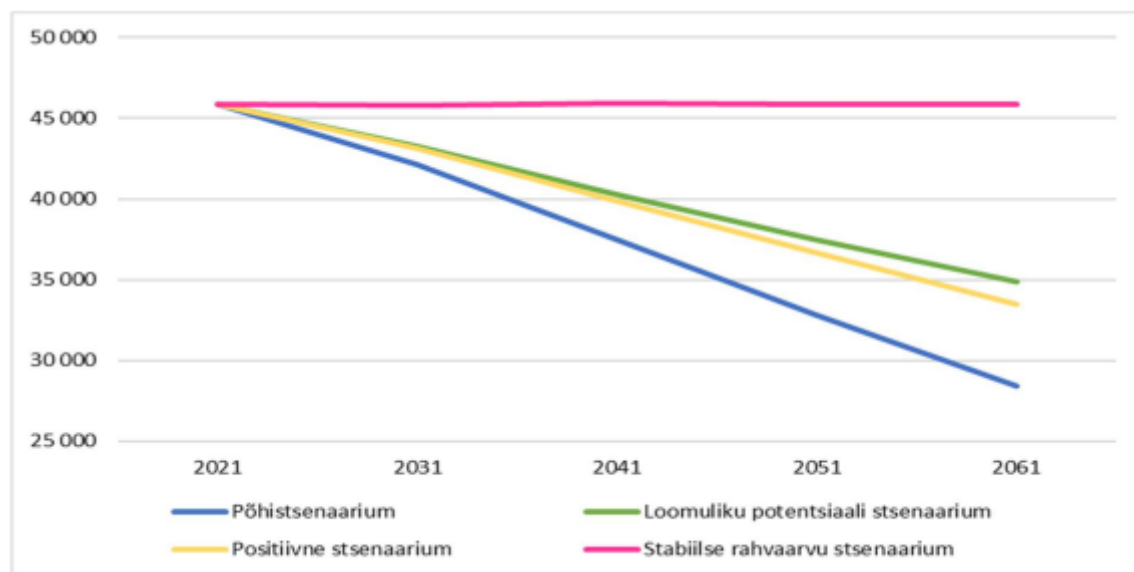
Arengustrateegia 2040+ peatükk kirjeldab üldiseid väljakutseid, millega strateegia perioodil peab arvestama ning toob välja peamised eesmärgid, milleni lähiaastate arengutes on soov jõuda. Strateegilised tegevused kajastuvad valdkondade kaupa tegevuskava peatükis.

Kohanemine muutustega rahvastikus

Viljandi linna rahvaarv on vähenenud alates 1990. aastate esimesest poolest. Arenguid kavandades tuleb tegeleda rahvaarvu vähenemise aeglustamise nimel ning püüelda rahvaarvu säilimise suunas.

Viljandi linna rahvastikuarengu strateegiliseks eesmärgiks on Viljandi linnas elavate inimeste elukvaliteedi tõstmine ja rahvastiku kahanemise aeglustumine.

Rahvaarvu muutumist mõjutavad neli näitajat: sündide, surmade, sisse- ja väljarännanute arv. Samuti on oluline roll rahvastiku struktuuril. 2022. aastal rahvastikugeograaf Alis Tammuti poolt koostatud [Viljandimaa rahvastikuproгноosis 2021-2061](#) on kajastatud 4 stsenaariumi. Põhistsenaariumi, mis arvestab praeguste trendide jätkumist kohaselt väheneb Viljandimaa rahvaarv 20 aastaga 18%, 40 aastaga 38%. Positiivne stsenaariumi korral, kus on ajas järjest suurendatud tagasi- ja sisse- ja väljarännat väheneb Viljandimaa rahvaarv 20 aastaga 13%, 40 aastaga 27%. Loomuliku potentsiaali stsenaariumi korral, kus on näidatud protsesse, kui rännet ei toimuks on vähenemine 20 aastaga 12%, 40 aastaga 24%. Stabiilse rahvaarvu stsenaariumi korral püsiks rahvaarv praegusel tasemel.

Joonis 2 Viljandi maakonna rahvaarv, stsenaariumide võrdlus 2021-2061 (Allikas: Alis Tammur. Viljandimaa rahvastikuproгноosis, 2021 kuni 2061)

Omaavalitsuse valmisolek kohanemiseks muutustega rahvastikus peab olema võimalikult mitmekülgne. Viljandi linnas väheneb rahvaarv negatiivsest rändest tingituna rohkem kui negatiivse loomuliku iibe tõttu. Rände osas peaks see hõlmama väljarände vähendamist ja tagasirände toetamist, kõrgelt kvalifitseeritud ja lõimumisvalmis sisse- ja väljarännajate eelistamist. Samuti peaks omaavalitsus kavandama tegevusi elanike pikema tööelu eelduseks oleva hea tervise säilitamiseks, soodustama elukestvat õpet ja õppimist, järjekindlalt panustama sündimust soodustavasse perepoliitikasse ning lapse- ja peresõbralikkuse suurendamisse. Kuna elukoha valikul eelistatakse atraktiivseid tiheasustusalasid looduskaunites kohtades, on oluline panustada elukeskkonna parendamisse. Atraktiivne ja vajadustele vastav linnaruum ning looduse lähedus on sama tähtis kui teenuste kättesaadavus ning

head ja kiired transpordiühendused suuremate keskustega. Tugev haridusasutuste võrk, mitmekesine kultuurielu, head vaba aja veetmise ja spordiga tegelemise võimalused tõstavad linna kui elukoha väärtust veelgi.

Rahvastiku vähenemine ja vananemine on olulised sotsiaalsüsteemi jätkusuutlikkuse kontekstis. Kui iga tööeas inimese kohta tuleb edaspidi järjest rohkem tööeas väljas olevaid elanikke, siis tähendab see, et iga tööealine peab edaspidi loovutama järjest suurema osa oma töö tulemusest tööeas väljas olevate inimeste vajaduste rahuldamiseks. Seetõttu on oluline toetada kõrget lisandväärtust tootvate ja teadmistemahukate ettevõtete rajamist Viljandisse, mis soodustab kõrgelt kvalifitseeritud tööjõu linna tööle ja elama asumist. Samuti on oluline arendada teenuseid ja luua võimalusi kaugtöö tegemiseks, mis võimaldab inimestel Viljandisse elama asuda ka siin töökohta omamata. Oluline on soodustada elanike ettevõtlikkust ning tunnustada ka kohalikul tasandil opereerivate väikeettevõtete loomist, mis oma tegevusega toetavad elusa ja tegusa väikelinna kuvandit ning pakuvad elanikele vajalikke teenuseid.

Edukas rahvastikumuutustega kohanemine eeldab nii elamufondi uuenemist, elukeskkonna parendamist ja atraktiivsuse tõstmist kui ka ettevõtluskeskkonna arendamist ning ettevõtete konkurentsivõime ja tootlikkuse suurenemist.

VÕIMEKAS, KAASAV JA TARK VILJANDI LINN

Viljandi linna asjatundlik juhtimine

Omavalitsuse tark juhtimine tagab tugeva kogukondliku identiteedi ja kogukonna jätkusuutliku arengu. Teadmistepõhine ja inimkeskne planeerimine, avatud, kaasav ja eesmärkide saavutamisele pühendunud juhtimine, asjatundlik ja korrektne asjaajamine, efektiivne töökorraldus ja avalike teenuste hea tase ning kättesaadavus on eelduseks, et Viljandi linn on meelepärane ja hästitoimiv koht elamiseks ja pere loomiseks, ettevõtlusega tegelemiseks ja töötamiseks ning ka õppimiseks ja puhkamiseks.

E-teenuste arendamine ja uute lahenduste väljatöötamine teenuste osutamisel tõhustab halduskoormust, vähendab bürokraatiat ning tõstab teenuste kvaliteeti. Lisaks muudab see sujuvamaks nende inimeste teenindamise, kelle jaoks e-teenuste kasutamine on raskendatud või välistatud. Uute ja tarkade lahenduste elluviimisel on olulisel kohal koostöö naaberomavalitsuste ja erinevate organisatsioonidega. Kvaliteetse avaliku teenuse pakkumisel on oluline roll omavalitsuse personalipoliitikal, mille aluseks on infovahetus, töökorraldus, kvalifikatsioon, motiveeritus ja töötingimused.

Paraneb linnaelanike teavitamine ja kaasamine oluliste küsimuste otsustusprotsessi. Kohtumised elanikega ja küsitluste läbiviimine annavad väärtuslikku infot linna arendamiseks ja probleemidele lahenduste leidmisel.

Linna edukaks juhtimiseks on oluline, et otsuseid võetakse vastu strateegilistest eesmärkidest lähtuvalt ja teadmistepõhiselt. Otsustusprotsess on asjatundlik, läbipaistev ja kaasav ning avalike teenuste arendamisel ja pakkumisel lähtutakse targa, inimkeskse ja jätkusuutliku linna põhimõtetest.

SÄÄSTEV JA ROHELINE VILJANDI LINN

Puhas ja jätkusuutlik loodus- ja elukeskkond

Viljandi linn asub looduslikult mitmekesise maastiku ja rikkaliku loodusega alal. Rohevõrgustik on väärtuslik elukeskkonna osa, mis tasakaalustab ehitatud linnakeskkonna mõju ning see on olulisel kohal linnaruumi ja miljöö kujundamisel. Viljandis on kolm suurt rohekoridori, mis asuvad Valuoja ja Uueveski orgudes ning Viljandi järve ürgorus. Linna pargid, puisteed ja veekogud loovad ühtse terviku ning koos Viljandi järve äärses metsaga moodustavad linna haljasvööndi.

Linna rohealad on avalik ruum puhkamiseks ja vaba aja veetmiseks. Looduskeskkonna eksponeerimiseks ja nautimiseks on oluline hoida olemasolevaid looduskauneid vaateid kinni kasvavast. Rohealade

kasutusvõimaluste mitmekesistamiseks on kavandatud neile maastikulisi elemente, vaba aja veetmise ja õuesõppe läbiviimise kohti ning sportimisvõimalusi. Viljandi järve rannaala arendatakse eesmärgiga pakkuda võimalikult meeldivat ja mitmekülget ajaveetmisvõimalust samal ajal säilitades ja hoides ka loodust, sh tagades loodusliku kooslusega metsaaladel piisav alusmets ja järelkasv.

Haljastuse planeerimisel ja arendamisel on eesmärgiks tagada esteetiline ja liigirikas elukeskkond ning looduse lähedus ja kättesaadavus elanikkonnale. Kahjulike mõjude vähendamiseks ja elukeskkonna kvaliteedi tõstmiseks eraldatakse üksteisest tootmishoonete maad ja elumumaad nii kõrg- kui madalhaljastusega. Kavandatakse puisteede ja ribaparkide rajamist ning mõnede alleede uuendamist või taastamist. Ribapark on planeeritud Järveotsa linnaossa ning Männimäe tee teekoridori elamute ja tööstuspiirkonna vahelise ala eraldajana.

Viljandi linna eesmärgiks on liikuda kliimanetraalsuse suunas ning soodustada säästlikumat ning keskkonnateadlikumat käitumist ja loodushoidu. Eelkõige eeldab keskkonnakoormuse vähendamine inimeste keskkonnateadlikkuse suurendamist, kuid oluline on ka vajaliku infrastruktuuri ja teenuste kättesaadavus ning nende asjakohasus.

Tervise toetamiseks, õhusaaste, müra ja parkimiskoormuse vähendamiseks on oluline vähendada autostumist ning soodustada mittemotoriseeritud liikumisviiside kasutamist, luues kvaliteetseid ja turvalisi jalg- ja jalgrattateid koos mitmekesise linnasisese haljastusega. Linnaloodus ning kõikidele elanikkonna gruppidele igapäevase aktiivse jalgsi või rattaga liikumise võimaldamine toetab inimeste vaimset ja füüsilist tervist ning tõstab tervelt ja iseseisvalt elatud aastate hulka.

Targalt planeeritud ja mitmekesine linnaloodus vähendab inimtegevusest kui ka ilmastikust tulenevat negatiivset mõju elukeskkonnale ja inimese tervisele ning võimaldab energiasäästu, väiksemaid hoolduskulusid ning pikemas perspektiivis kokkuhoidu ka tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeteenustelt.

Energia säästmiseks on oluline hoonete energiatõhusamaks muutmine. Samuti on tähtis ettevõtete toetamine ja tunnustamine ringmajanduse arendamisel ning ettevõtlussümbiooside loomisel. Jäätmemajanduse valdkonnas on eesmärgiks vähendada jäätmete tekkimist ning suunata tekkivad jäätmed maksimaalselt taaskasutusse.

HUBANE JA TURVALINE VILJANDI LINN

Hubane ja turvaline linnaruum

Linnaruum ja tehniline taristu peavad rahuldama elanikke ja ettevõtteid. Läbivaks peab saama säästev areng, mis hõlmab ressursside säästvat kasutamist, keskkonnasõbralike lahenduste rakendamist ja inimesekeskse linnaruumi loomist. Linnaruum peab olema turvaline, hästitoimiv, atraktiivne ning kõrge arhitektuurse kvaliteediga.

Lähiaastate linnaplaneerimisealaste otsuste tegemisel, hoonestamisel ning tehnovõrkude ja teede planeerimisel on üheks suunaks planeerimise ökonoomiliste seisukohtade järgimine. Arendamisel on eelistatud projektid, mis paiknevad juba hoonestatud piirkondades, toetavad infrastruktuuri piisava ja jätkusuutliku kasutusega arengut. Hoonestamisel on uute maa-alade hõivamisele eelistatud olemasolevate linnakvartalite tühjalt seisvate osade täisehitamine, mille korral juba välja ehitatud infrastruktuuriga liitub enam tarbijaid. Ühiskondlike hoonete paigutamisel kesklinna on lisaks hoonestuse tihendamisele eeliseks ka teenuste kättesaadavus.

Sarnaselt vanalinnale vajavad ka muud hoonestuse ning linnaruumi elementide iseloomu poolest eristuvad linna piirkonnad selget reeglistikku, mille alusel piirkonda arendada, seal asuvaid hooneid renoveerida või uusi hooneid ehitada. Linnaliste koosluste hoonestamise põhimõtete läbiarutamine ja kehtestamine on linna arengus vajalik, kuna annab edaspidi kindlama tunde nii omanikule kui otsustajale. Nimetatud tegevus on lähiaastatel kavandatud läbi viia Viljandi linna üldplaneeringu koostamise käigus.

Vajalik on jätkata senist restaureerimistoetuste süsteemi, mis tagab nii mõnegi ajaloolise hoone või linnaruumis nähtava väärtusliku detaili säilimise või restaureerimise. Olulise tähtsusega on muinsuskaitse alal ja sihtkaitsevööndis asuvate hoonete omanike tunnustamine kultuuriväärtuste säilitamisel. Vajalik on jätkuv

muinsuskaitsealane selgitustöö ning kinnistuomanikele suunatud koolituste korraldamine. Väga olulise tähendusega on lossivaremete konserveerimise, vanalinna tänavate uuendamise ning linnamüüri konserveerimise, eksponeerimise ja markeerimise jätkamine.

Viljandi linna atraktiivsuse tõstmiseks ning elanikkonnale parema elukeskkonna loomisel on aluseks linna terviklik kujunduskontseptsioon ning tänavate ja avaliku ruumi planeerimise (tänavadisaini) põhimõtted, mis tuginevad inimesekeskse, 15 minuti linna ja targa linna kontseptsioonidele.

Tänavate uuendamisel on eesmärgiks saavutada kõrgeim turvalisus (null-visioon ehk mitte ühtegi surmaga või tõsise, jäädava vigastusega lõppevat liiklusõnnetust), tagada ligipääsetavus ja hea kasutajakogemus kõigile, sh liikumiskäiguga liiklejatele, jaotades tänavaruumi ühtlasemalt erinevate liikumisviiside eelistajate vahel ning arvestades erinevate elanikkonna gruppide vajadustega. Tervikliku jalgrattateede võrgustiku olemasolu võimaldab rattaga liikuda kiiresti, mugavalt ja turvaliselt, pakkudes argiliikumisteks tõsiseltvõetavat alternatiivi motoriseeritud transpordile.

Linnatänavate rajamisel ja rekonstrueerimisel on oluline arvestada keskkonnamõjudega inimese tervisele ja heaolule ning on oluline planeerida õhusaastest, mürast ja ilmastikust tingitud kahjulike mõjude vähendamine. Tänavate ja avaliku ruumi planeerimisel ja ehitamisel tuleb arvestada ka ressursside säästmise vajadusega ning luua nutikaid ja kauakestvaid väikese hooldusmahuga lahendusi.

Oluline on luua atraktiivne linnaruum, mis soodustab tänava mitmekülgset kasutamist ning tänaval viibimist. Tänav ei ole vaid ühendustee erinevate sihtkohtade vahel, vaid oluline sotsialiseerumise koht. Meeldiva ja kasutajasõbralik avaliku ruumi kujundamisega saame kaasa aidata erinevate ühiskonnagruppide läbikäimisele ja ühiskonna sidususe loomisele, suurendades inimeste heaolu ja turvatunnet. Atraktiivne linnaruum ja elav tänavaelu soodustab kaubanduse, toitlustuse ja turismi arengut.

Olulisele kohale on tõusnud jalg- ja jalgrattateede võrgustiku arendamine, mis aitab vähendada autostumist ning sellest tulenevaid negatiivseid keskkonnamõjusid, hoida kokku kulusid kui ka aidata kaasa rahvatervise edendamisele. Oluline on parandada kõnniteede olukorda ning tagada vajadustele vastav jalgsi liikumise võimalus ka liikumiskäiguga inimestele, eakatele ja lastele. Väiksem autoliiklus vähendab tänavate kulumist ja hooldusvajadust ning loob puhtamat ja müravabamat elukeskkonda. Võimalusel planeeritakse jalg- ja jalgrattateed läbi haljasalade ja parkide pakkudes meeldivamat ja tervislikumat teekonda. Aktiivne liikumine ja looduses viibimine tõstab inimeste tervelt elatud aastate hulka ja parandab elukvaliteeti, mis omakorda tähendab tervemaid ja töökamaid töölisi ettevõtjatele ning väiksemaid tervishoiu ja sotsiaalhoolekande kulusid.

Tänavatel on oluline tagada kõikide liiklejate turvalisus ja võimalikult sujuv liikumine, mida aitab korraldada asjakohane tänavadisain ja hooldus. Korras ja hooldatud tänavakatted, loogiline ja erinevate liiklejate vajadusi arvestav tänavaruum ja liikluskorraldus, tänava võrdsem ruumijaotus eri liiklejagruppide vahel, liikumise sujuvus ja lühikesed ooteajad reguleeritud ristmikel, õiged liikumiskiirused, lihtne ja selge liiklusemärgistus — need on olulised tegurid, mis tagavad liiklejatele teineteisega arvestamise ja üldise liiklusturvalisuse. Eesmärgiks on igal aastal vähemalt ühe tänava renoveerimine rakendades eeltoodud põhimõtteid.

Eesmärgiks on tagada kõikidele elanikkonna gruppidele nende poolt valitud liikumisviisil turvaline, sujuv, mugav ja terviklik teekond linna eri piirkondade, suuremate kaubandus-, teenindus- ja sotsiaalhoonete vahel ning ligipääs rohe- ja puhkealadele.

ETTEVÕTLIK JA ETTEVÕTLUST TOETAV VILJANDI LINN

Head eeldused ettevõtluse arenguks ja kasvuks

Eesmärgiks on Viljandi linna arendamine tervikliku, atraktiivse ja inimesekeskse elukeskkonnana, mis loob eeldused, et haritud ja ettevõtlikud tööealised inimesed eelistaksid Viljandit elu- ja töökohana. Kasvav elukeskkonna kvaliteet soodustab sissetulekut ja tagasissetulekut ning ettevõtluse kasvu ja kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomist.

Hästi toimiv ettevõtlussektor tagab linnale kvaliteetsete avalike teenuste pakkumiseks ja ettevõtlustingimuste pidevaks arendamiseks vajaliku tulubaasi ning loob uusi ja kõrgema sissetulekuga töökohti.

Kohanemiseks muutuva majanduskeskkonnaga ja tagamaks turunõudlusele vastavat kvalifikatsiooni rakendatakse koostöös riigi-, era- ja kolmanda sektoriga meetmeid tööelise elanikkonna ümber- ja täiendõppeks.

Kohalik omavalitsus saab ettevõtluse edendamisele kaudselt kaasa aidata oma tegevusvaldkondade kaudu:

- 1) kasvatus-, haridus- ja kultuuritöö ning elukestva õppe- ja ümberõppe võimalused valmistavad inimese ette iseseisvaks eluks ning kindlustavad ettevõtluse arenguks vajaliku kvaliteetse töötajaskonna ning ettevõtjad;
- 2) spordirajatiste, liikumisharrastust soodustava linnakeskkonna ning puhkealade arendamine ja loodusliku keskkonna kättesaadavus aitab hoida töötajate tervist ning vähendab seeläbi ettenägematuid kulutusi tööjõule. Hea tervisega inimeste sooritusvõime on parem ning hõive tööturul pikemaajaseks;
- 3) sotsiaalse turvalisuse tagamine vähendab töömoraali madalaid sotsiaalseid ja psühholoogilisi pingeid;
- 4) planeerimis- ja ehitustegevuse kaudu tagatakse vajalik infrastruktuur ning linnaruumi atraktiivsus ettevõtluse arenguks;
- 5) läbipaistev, selge ja kiire menetlusprotsess tagab sujuva asjaajamise ning toetab ettevõtete, kohaliku omavalitsuse ja riigi koostööd.

Jätkub tööstusalade väljaarendamine eesmärgiga uute ettevõtete ja uute töökohtade loomise võimaldamiseks. Ettevõtlusalade infrastruktuur, linna hea maine ning tõhus koostöö omavalitsuste, riigi ja rahvusvahelisel tasandil soodustab ettevõtete arengut. Targa linna põhimõtete rakendamine, innovatsiooni, ringmajanduse ja ettevõtete ning organisatsioonide vaheliste sümbiooside loomise soodustamine ja tunnustamine toetab koostööd ning tõstab linna atraktiivsust ettevõtjatele ning investoritele.

Atraktiivne linnaruum, mitmekülgne kultuuri- ja spordielu, vajalike teenuste kättesaadavus, head ühendused teiste linnadega tõstavad linna kui elukoha väärtust ning soodustavad spetsialistide ja töötajaskonna paikseks jäämist ning pikaajaliste, stabiilsete töösuhete loomist. Samuti on need olulised tingimused turismisektori arenguks.

Kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomist soodustab inseneriharidusega tööjõu olemasolu. Et tekitada noortes huvi inseneriteadustes kõrghariduse omandamise vastu, tuleb panustada noorte suuremasse kaasatusse tehnoloogia-, loodus- ja täppisteaduste valdkonda nii hariduse, noorsootöö kui huvitegevuse kaudu. Omavalitsus peab vajalikuks ja toetab kõikides haridusasutustes ettevõtlikkuse õppe arendamist.

UNISTAV JA KUTSUV VILJANDI LINN

Atraktiivne külastuskeskkond ja inspireerivad turismitooted

Turismivaldkonna eesmärgiks on pakkuda Viljandi linnas terviklikku külastuselamust. Turismitooted ja -teenused on kvaliteetsed, inspireerivad ja kooskõlas säästva arengu põhimõtetega.

Turismitoodete arendamise juhtimise eesmärgiks on turismisektori konkurentsivõime kasvatamine eristumise ja külastaja vajadustele vastavate turismitoodete ja -teenuste väljaarendamise läbi. Turismitoote kvaliteedi kujundab külastaja teekonna terviklik arendamine. Külastuselamus kujuneb kogu külastaja teekonna vältel erinevaid teenuseid ning tooteid tarbides. Turismitoodete arendamine on suunatud peamiste teemavaldkondade arendamisele koostöövõrgustike arendamise kaudu, turismitoodete ja -teenuste kvaliteedi, teeninduskvaliteedi ja turismikompetentsuse tõstmisele. Koostöövõrgustike eesmärgiks on tugevdada koostööd ja ühistegevusi piirkondlike sihtkohtade arendajate ning ettevõtjate vahel ja suurendada turismitoodete turunduslikku potentsiaali.

Rikkalik ajaloo- ja kultuuripärand loob unikaalsed võimalused kultuuriturismi arendamiseks. Viljandis toimub palju kultuuri- ja spordisündmusi, mis toovad linna arvukalt külastajaid aastaringelt.

ÕPPIV JA NOORUSLIK VILJANDI LINN

Paindlikud ja inimese vajadusi arvestavad õppimisvõimalused kogu elu jooksul

Haridusvaldkonna tähtsamad eesmärgid on kaasaegse, mitmekülgse ja kvaliteetse hariduse võimaldamine munitsipaalkoolides ning alushariduse andmise ja laste päevahoiuteenuse tagamine. Tähtis on samuti mitmekesise huvihariduse ja huvitegevuse võimaldamine ja huvialade arendamine.

Paindlik ja inimese vajadusi arvestav haridusvõrk annab õppijatele ettevalmistuse elus toimetulekuks ning tööoskused ja -harjumused. Viljandi võimaldab tunnustatud haridust alusharidusest kõrghariduseni. Tugev alus- ja põhihariduse baas annab õppijatele hea ettevalmistuse haridustee jätkamiseks gümnaasiumides, kutseharidusasutustes ja kõrgkoolides.

Alushariduse andmise ja päevahoiuteenuse osutamisega kodude lähedal on loodud tingimused laste eakohase arengu toetamiseks ning sellega soodustatakse lapsevanemate töötamist ning perede toimetulekut. Eesmärgiks on koolieelsete lasteasutuste ajakohastamine ja arendamine, olles paindlik lähtuvalt nõudlusest uute rühmade avamiseks ning lähtudes muu hulgas ka piirkondadest, kus on suurim nõudlus kodulähedasele päevahoiuteenusele tagamaks lapsevanematele ja lastele mugav ja optimaalne liiklustrajektoor.

Kvaliteetse põhihariduse aluseks on tugevad põhikoolid, mis rakendavad uudseid meetodikaid ja tagavad igale õppijale nüüdisaegse, turvalise ning tema võimeid, vajadusi ja individuaalseid valikuid arvestava õpikeskkonna. Oluline on, et haridusasutustes töötab motiveeritud ja professionaalne personal ning vajalik on panustada õpetajate ja noortega tegelevate spetsialistide teadmiste ja oskuste ajakohastamisse.

Huvihariduse, huvitegevuse ja noorsootöö võimalused pakuvad mitmekesiseid eneseteostuse ja vaba aja veetmise viise, et noor saaks lähtuvalt oma tugevustest individuaalselt areneda. Täiskasvanute täiend- ja ümberõpe on osa elukestvast õppest, et tagada inimeste parem toimetulek ja suurem võimekus edukalt toime tulla uute väljakutsetega.

KULTUURILISELT MITMEKESINE JA SPORTLIK VILJANDI LINN

Kultuuriline mitmekesisus ja traditsioonide hoidmine

Olles avatud ja arenev, eripalgelise ning traditsioonidega kultuurieluga linn, kus on tagatud võimalused kultuuri loomiseks, tarbimiseks ja edasikandmiseks, on kultuurivaldkonna eesmärgiks kultuurilise mitmekesisuse ja traditsioonide hoidmine. Viljandi linn hindab professionaalse kultuuri arengut linnas ning tagab kultuurilise huvitegevuse võimalused ning toetused kodanikuühendustele.

Jätkatakse kultuuri-, mälu- ja vabaajaasutuste ja nende hoonete arendamist tagamaks paremad võimalused kultuuri loomiseks ja tarbimiseks, rakendades innovaatilisi lahendusi ning tuginedes traditsioonidele ja kogemustele. Asutuste tegevus peab toimuma selgelt kokku lepitud alustel, toetudes koostööle ning soodustades pidevat arengut vastavalt sihtrühmade muutuvatele vajadustele. Teenuste arendamisel on tähtis lähtumine turunõudlusest ja valitsevatest trendidest.

Olulise tähtsusega on eesti keele ja kultuuri väärtustamine. Kultuurielu elavdamise ja rikastamise eelduseks on kogukonna aktiivsus, rahvusvaheline suhtlus, kultuurivahetus ja kogemuste vahetamine.

Rahvastiku vähenemise peatamiseks on oluline toetada ja tunnustada ühiskondlikult aktiivseid ja arengut vedavaid noori, kelle edaspidiseid valikuid kuhu elama asuda, kodu luua ja kus lapsi kasvatada, saab suunata tervikliku, atraktiivse ja inimesekeskse elukeskkonna loomisega. Noorte kaasamine planeerimis- ja otsustamisprotsessides ning noorte algatuste toetamine ja noorte panuse tunnustamine kasvatab noorte kogukonnatunnet ja sidusust Viljandiga.

UNESCO loovlinnaks olemine võimaldab näidata laiemale avalikkusele Viljandi pärandis peituvaid väärtusi ja tutvustada viise, kuidas need saaks aidata kaasa igapäevase elu rikastamisele nii kultuurilises, sotsiaalses kui majanduslikus vaates.

Mitmekesised tegevusvõimalused ja elamusterohke spordielu

Viljandi linna eesmärgiks on elanike hea tervise ning liikumisaktiivsuse säilitamine ja arendamine, tänapäevaste võimaluste pakkumine elamusterohketest spordisündmustest osasaamiseks ja liikumisharrastusega tegelemiseks.

Viljandi on sportlik ja tervislik linn. Sportlikud eluviisid panustavad rahvatervise edendamisse ja seeläbi tervena elatud aastate pikendamisse. Oluline on soodustada nii laste kui täiskasvanute jalgsi või rattaga liikumist igapäevastel teekondadel ning suurendada isetekkelist liikumisaktiivsust.

Prioriteediks on noortesporti toetamine ja liikumisvõimaluste soodustamine koolides ja lasteaedades. Olulisemateks väljakutseteks on koolistaadionide ja spordiväljakute korrastamine, tervisespordi edendamine ning sporditaristu kvaliteedi säilitamine ja parandamine ning saavutussportlaste toetamine.

Sportimispaikade arendamise jätkamine loob paremad tingimused nii tipptasemel treeningute läbiviimiseks kui ka liikumisharrastusega tegelejatele. Sporditaristu arendamine koostöös erasektoriga mitmekesistab sportimisvõimalusi. Head sportimisvõimalused ja traditsioonilised spordisündmused tugevdavad ka Viljandi kui spordilinna mainet.

HOOLIV JA SOTSIAALSELT TURVALINE VILJANDI LINN

Terve, abistatud ja hoitud viljandlane

Viljandi linna prioriteet on rahva hea tervis, elanikkonna võimalikult kõrge tervelt elatud aastate hulk, inimeste pikaajaline tööväime säilimine ja iseseisev toimetulek, heaolu ning turvatunde tagamine.

Sotsiaalhoolekande peamiseks sihtrühmadeks on lastega pered, eakad, erivajaduste ja toimetulekuraskustega inimesed. Peamised tegevused sotsiaalse toimetuleku tagamiseks on ennetus- ja teavitustöö ning sotsiaaltoetuste ja -teenuste arendamine. Teenuste ja toetuste arendamisel on oluline arvestada sihtgrupi individuaalseid vajadusi ning olla paindlik. Sotsiaalteenused on kvaliteetsed ja kõigile abivajajatele kättesaadavad. Sotsiaalvaldkonna arendamise eesmärgiks on inimeste elukvaliteedi ja iseseisva toimetuleku parandamine.

Rahvatervise valdkonna eesmärgiks on tõsta elanike tervelt elatud aastate hulka. Oluline on panustada ennetus- ja teavitustöösse, et suurendada inimeste terviseteadlikkust, mõjutada eluviisi ning vähendada riskikäitumist. Linna eesmärgiks on tervist toetava ja aktiivset liikumist soodustava elukeskkonna loomine ning tervislike eluviiside soodustamine kõikide elanikkonna rühmade seas. Eriti oluline on laste tervisliku ja turvalise arengu tagamine.

Lastega perede iseseisvaks toimetulekuks arendab linn lastele ja peredele vajalikke ja kättesaadavaid teenuseid. Sotsiaalsete probleemide ennetamiseks suurendatakse koostööd laste ja noortega tegelevate asutuste vahel. Eakate hoolekande valdkonnas on peamiseks eesmärgiks aidata inimestel võimalikult kaua elada oma kodus ning elada täisväärtuslikku elu. Erivajadustega inimeste iseseisva toimetuleku tagamiseks osutatakse erinevaid teenuseid.

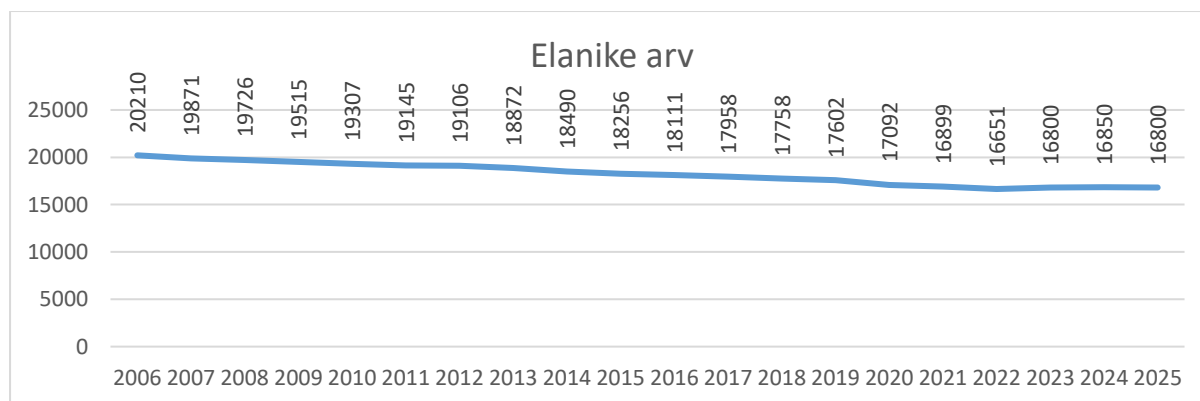
VILJANDI LINNA ARENGUKAVA 2025-2029

Viljandi linna arengukava 2025-2029 koosneb rahvastiku suundumuste ülevaatest ja peatükkidest valdkondade kaupa. Igas peatükis on toodud valdkonna lähtepositsioon 2025, arenguvajadused, arengueesmärgid ja mõõdikud eesmärkide täitmiseks.

Viljandi linna rahvastik

Viljandi linnas elas 2025. aasta alguse seisuga 16 800 elanikku. Elanike arvu poolest on Viljandi linn suuruselt kuues linn Eestis.

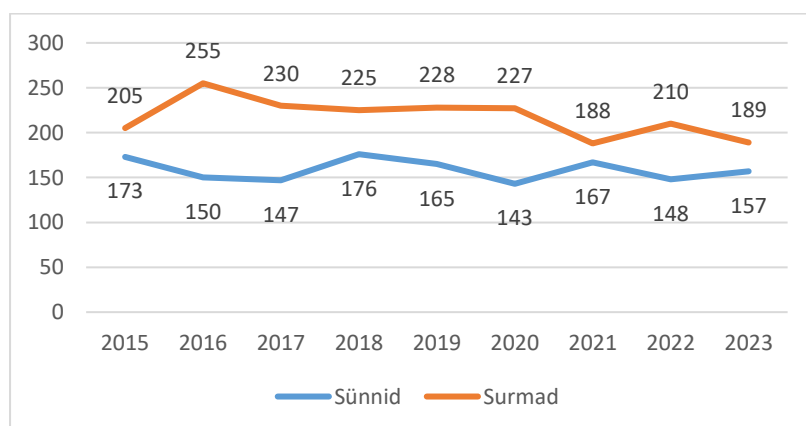
Kogu Eesti üheks suurimaks väljakutseks on kohanemine rahvastiku vähenemise ja vananemisega. Nagu enamikes Eesti piirkondades, on elanike arv langenud ka Viljandi linnas. Võrreldes 2006. aastaga on Viljandi linna rahvaarv vähenenud 3410 inimese võrra.

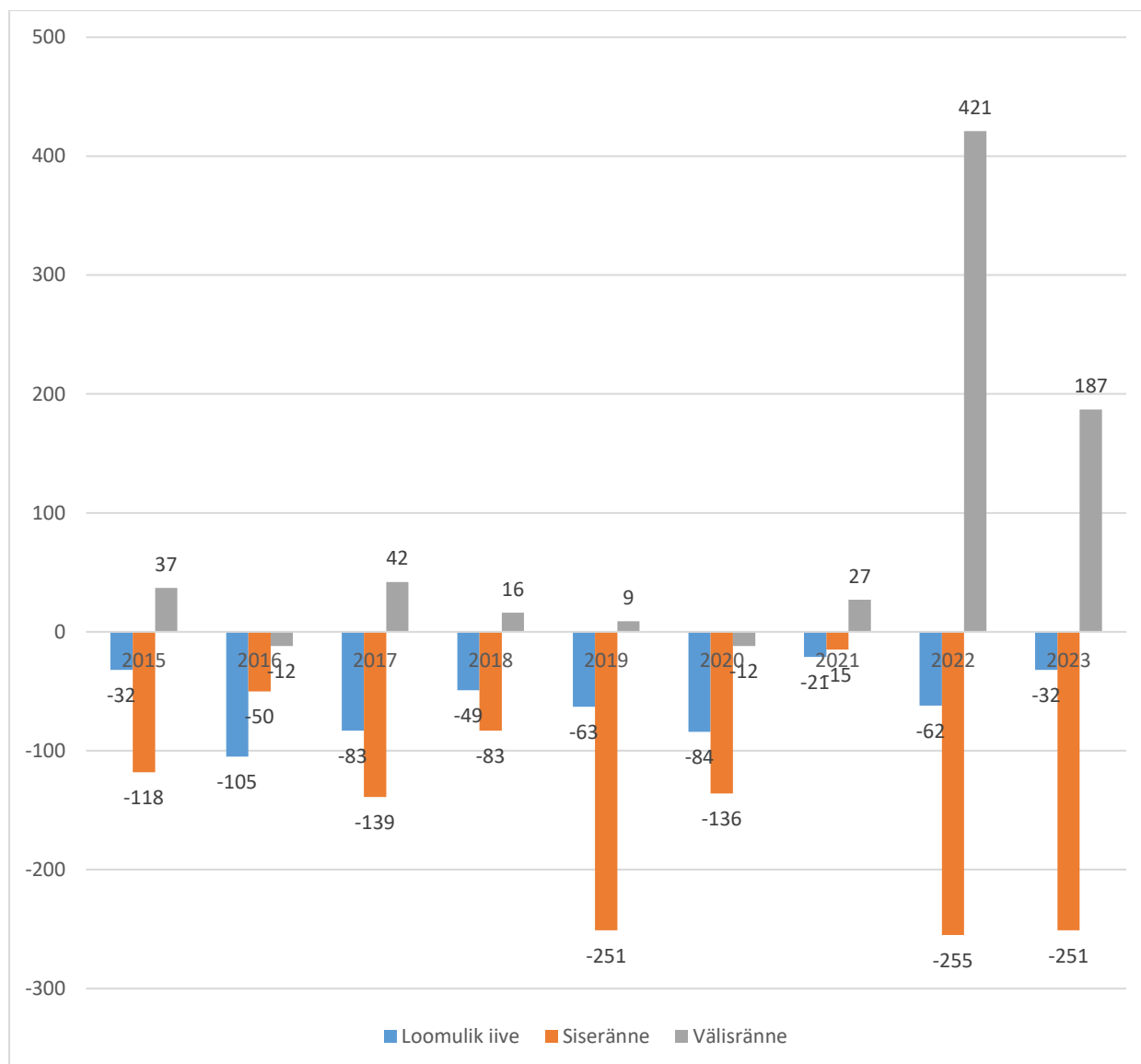
Joonis 3 Viljandi linna elanike arv rahvastikuregistri andmetel 2006-2025 1.jaanuari seisuga.

Viljandi linna rahvaarv on viimastel aastatel stabiliseerunud (Joonis 3). Rahvaarvu stabiliseerumisele on viimasel aastatel andnud oma panuse Ukraina põgenike saabumine Eestisse. See on demograafilises mõttes positiivselt mõjutanud ka Viljandit. Tegemist on ühekordse ja erakorralise mõjuga ning tulenevalt Ukrainas toimuvast võib põgenike lahkumine tuua kaasa rahvaarvu vähenemise.

Sündide arv on Viljandi linnas kõikunud aastate lõikes üsna palju (Joonis 4). Surmade arv on igal aastal olnud suurem sündide arvust, mis on tingitud eakate inimeste suurest osakaalust.

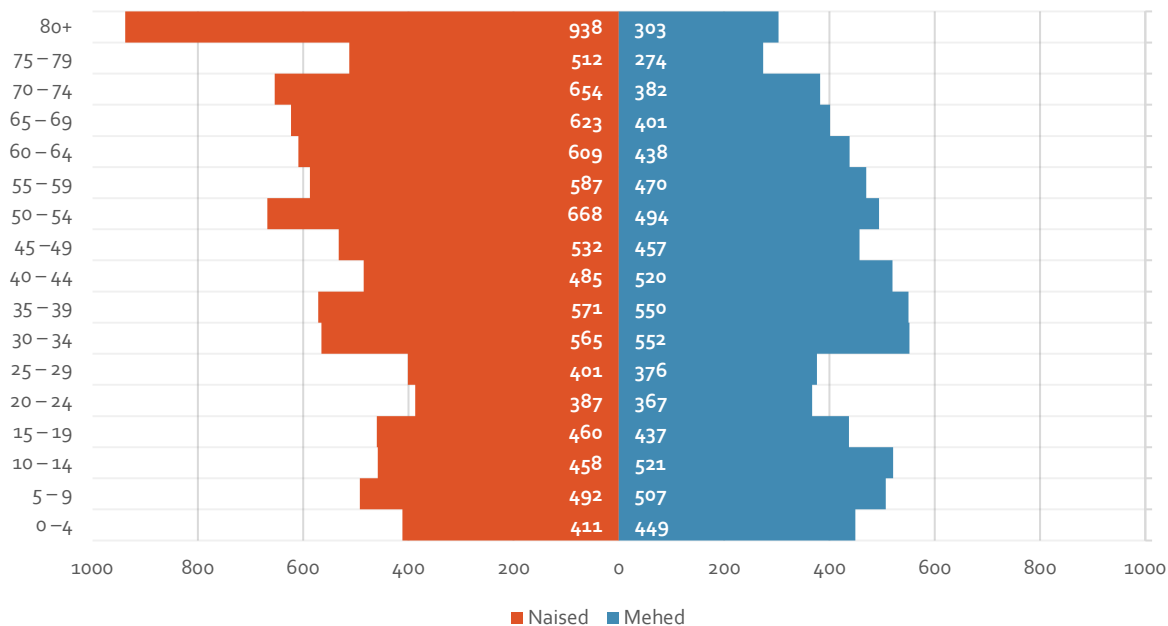
Joonis 4 Sündide ja surmade arv 2015-2023 Statistikaameti andmetel

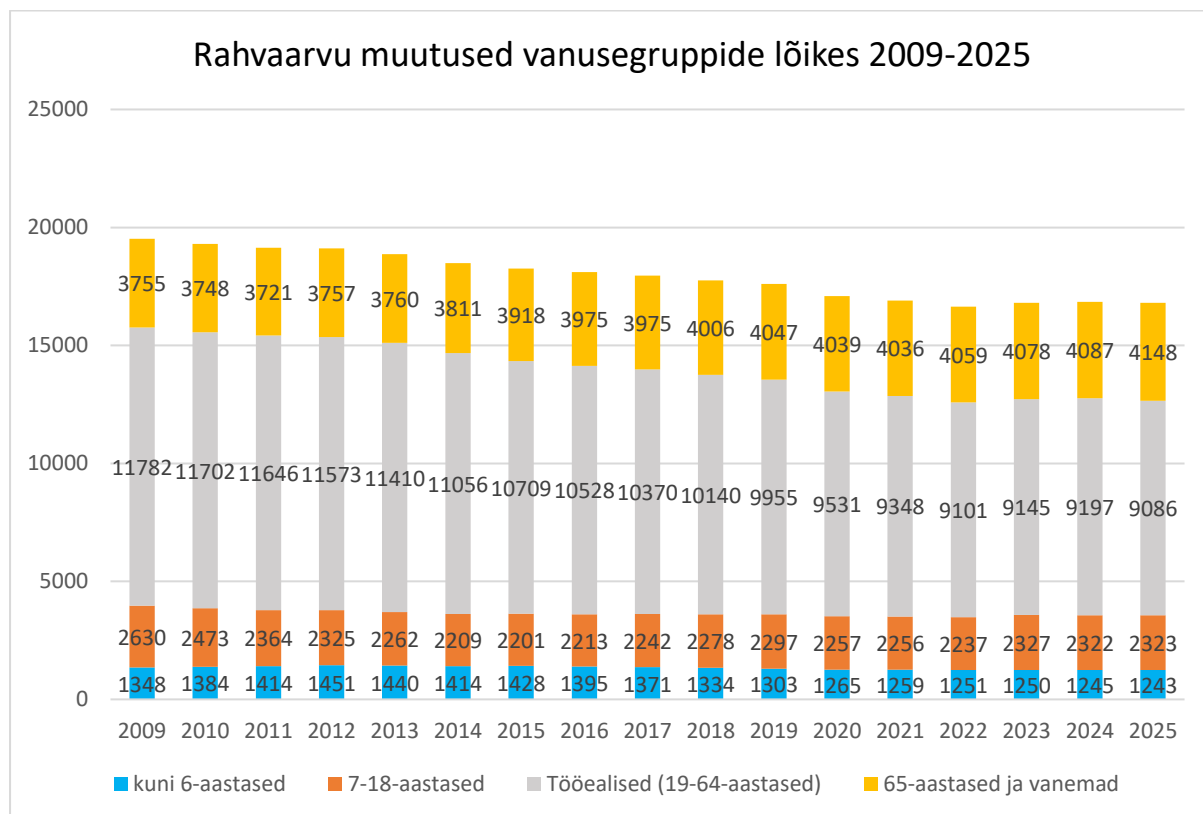
Joonis 5 Loomulik iive, sise- ja välisränne Viljandis 2015-2023 Statistikaameti andmetel

Loomulik iive on olnud vaadeldaval perioodil negatiivne ehk surmade arv ületab sündide arvu (Joonis 5). Samuti on siseränne olnud negatiivne. Välistest teguritest mõjutatuna lisandus Viljandi linna Ukraina sõjapõgenikke ning seetõttu on viimastel aastatel välisränne olnud positiivne.

Suurimad vanuserühmad linnas on vahemikus 30–74 eluaastat (enam kui 1000 elanikku viieaastastes vanuserühmades ehk keskmiselt 200 inimest aastakäigu kohta). Kuni 29. eluaastani on vanuserühmade suurus väiksem. 5–14-aastaseid on ligi 1000 ning 0–4 ja 15–19-aastaseid vähem kui 900 ning 20–29-aastaseid u 750. Seega ei ole elanike jaotus just nooremates vanuserühmades vanuseliselt tasakaalus ning eeldada võib sündide arvu kahanemist tulevikus (Joonis 6).

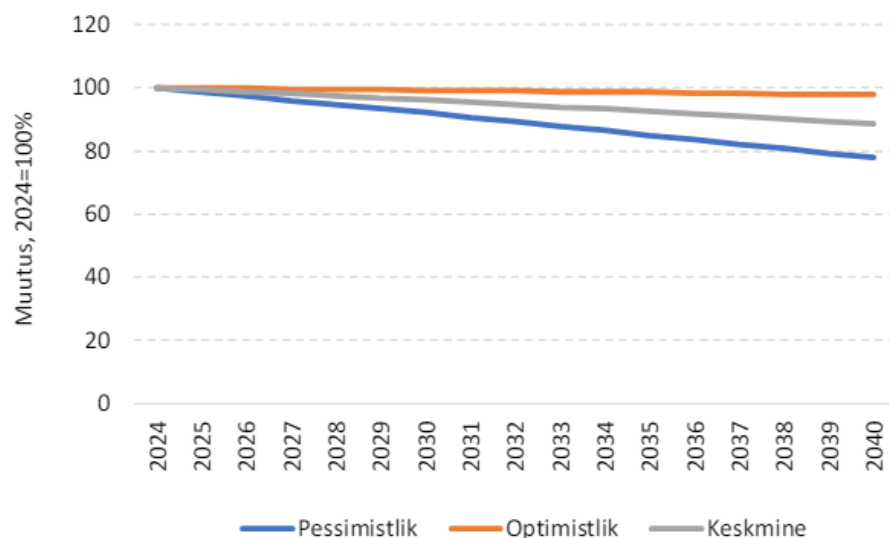
Joonis 6 Viljandi linna rahvastikupüramiid 2024 (Allikas: Rahvastikuregister)

Joonis 7 Ülevaade rahvaarvu muutustest Viljandi linnas aastatel 2009-2025 (Allikas: Rahvastikuregister)

Perioodi 2009-2025 andmed (Joonis 7) näitavad laste ja tööealiste arvu kahanemist ning pensioniealiste inimeste osakaalu kasvu linna kogurahvastikus.

Viljandi linna üldplaneeringu koostamise käigus koostati 3 kolm rahvastikuprognosis stsenariumi kuni aastani 2040: optimistlik, pessimistlik ja keskmine. Keskmist stsenariumi võib tänaste teadmiste alusel pidada ühtlasi kõige tõenäolisemaks. Prognoos viidi läbi tarkvarapaketi "Rändekalkulaator" abil.

Joonis 8 Elanike arvu muutus 2024-2040, 2024=100%

Kõikide rahvastikuprognosis stsenariumide korral väheneb Viljandi linna elanike arv (Joonis 8). Pessimistliku stsenariumi realiseerudes 32%, optimistliku stsenariumi korral 2% ja keskmise stsenariumi realiseerudes 12%. Seega võib tänaste teadmiste juures prognoosida Viljandi linna rahvaarvu kahanemist.

Laste arvu kahanemises on kolme rahvastikuprognosis stsenariumi tulemused kõige sarnasemad ja 2040. aastal on 0- kuni 19-aastaseid lapsi ja noori vähemalt kolmandiku võrra vähem kui täna. Tööealiste inimeste osas näitavad kolm rahvastikuprognosis stsenariumi suuremaid erinevusi kui laste ja pensioniealiste osas. Optimistliku prognoosis stsenariumi korral tööealiste inimeste arv kasvab, pessimistliku korral väheneb ja keskmise stsenariumi korral püsib stabiilne. Pensioniealiste inimeste arv väheneb kõigi kolme rahvastikuprognosis stsenariumi korral, kuid pensioniealiste inimeste osakaal kasvab.

Viljandi linna rahvastikuarengu strateegiliseks eesmärgiks on Viljandi linnas elavate inimeste elukvaliteedi tõstmine ja rahvastiku kahanemise aeglustamine. Rahvastiku kahanemise aeglustamiseks loovad uusi eeldusi kaugtöövõimaluste loomine, noorte perede toetamine, inimeste tervisekäitumise arendamine, Viljandisse tagasituleku soodustamine. Olulisemaks peab saama, et Viljandi linn oleks pärast õpinguid suurema hulga siia püsivalt asujate sihtkoht. Edukas rahvastikumuutustega kohanemine eeldab nii elamufondi uuenemist, elukeskkonna parendamist ja atraktiivsuse tõstmist kui ka ettevõtluskeskkonna arendamist ning ettevõtete konkurentsivõime ja tootlikkuse suurenemist.

1. VÕIMEKAS, KAASAV JA TARK VILJANDI LINN

Peatükis käsitletakse linna juhtimise, planeerimise, kriisireguleerimise, kaasamise, vabaühenduste ja linnaelanike nii seadusloomes kui arendustegevuses osalemise, innovatsiooni ja targa linna põhimõtete rakendamise ning kodanikuühiskonna suundumusi ja arenguvajadusi.

1.1. Lähtepositsioon 2025

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse alusel korraldab kohalik omavalitsus Viljandi linnas sotsiaalteenuste osutamist, sotsiaaltoetuste ja muu sotsiaalabi andmist, eakate hoolekannet, kultuuri- spordi- ja noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, ruumilist planeerimist, linnasisest ühistransporti ja linna tänavate ehitamist ja korrashoidu ning tagab linna omanduses

olevate koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide ja huvikoolide, raamatukogude, spordibaaside, turva- ja hooldekodude ning teiste kohalike asutuste ülalpidamise.

Viljandi linn on investeerinud eelnevatel arengukava perioodidel linnaeelarve ning Euroopa Liidu vahendeid ühisveevärgi-, kanalisatsiooni- ja tänavavalgustussüsteemide arendamiseks, tänavate ehituseks ja rekonstrueerimiseks, keskkonnakaitse ning jäätmekäitluse tingimuste parandamiseks, haridus-, spordi- ja kultuuri- ning sotsiaalteenuste pakkumise tingimuste parandamiseks. Arendatud on ettevõtluspiirkondi, et tagada soodsamad tingimused piirkonnas tegutsevatele ettevõtjatele ja soodustada uute töökohtade loomist.

Viljandi linna elanike esinduskogu, Viljandi Linnavolikogu on 27-liikmeline. Kohaliku elu küsimuste arutamiseks on moodustatud 6 alatist komisjoni: revisjonikomisjon, eelarve- ja arengukomisjon, hariduskomisjon, kultuurikomisjon, majandus- ja keskkonnakomisjon ning sotsiaalkomisjon. Linnavolikogu ajutiste komisjonidena tegutsevad Viljandi Noortevolikogu ja Viljandi Seenioride Nõukoda.

Viljandi Linnavalitsus on 8-liikmeline: linnapea, 2 abilinnapead ja 5 linnavalitsuse liiget. Linnavalitsuse liikmete tööjaotuse kohaselt esindab iga liige linnavalitsust linna erinevates piirkondades. Linnavalitsus on moodustanud erinevate valdkondade töö korraldamiseks komisjone, sh liikluskomisjon, laste ja perede komisjon, haljastuskomisjon.

Viljandi linna ametiasutuse struktuuris on linnapea, 2 abilinnapead, 51,8 ametnikku ja 17 töötajat.

Linnavalitsus on meedia ja üldsusega suhtlemisel avatud. Antakse välja Linnalehte. Kuku raadio saade „Linnatund“ on eetris üks kord nädalas neljapäeviti ning kajastab Viljandi Linnavolikogu, Linnavalitsuse, ametite ja allasutuste tegevust.

Kasutusel on linna ühtne dokumendihaldussüsteem Amphora, iseteeninduskeskkond Spoku, haridusteenuste haldamise süsteem ARNO. Linnavalitsuse hallata on linna koduleht ja sotsiaalmeedia kontod. Linnaelanikel on võimalik kasutada mitmeid e-teenuseid.

Alates 2015. aastast toimub kaasava eelarve protsess. Selle eesmärkideks on parandada kogukonna arusaama linnaeelarvest, tõsta kogukondade algatusvõimet ja koostööd ning viia ellu uusi ideid ja leida lahendusi olulistele valupunktilede linnas.

Viljandi linnas on Äriregistri andmetel 15.04.2025 seisuga registreeritud 37 aktsiaseltsi, 2361 osaühingut, 361 füüsilisest isikust ettevõtjat, 81 usaldusühingut, 15 tulundusühistut, 8 täisühingut, 12 sihtasutust, 269 mittetulundusühingut ning 490 korteriühistut.

1.2. Arenguvajadused

- Viljandi linna strateegilise planeerimise ja juhtimise tõhustamine. Eesmärgipärase, teadmispõhise ja kaasava otsustusprotsessi loomine ja juurutamine, tegevuste tulemuste analüüs ning kommunikatsioon.
- Avaliku teenuse tööprotsesside tõhustamine, e-teenuste osakaalu suurendamine ja sisulise kvaliteedi tõstmine halduskoormuse ja bürokraatia vähendamiseks ning uuenduslike lahenduste kasutuselevõtt avalike teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse tõstmiseks.
- Linna kommunikatsiooni tõhustamine.
- Kodanikuühiskonna arengu toetamine, koostöö suurendamine vabaühendustega linna arendamisel ning teenuste pakkumisel.
- Tõhus koostöö teiste Viljandimaa omavalitsustega, sh teenuste osutamisel ja arendustegevuses.
- Koostöö tõhustamine riigiasutustega, sh erinevate ennetusprogrammide rakendamisel ning elutähtsate teenuste osutamisel ja arendamisel.
- Linna positiivse kuvandi (nt hea asukoht, lapsesõbralik linn, hea elamis- ja töötamiskoht jms) parem ärakasutamine kohanemisel muutustega rahvastikus.
- Viljandi linna kui inimkeskse ja roheline, jätkusuutliku ja targa 15 minuti linna, kultuuri- ja spordilinna ning pärandilinna kuvandi hoidmine ja jätkuv arendamine.

- Jätkusuutlike, keskkonnasõbralike, heakorda ja haljastuse olukorda parendavate algatuste ja ettevõtmiste tunnustamine.

1.3. Arengueesmärgid

- Viljandi linn on jätkusuutlik ja koostööaldis omavalitsusüksus, mida juhitakse teadmistepõhiselt ja kompetentselt, olles inimesekeskne ja avatud.
- Targa linna põhimõtteid rakendatakse erinevates linnaelu valdkondades.
- Toimib tihe koostöö teiste omavalitsustega. Oskuslik maakonnakeskuse rolli täitmine.
- Linnaelanikud on informeeritud ja kaasatud otsustusprotsessides. Suurem linnaelanike aktiivsus linnaelu edendamisel.
- Kodanikuühiskond ja vabaühendused on tugevad, iseseisvad ja võimekad ning koostöö nendega on toimiv.
- Viljandi linna kui kultuuri- ja spordilinna ning UNESCO loovlinna positiivne kuvand säilib ja areneb.
- Tagatud on Viljandi linna säästev areng. Linnaruum on inimkeskne, 15 minuti ja roheline linna kontseptsioonidele tuginev.
- Toimib tõhus kriisireguleerimine ja terviklikum ning igaühe panusel põhinev ennetustöö turvalisuse tagamiseks.
- Toimuvad heakorrakonkursid ja tunnustamised.
- Elanikkond on teadlik ja linna hoidev.

1.4. Mõõdikud

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2029	2040 +
Rahvaarv ²	17092	16899	16651	16800	16851	16800	säilib	säilib
Loomulik iive ¹	-84	-21	-62	-74			positiivne	positiivne
0-18 aastaste osakaal rahvastikust % ²	20,61	20,80	20,95	21,29	21,18	21,23	>22	>23
Demograafiline töötururavindeks ¹	0,90	0,91	0,87	0,87	0,86		1	1
Kandidaatide arv ühele volikogu liikme kohale KOV volikogu valimistel	-	6,26	-	-	-	-	kasvab	kasvab
Valimisaktiivsus KOV volikogu valimistel %	-	53,6	-	-	-	-	kasvab	60
Kaasava eelarve maht tuh €	30	30	30	40	50	60	säilib	kasvab
Kaasava eelarve menetluses esitatud ettepanekute arv	25	15	23	18	11		kasvab	kasvab
Kaasava eelarve hääletamisel osalenute arv	450	891	1866	1978	1137		kasvab	kasvab
Elanike rahulolu linna juhtimisega ³	-	-	3,039	-	2,948	-	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu avalikkuse informeerimisega ³	-	-	3,148	-	3,129	-	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu avalikkuse kaasamisega otsustusprotsessidesse ³	-	-	2,780	-	3,072	-	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu vabaühenduste tegevusega ³	-	-	3,568	-	3,642	-	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu linnaosade arenguga ³	-	-	2,981	-	2,901	-	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu kogukondadega ja kogukondliku arenguga ³	-	-	3,220	-	3,255	-	kasvab	kasvab
Elanike rahuloluindeks ¹¹	-	-	74	-	70		säilib	kasvab

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2029	2040 +
Vabaühenduste poolt linna eelarvest toetuse saanud projektitoetuste arv	112	110	149	117	126		kasvab	kasvab
Väljastatud avaliku ürituse korraldamise lubade arv	55	95	76	76	106		kasvab	kasvab
Maksumaksjate arv (jaanuar) ⁴	7 794	7 663	7 585	7 659	7 733	7612	säilib	kasvab
Keskmine väljamakse kuus (jaanuar) ⁴	1 242	1 288	1 381	1 492	1 618	1689	kasvab	kasvab

¹ Statistikaameti andmed² Rahvastikuregistri andmed³ Viljandi linna rahuloluküsitlus⁴ Regionaal- ja põllumajandusministeerium¹¹ minuomavalitsus.ee

2. SÄÄSTE JA ROHELINE VILJANDI LINN

Peatükis käsitletakse looduskeskkonna suundumusi ja arenguvajadusi. Valdkondlikult kajastatakse jäätmekäitluse, saaste vähenemise, bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, haljastuse ning energiatõhususe teemasid.

2.1. Lähtepositsioon 2025

Viljandi linn on looduslikult mitmekesise maastiku ja rikkaliku loodusega ala. Probleemidena on arengukava tööühma poolt ja elanike küsitluses välja toodud veekogude olukord, õhusaaste ja jäätmete liigiti kogumise vähesed võimalused.

Viljandi linn asub Sakala kõrgustiku põhjaosal ning linna territooriumi suuruseks on 14,65 km².

Viljandi lõunaosas on Viljandi järve ürgorg. Viljandi järve suubuvad Uueveski oja ja Valuoja oja ning arvukalt allikaid. Valuoja oja läbib Viljandi linna, oja paisutamise tulemusel on tekkinud Paala paisjärv, Ugala tiik ja mitmed väiksemad tiigid, mis ilmestavad Valuoja orgu. Samuti on olulised veekogud Uueveski oja paisutamise tulemusel tekkinud basseiniid, Uueveski ja Kõsti paisjärv, küll mitte nii nähtavad linnas kuid elanike tajus. Järve edelaotsast voolab välja Pärnu jõgikonda kuuluv Raudna jõgi. Viljandi järv kuulub Euroopa Liidu Natura loodusala nimestikku Viljandi loodusala, mille kaitse-eesmärk on looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitse. Viljandi järv ja selle kaldad on elupaigaks mitmetele looduskaitsealustele liikidele.

Viljandi ürgoru iseloomuliku maastiku ja looduse mitmekesisuse, Viljandi järve elupaigatüübi, haruldaste liikide, Viljandi Lossipargi ja alale jäävate looduse üksikobjektide kaitseks on loodud Viljandi järve, Viljandi järve kaldaid ja Viljandi Lossiparki hõlmav Viljandi maastikukaitseala.

Viljandi linna haljastu arendamise eesmärgid ja tegevussuunad aastani 2030 on määratletud [Viljandi linna haljastu arengukavas 2019-2030](#). Viljandi linnas on avalikke haljasalasid 417,9 ha, millest 204,8 ha on regulaarselt hooldatavad ja 86,5 ha on linnametsade all. Elamukvartalites asub 70,9 ha haljasalasid. Viljandi linna pindalast moodustavad haljasalad 29%. Linna territooriumil on 5 kalmistut: Vana kalmistu, Metsakalmistu, Toome kalmistu, Pauluse koguduse kalmistu ja Hiie kalmistu.

Jäätmehoolduse arendamist käsitleb [Viljandi linna jäätmekava 2021-2026](#). Olmejäätmete vedu linnas toimub korraldatud jäätmeveona. Perioodil 01.04.2025-31.03.2027 teostab korraldatud olmejäätmevedu Eesti Keskkonnateenused AS. Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikideks on segaolmejäätmed, paber ja kartongijäätmed, biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed ning pakendijäätmed. Viljandi jäätmejaam asub Pärnu mnt 36 kinnistul. Jäätmejaamas võetakse vastu tavajäätmeid (olme-, pakendi-, ehitus-, tekstiili- ja puidujäätmeid; elektroonikaromu ja rehve), ohtlikke jäätmeid ning taaskasutatavaid materjale. Uusi jäätmekäitluskohi linna territooriumil ei ole ette nähtud.

Jäätmete taaskasutamise korraldamine linna territooriumil on pidev protsess ning sõltub Euroopa Liidu nõuetest, mille kohaselt aastaks 2025 on eesmärgiks suunata 55% olmejäätmeid ringlusse, aastal 2030 60% ja aastal 2035 vähemalt 65%.

2.2. Arenguvajadused

- Viljandi kolme suure rohekoridori – Viljandi järve, Valuoja ja Uueveski oja oru – säilitamine koos oma mitmekesise maastiku ja ökosüsteemidega. Elukeskkonna kujundamisel arvestamine olemasolevate väärtustega, nende säilitamine ja lisaväärtuste loomine uute lahenduste väljatöötamisel. Prioriteediks on ökoloogiliselt toimiva, liigilise mitmekesisuse säilitamine ning rohevõrgustiku sidususe tagamine ning rohealade piiride täpsustamine.
- Linnalooduse kättesaadavaks tegemine, st elamukvartalite ümbrustesse ja igapäevaste liikumistrajektoridele mitmekülgse haljastuse rajamine.
- Olemasoleva kõrghaljastuse ja põõsastike säilitamine ning uute loomine, nende pidev hooldamine jätkusuutlikkuse, hea tervisliku seisundi ja ohutuse tagamiseks.
- Haljasalade hooldamisel esteetika, elurikkuse ja hoolduse ressursitõhususe vahel kompromissi leidmine.
- Veekogude avatumaks ja ligipääsetavaks muutmine. Nende üldise hea olukorra säilitamiseks on vajalik jätkata veetaimestiku niitmise, põhjasetest puhastamise ja kaldaalade korrastamisega. Veekogude kallaste korrashoiu tagamine, tagades seejuures eluslooduse jaoks vajaliku elukeskkonna sh. kevadise pesitsusrahu.
- Öhu kvaliteedi parandamine, õhusaaste, müra ja autostumise vähendamine sh säästlike liikumisviiside osakaalu tõstmise.
- Jäätmete liigiti kogumiseks võimaluste mitmekesistamine ja elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine.
- Taastuvenergia suurem kasutamine linnale kuuluvates hoonetes. Energia tootmiseks erinevate viiside (vesi, päike) kasutamise võimaluste väljaselgitamine.
- Linna omandis olevate hoonete energiatõhususe suurendamine.

2.3. Arengueesmärgid

- Säilib puhas, mitmekesine ja liigirikas looduskeskkond ning tagatud on selle jätkusuutlik ja arukas majandamine.
- Hooldatud, mitmekesine, ligipääsetav rohe- ja puhkealade võrgustik.
- Väheneb jäätmete ja suureneb jäätmeringlus. Toimivad ringmajanduse põhimõtted ja elanikkonna keskkonnateadlikkus on tõusnud.
- Suureneb säästlike liikumisviiside kasutuselevõtt. Soositud on keskkonnasäästliku transpordi kasutuselevõtt, väheneb autostumine.
- Taastuvenergia laiem kasutamine ja energiasäästu põhimõtete rakendamine.

2.4. Mõõdikud

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	2029	2040+
Elanike rahulolu rohealadega ³	-	-	3,603	-	3,702	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu jäätmekäitluse valdkonnaga ³	-	-	3,297	-	3,297	kasvab	kasvab
Avalike pakendikonteinerite arv:						kasvab	kasvab
- segapakend	61	63	61	61	61		
- paber ja papp	26	27	27	27	26		
- klaaspakend	2	4	4	4	4		
- tekstiil	1	1	1	1	1		

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	2029	2040+
Elanike rahulolu jäätmekäitluse valdkonnaga ¹¹	-	-	-	-	65	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu rohekeskkonnaga ¹¹	-	-	-	-	74	kasvab	kasvab
Kogutud segaolmejäätmete hulk tonni aastas ¹⁰	6408	5055	4552	4716		väheneb	väheneb
Segaolmejäätmete teke elaniku kohta aastas kg ¹⁰	374	299	273	281		väheneb	väheneb

³ Viljandi linna rahuloluküsitlus¹⁰ Keskkonnaportaali¹¹ minuomavalitsus.ee

3. HUBANE JA TURVALINE VILJANDI LINN

Peatükis käsitletakse ehitatud keskkonna suundumusi ja arenguvajadusi. Valdkondlikult kajastatakse avaliku korra ja turvalisuse, tänavate, kõnniteede, kergliiklusteede, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni, tänavavalgustuse, elamu- ja kommunaalmajanduse, kinnisvara, planeeringute teemasid.

3.1. Lähtepositsioon 2025

Ehitatud keskkond. Viljandi linn on hästi ja selgepiiriliselt tsoneeritud linn, kus äri- ja tootmishoonete maa-alad, korruselamupiirkonnad ning väikeelamupiirkonnad on eraldatud. Linna tsoneerimist ja sihtotstarvete konflikti tekkimise vältimist toetab looduslik omapära, reljeef ja rekreatsioonialade rohkus.

Viljandi vanalinn võib inimliku mõõtkavaga ning linnaruumiliste ja ajalooliste väärtustega. Tänu vanalinnale tuntakse Viljandit hansalinnana, keskaegse kaubanduskeskusena. Vanalinn võeti muinsuskaitse alla 1973. aastal (kinnismälestis 27010). Viljandi vanalinna muinsuskaitseala haarab keskaegse linnasarase ja osa selle ümber kujunenud nn Viljandi vanalinna uuslinnast. Viljandi ajaloolise linnastruktuuri ja hoonestuse kaitsmiseks väärtustatakse ja hinnatakse enne II maailmasõda püsinud kruntide struktuuri ning püstitatud hoonete arhitektuurset väljanägemist. Uute hoonete püstitamisel on rakendatavaks põhimõtteks ajaloolise ja kaasaegse arhitektuuri teineteist täiendav ja rikastav sümbioos.

Viljandi linna üldplaneering on määratlenud linnas paiknevate väärtuslike alade säilitamiseks ja alade iseloomu tugevdamiseks hoonestatud miljööväärtuslike aladena 6 piirkonda: Vaksali tänava, Kantreküla, Tallinna tänava nn Ridaküla, Tartu tn – Carl Robert Jakobsoni tn piirkonna, Lina tänava, Uus-Peetrimõisa miljööväärtuslikud hoonestusalad. Lisaks miljööväärtuslikele hoonestusaladele käsitleb üldplaneering miljööväärtusliku alana Viljandi linna rohekoridore, mille moodustavad Valuoja ja Uueveski orud ja Viljandi järve ürgorg.

Viljandi uue maakonnahaigla ja tervisekeskuse Tervikumi hoone valmimine kesklinnas parandab teenuste kättesaadavust ning loob uue kvaliteedi tervishoiuteenuste pakkumisel. Järveotsa arendusala eramukruntidel valmivad eramud. Alanud spaahotelli ehitamine Viljandi järve äärde annab väljundi hoonestamata ala ja suurenevate liikumisvoogude kavandamisele ning loob eeldused teenuste kättesaadavuse parandamisele.

Kinnisvara. Viljandi linna haldusalas on ca 74 tuhat m² hooneid. Omandisse kuuluvad administratiivhooned, haridus-, laste-, spordi- ja kultuuri- ja hoolekandeesutuste hooned ning korterid.

Tänavad. Viljandis on kokku 183 tänavat. Viljandi sõiduteede kogupikkus on 98,6 kilomeetrit, millest 2,2 kilomeetrit on kruusakattega ja kõnniteede kogupikkus 108,3 km. Parkimine on kesklinna piirkonna avalikel aladel alates 01.06.2025 tasuta. Peamised parkimisalad paiknevad kaubanduskeskuste läheduses. Viljandi linnasisesid vahemaid arvestades on argiliikumised töökoha, kooli ja kodu vahel võimalik sooritada ka jalgsi või rattaga. Jalgsi käimise ja jalgrattasõidu soodustamiseks vajab arendamist ja parendamist jalg- ja jalgrattateede võrgustik.

Tänavate hooldust teostatakse hoolduslepingu alusel. Tänavate seisukorda parandatakse igal aastal pindamise ja tänavate rekonstrueerimisega. Esmajärjekorras vajavad rekonstrueerimist peatänavad. Linna territooriumil on 3 fooridega ristmikku ja 2 foorikomplekti otsesuunaga tänaval.

[Viljandi linna kergliikluse arendamise strateegia 2030+](#) rakendamisega arendatakse liikuvuskeskkonda ning linnaruumis jalgsi ja jalgratastel liikumise võimalusi.

Välisvalgustus. Tänavavalgustusüsteeme haldab, hooldab ja uuendab [aktsiaselts Viljandi Veevärk](#).

Ühisveevärk ja -kanalisatsioon. Ühisveevärki ja -kanalisatsiooni arendatakse [Viljandi linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2020–2031](#) alusel. Viljandi linna ühisveevarustuses on kasutusel põhjavesi Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekogumist Devoni kihtide all Lääne-Eesti vesikonnas. Kahest reservkaevust on võimalik võtta põhjavett ka Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogumist Lääne-Eesti vesikonnas. Põhjaveekogumite seisund on hea. Teenuse osutamisega tegeleb [aktsiaselts Viljandi Veevärk](#). Viljandi linna ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemis on 12 suurkaev-pumplat, 1 veetöötlusjaam, 113 km ühisveevärgi torustikke, 1 reoveepuhasti, 1 purgimissõlm, 14 reoveepumplat, 7 km ühiskanaliseerimise torustikke ja 106 km iseveolutorustikke. Sademevee iseveolutorustikke on 29 km. Tuletõrjeveega varustamine toimub 335 tänavahüdrantide kaudu.

Kaigküte. [Viljandi linna energeetika arengukava](#) aastast 2000 määratleb energeetika põhisuunad ja arendustegevuse. Kaigkütteteenust osutab Gren Viljandi AS. Ettevõttele kuuluvad katlamajad ja soojustorustikud. Kaigküttetorustikke on Viljandi linnas umbes 39 km. Kaigküttepiirkonnad on Paalalinn, Kesklinn ja Männimäe.

Gaasivarustus. Viljandi linna varustamiseks maagaasiga on rajatud Viljandi valda Vardi külla gaasijaotusjaam, mille läbilaskevõime on kuni 10 000 nm³/h ning jaamast väljuva gaasi rõhk kuni 3 baari. Kantreküla linnaosas on välja kujunenud lokaalse gaaskütte piirkond.

Elektrivarustus. Viljandit varustatakse elektriga Viljandi alajaama (110/35/15/6 kV) kaudu, mis saab toite ülekandevõrgust kolme 110 kV elektriliini kaudu. Elektriennergia jaotamine toimub pingetel 6 ja 0,4 kV. 6 kV jaotusvõrk saab toite kolmest punktist, lisaks ülalmainitule Valuoja ja Reinu 35/6 kV toitealajaamast. Linnas olevad tootmisalad on vajalike võimsustega tagatud ning varustuskindlus on samuti piisav. Linna territooriumil asuvat elektrivõrku on viimastel aastatel oluliselt ümber ehitatud.

Raudtee. Linna ulatub Tallinn–Viljandi raudtee. Raudtee infrastruktuuri haldab Edelaraudtee, sõiduteenust pakub Eesti Liinirongide AS Elron.

Ühistransport. Viljandi maakonnas, sh Viljandi linnas korraldab ühistransporti [mittetulundusühing Viljandimaa Ühistranspordikeskus](#).

Viljandi Linnahooldus. Viljandi Linnavalitsuse hallatav asutus Viljandi Linnahooldus korraldab või teostab Viljandi linna avalike üldkasutatavate territooriumide (teede, parkide, kalmistute, kergliiklusteede, haljas- ja märgalade, mängu- ja spordiväljakute, supluskohtade ning bussiootepaviljonide) heakorra- ja hooldustöid, avalikus ruumis olevate taristute (truubid, paisud, sillad), purskkaevude, monumentide, mälestusmärkide ja lipumastide hooldustöid ning avalikus kasutuses oleva inventari ja väikevormide paigaldamis- ning hooldustöid.

3.2. Arenguvajadused

- Linnaruumi atraktiivsuse tõstmine.
- Linnatänavate liiklusohutuse, ligipääsetavuse, kasutatavuse tõstmine ja hea kasutajakogemuse loomine erinevate liikumisviiside eelistajatele.
- Tänavaruumi tasakaalustatum jaotus eri liikumisviiside eelistajate ja tänavaruumi eraldamine liikumisega mitteseotud tegevustele.
- Tänavate ja ristmike, sh peatänavate rekonstrueerimine ja remont.
- Ülekäiguradade ja -kohtade seisukordade parandamine ning silmatorkavam märgistus.

- Aastaringse jalgsi käimise ja jalgrattasõidu soodustamine, milleks on vajalik tagada katkematute hooldatud ja turvaliste kõnniteede, jalgrattateede ja jalgradade olemasolu.
- Liikluse rahustamine elamu-, kesklinna ja lasteasutuste piirkondades.
- Kõnniteede rekonstrueerimine ja hoolduse kvaliteedi parandamine.
- Kesklinna parkimiskorralduse parendamine.
- Viljandi puhastusseadme reoveesette haisu probleemi lahendamine.
- Sademevee käitlemise lahenduste (sademeveetorustikud, lokaalsed immutuslahendused, puhvertiigid jne) kavandamine ja väljaehitamine.
- Linnale kuuluvate üüripindade võõrandamine ja sotsiaaleluruumide arendamine.
- Kinnisvara rekonstrueerimisel ja haldamisel energiasäästlike lahenduste kasutamine.
- Teadlikkuse tõstmine ajaloolise hoonestuse väärtustest ning sobilikest hooldus- ja renoveerimisviisidest hoonete korrastamisel.
- Lasteasutuste ühtlasem jaotus linna territooriumil.
- Jäätmejaama ajakohastamine ning kinnistule lisaks jäätmejaamale täiendava funktsiooni planeerimine.

3.3. Arengueesmärgid

- Puhas, turvaline, atraktiivne ja hubane avalik ruum. Viljandi linna pargid ja haljasalad on tasakaalukalt hooldatud pidades silmas loodusliku mitmekesisuse aspekti. Linnaruumis on piisavalt puhkevõimalusi, mänguväljakuid, dekoratiivhaljastust. Linna vaatamisväärsused on eksponeeritud ja korras. Toimuvad heakorrakonkursid ja tunnustamised. Suurenenud on elanikkonna teadlikkus heakorra tagamisel ja hoonete korrastamisel.
- Mõistlik ja jätkusuutlik taristu arendamine. Viljandi linna taristu arendamine arvestab vajadusi ning loob võimalused linnas kui piirkonna tömbekeskuses elanike arvu suurenemiseks, kvaliteetsete teenuste pakkumiseks ning innovaatiliste ideede rakendamisele. Taristu arendamisel on olulisel kohal energiasääst ja taastuvenergia kasutamine. Nõudlik järelevalve tagab taristule pika eluea.
- Linnaruumis toimivad koos ja tasakaalus erinevad liikumisvõimalused kõigile liiklejatele. Viljandi linna tänavad on tolmu- ja valgustatud, turvalised ja ligipääsetavad ning tänavate katendid on heas korras. Linnaosasid ühendab kergliiklusteede võrgustik, mis tagab mugava ja tervikliku jalgrattasõidu võimaluse linna eri piirkondade, suuremate kaubandus-, teenindus- ja sotsiaalhoonete ning puhkealade vahel. Kesklinna piirkonnas on mugavad parkimisalad ja jalakäijatele autovabad alad. Toimib kõikide osapoolte turvalisust tagav liikluskorraldus. Autovabad alad on kohandatud vabaõhuürituste ja –kaubanduse vajadustele. Liiklusohutuse tagamiseks on vanalinnas ja elamupiirkondades vähendatud suurimat lubatud sõidukiirust.
- Puuduvad inimkannatanutega õnnetused.

3.4. Mõõdikud

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	2029	2040+
Liiklusõnnetustes kannatanute arv ⁵	8	15	9	13	29	kahaneb	kahaneb
Tulekahjude arv ⁶	20	29	11	29	20	kahaneb	kahaneb
Elanike rahulolu Viljandi kui elukohaga ³	-	-	4,378	-	4,356	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu tänavate olukorraga ³	-	-	2,496	-	2,336	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu kõnniteede olukorraga ³	-	-	2,075	-	2,197	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu avaliku ruumiga ³	-	-	3,379	-	3,488	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu ehitatud keskkonnaga ¹¹	-	-	-	-	72	kasvab	kasvab

³ Viljandi linna rahuloluküsitlus

⁵ Transpordiameti andmed

⁶ Päästeameti andmed

¹¹ minuomavalitsus.ee

4. ETTEVÕTLIK JA ETTEVÕTLUST TOETAV VILJANDI LINN

Peatükk hõlmab majanduskeskkonna arengu suundumusi ja arenguvajadusi, kajastatud on ettevõtlusalad, tingimused ettevõtluskeskkonna arenguks, töökohad ja tööhõive.

4.1. Lähtepositsioon 2025

Tegutsevate ettevõtete edukus on linna kuvandi üheks oluliseks mõjutajaks. Ettevõtlust iseloomustavad tegevusvaldkondade mitmekesisus ja suuremate ettevõtete jätkusuutlikkus ning investeerimisvõimekus toodangu mahu ja tootlikkuse suurendamiseks.

Viljandi linnas on Äriregistri andmetel 15.04.2025 seisuga registreeritud 37 aktsiaseltsi, 2361 osaühingut, 361 füüsilisest isikust ettevõtjat, 81 usaldusühingut, 15 tulundusühistut, 8 täisühingut, 12 sihtasutust, 269 mittetulundusühingut ning 490 korteriühistut.

Ettevõtete arv põhitegevusala (EMTAK 2008) järgi

Põhitegevusala	2019 I kvartal	2020 I kvartal	2022 I kvartal	2024 I kvartal	2025 I kvartal
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	113	128	129	135	126
Mäetööstus	3	3	6	6	8
Töötlev tööstus	165	181	182	188	234
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	6	17	40	58	52
Veevarustus, kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus	3	4	3	4	6
Ehitus	275	311	339	366	392
Hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite ja mootorrataste remont	411	386	427	430	413
Veondus ja laondus	95	103	107	104	126
Majutus ja toitlustus	72	76	94	99	107
Info ja side	96	103	96	111	115
Finants- ja kindlustustegevus	44	50	64	65	71
Kinnisvaraalaane tegevus	331	363	396	418	434
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	294	308	341	376	388
Haldus- ja abitegevused	153	141	159	162	292
Haridus	73	74	80	114	138
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	69	77	81	83	73
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	256	267	290	309	304
Muud teenindavad tegevused	281	321	336	362	337

Tööhõives on võrdsel positsioonil nii tööpuudus kui ka kvalifitseeritud tööjõu puudus. Rahvaarvu vähenemine ja noorte lahkumine suurematesse keskustesse või välismaale viib tööjõu defitsiidini. Viljandi linnas on ettevõtluse suurimaks probleemiks tööjõu puudus ja kvaliteet. Ettevõtetel on Viljandi linnas raske leida kvalifitseeritud töötajaid, mis takistab laienemist ja uute töökohtade loomist. Traditsioonilised tööstusharud, nagu metalli-, puidu- ja tekstiilitööstus, on Viljandimaal tugevad. Kuid majanduse mitmekesistamiseks ja konkurentsivõime tõstmiseks on vaja panustada rohkem innovatsiooni ja teaduspõhisesse ettevõtlusesse. See eeldab tugevamat koostööd ettevõtete ja teadusasutuste vahel.

Viljandis on välja arendatud kolm tööstuspiirkonda: Rohelise tänava, Kantremaa ja Männimäe tööstuspiirkond.

4.2. Arenguvajadused

- Tööealise elanikkonna vähenemise peatumine.
- Ettevõtlusaktiivsuse tõstmine.
- Töökohtade mitmekesistamine.
- Kõrgema lisandväärtusega töökohtade loomise soodustamine.

- Ettevõtluskeskkonna atraktiivsuse suurendamine ja kaugtöö soosimine
- Ettevõtlusega seotud taristu ja toetava keskkonna arendamine.
- Erinevate ettevõtluskeskkonna osaliste omavahelise koostöö soodustamine.

4.3. Arengueesmärgid

- Viljandi on ettevõtlik linn. Sotsiaalse ja tehnilise taristu teenuste pakujate poolt on tagatud hea kvaliteediga ning konkurentsivõimelise hinnaga teenused, mis motiveerivad tegutsevaid ettevõtteid ja uusi investoreid, et tagada linnale kvaliteetsete avalike teenuste pakkumiseks ja ettevõtlustingimuste pidevaks arendamiseks vajalik tulubaas ning luua uusi ja kõrgema sissetulekuga töökohti.
- Viljandi on hea koht investeerimiseks. Viljandi linna ettevõtlusalade taristu, linna hea maine ning koostöö omavalitsuste, riigi ja rahvusvahelisel tasandil soodustab ettevõtete arengut.
- Viljandi tegutsevad rahvusvaheliselt tuntud suure ekspordivõimekusega ettevõtted, mis kasutavad kaasaegseid tehnoloogiaid ning mille töötajad on motiveeritud.
- Ettevõtted edendavad koostööd linna haridusasutustega karjäärinõustamise, ettevõtlikkus- ja ettevõtlusõppe valdkonnas.
- Viljandis on hea keskkond alustava ja innovatiivse ettevõtluse jaoks.
- Atraktiivne linnaruum, rikkalik looduskeskkond ning mitmekesine kultuuri- ja spordielu toetavad ja soodustavad tööelise elanikkonna linna elama asumist.

4.4. Mõõdikud

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2029	2040+
Viljandi maakonna sisemajanduse koguprodukti (SKP) osatähtsus riigi SKP-st % ¹	2,4	2,2	2,5	2,3			kasvab	kasvab
Viljandi maakonna SKP elaniku kohta eurot ¹	14 589	17 050	18 951	19 320			kasvab	kasvab
Viljandi maakonna SKP elaniku kohta % Eesti keskmisest ¹	69,6	72,1	70,1	69,3			kasvab	kasvab
Maksumaksjate arv (jaanuar) ⁴	7 794	7 663	7 585	7 659	7 733	7612	säilib	kasvab
Keskmine väljamakse kuus (jaanuar) ⁴	1 242	1 288	1 381	1 492	1 618	1689	kasvab	kasvab
Brutotulu suhe Eesti keskmisse	0,898	0,896	0,893				kasvab	kasvab
Tööhõive määr ¹								
Viljandi maakond:	61,5	62,8	70,4	65,7			säilib	säilib
Eesti:	66,7	66,7	69,2	69,2				
Statistilisse profiili kuuluvate ettevõtete arv ¹	2326	2352	2396	2404	2462		kasvab	kasvab
Elanike rahulolu töökohtade ja tööhõivega ³	-	-	3,414	-	3,250		kasvab	kasvab

¹ Statistikaameti andmed

³ Viljandi linna rahuloluküsitlus

⁴ Regionaal- ja põllumajandusministeerium

5. UNISTAV JA KUTSUV VILJANDI LINN

Peatükis käsitletakse turismivaldkonna suundumusi ja arenguvajadusi. Valdkondlikult kajastatakse mainekujundust, turismiteenuseid, vaatamisväärsusi, suurüritusi ja koostööd.

5.1. Lähtepositsioon 2025

Viljandi on igal aastaajal elamus pakkuv 15 minuti jalutuslinn ning kultuuri- ja spordilinn. Turismiteenused, kultuuriasutused ja aktiivse puhkuse võimalused on linna külastajatele kättesaadavad.

Tänast Viljandit iseloomustab enim ühepäevaküllastajate linnas viibimine ning turismi kõrghooaeg on suvel. Viljandi linna turismitaristu on heal tasemel, kuid enam tähelepanu vajab ligipääsetavus. Peamised turismiobjektid on korrastatud ja viidastatud.

Viljandi on Eestis omanäoline ja ainulaadne kultuurimeka, mis on tuntud mitmete kultuurisündmuste ja -asutuste poolest. Ugala teatri ja teater Temufi repertuaarist leiab lavastusi igale maitsele. Teatrikülastus on üks peamisi Viljandi külastuspõhjust ning teatrite käekäik mõjutab kogu linna turismiettevõtluse olukorda. Vanas pastoraadihoones asub autsaider- ja professionaalse kunstiga tegelev Kondase Keskus, kus on üleval ühe tuntuma eesti naivisti Paul Kondase looming ja autsaiderkunsti püsinäitused. Kunstigaleriidest tegutsevad lisaks Kondase Keskusele veel Viljandi Linnagalerii, Rüki galerii ja Enn Põldroosi eramuuseum.

Eesti Pärimusmuusika Keskus pakub mitmekesist kontsertprogrammi aasta läbi ning on Viljandi pärimusmuusika festivali korraldaja. Festivali toimumisaeg on ka Viljandi turismiaasta kõrghetk, sest korraga saabub linna väga suur hulk külalisi.

Lisaks neile korraldavad erinevad organisatsioonid aasta jooksul mitmeid linnale olulisi festivale, mis kõik linna külastamiseks põhjust annavad.

2019. aastast kuulub Viljandi UNESCO loovlinnade võrgustikku, mis teeb linnast olulise sihtkoha käsitööst ja pärandkultuurist huvitatud külalistele. Kultuuripärandi väärtustamine on tähtsal kohal uute turismiteenuste arendamisel.

Viljandi kui turismisihtkoha muudab unikaalseks linna ja looduse ühtepõimumine. Ümber Viljandi järve kulgeb matkarada, kust avanevad kaunid vaated linnale ja ümbritsevale maastikule. Maaliline järveümbrus on loodud pikkadeks jalutuskäikudeks ning soodustab tervisespordi harrastamist. Viljandi on tuntud ja armastatud spordilinn, mis on koduks paljudele rahvaspordisündmustele, eesotsas Suurjooksuga ümber Viljandi järve, ning pakub rikkalikult võimalusi aktiivseks puhkuseks. Viljandi järve rannaalal on mitmeid palliplatse, hüppetorn, sõudepaatide laenutus ja palju muud. Laste jaoks on kaldaäärsel mänguväljakul mitmeid erinevaid tegevusi - kiiged, liurenid, ronimisredelid jpm.

Viljandis on erinevas suuruses stiliseid ja hubaseid majutusvõimalusi. Alustatud on spaahotelli ehitusega Viljandi järve äärde, mis tulevikus leevendab hotellikohtade nappust.

Hästi arenenud eksportiv tööstus soodustab äriturismi arengut, mille osakaal linna turismimajanduses on märkimisväärne.

Linlasi ja külalisi võluvad kohvikud ja restoranid ning omapärased kohaliku käsitööga kauplevad poed.

5.2. Arenguvajadused

- Viljandi kui kultuuri- ja spordilinna hea maine kujundamine ja hoidmine.
- Viljandi kui külastuskoha tuntuse suurendamine.
- Terviklike turismitoodete ja -teenuste väljaarendamine, mis toetuksid olemasolevate külastusobjektide ja uute tegevuste sünergiale.
- Linna erinevate kultuuriasutuste ja külastusobjektide sidumine ühtseteks marsruutideks.
- Sündmuste korraldamise soodustamine ja külastuste suurendamine aastaringselt.
- Muutumine ühe päeva külastuspaigast pikemaks kohalolekuks põhjust andvaks sihtkohaks, sh koostöös ümbritsevate turismipiirkondadega.
- Koostöö suurendamine turismiettevõtjate, vabaühenduste ja piirkondade vahel.
- Spaahotelli ehitamine.
- Pärandit tutvustava ja jätkusuutlikku elustiili toetava turismi edendamine.
- Hotellikohtade lisandumine.

5.3. Arengueesmärgid

- Viljandi linnal on hea maine külastuskohana.

- Viljandi linn on reisisihina tuntud ja kõigile ligipääsetav. Aastaringse turismisihtkohana toimimine toob majanduslikku kasu, toetab jätkusuutlikku elustiili ning pakub elamusi.
- Pakutavad turismitooted ja -teenused on konkurentsivõimelised.
- Viljandi linn on hinnatud kultuuri- ja spordilinn.
- Kultuuri- ja spordiasutused ning toimuvad kultuuri- ja spordisündmused on toeks kohalikule ettevõtlusele ja toimivad Viljandi linna mainekujundusprojektidena.
- Roheline linnaruum ja 15 minuti linna kontseptsiooni rakendamine toetab Viljandi linna mainet.
- UNESCO loovlinn tegevused kajastavad Viljandi väärtusi kajastumine erinevates tegevustes.
- Erinevates koostööprogrammides osalemisega suureneb Viljandi linna rahvusvaheline nähtavus.

5.4. Mõõdikud

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	2029	2040+
Majutuskohade arv Viljandi linnas	15	13	15	15	15	kasvab	kasvab
Voodikohtade arv Viljandi linna majutusettevõtetes	700	688	688	679	700	kasvab	kasvab
Voodikohtade arv majutusettevõtetes jaanuar ja juuli (Viljandi maakond) ¹	1244 2069	1210 1716	1170 1633	1192 1679	1207 1643	kasvab	kasvab
Tubade täituvus % jaanuar ja juuli (Viljandi maakond) ¹	17 37	19 42	23 48	18 44	20 43	kasvab	kasvab
Veedetud ööde arv Viljandi maakonna majutasutustes aastas (majutatud/ majutatute ööbimised) ¹	42020/ 79095	50472/ 89239	64145/ 104847	57850/ 96068		kasvab kasvab	kasvab kasvab
Viljandi linna ametlike sotsiaalmeedia kanalite jälgijate arv	16200	16900	17800	18900	19400	kasvab	kasvab
Külastusmarsruutide arv	0	0	0	0	0	5	kasvab

¹ Statistikaameti andmed

6. ÕPPIV JA NOORUSLIK VILJANDI LINN

Peatükis käsitletakse järgmisi teemasid: hariduskeskkonna arengu suundumused ja arenguvajadused, lasteaiaid, põhikoolid, gümnaasium, kutseõppeasutused, kõrgkoolid, täiskasvanute täiendkoolitus, huviharidus ja huvitegevus, koolitransport, hariduse tugiteenused ja noorsootöö.

6.1. Lähtepositsioon 2025

Viljandi linn on lapse jaoks hea koht, kus kasvada ja areneda. Viljandis hoolitsetakse selle eest, et siin kasvavatel lastel ja noortel on turvaline ning õnnelik lapsepõlv, millesse panustavad oma ametit südamega tegevad õpetajad, noorsootöötajad ja tugispetsialistid. Viljandi linna mitmekülgne, õppurite arenguvajadusi arvestav ning rakendav, terviklik ja jätkusuutlik haridusvõrk tagab hea hariduse. Haridusasutustel on oluline koht rahvuskultuuri, keskkonda ja säästvat arengut toetavate väärtushinnangute kujundamisel.

Viljandi linnas saab haridust omandada alates alusharidusest kuni kõrghariduseni.

Alusharidus. Viljandi linnas on neli munitsipaallasteaeda: [Viljandi Lasteaed Krõllipesa](#), mis tegutseb [Mängupesa](#) ja [Krõlli](#) õppehoones, [Viljandi Lasteaed Männimäe](#), [Viljandi Lasteaed Karlsson](#), [Viljandi Kesklinna Lasteaed](#), mis tegutseb [Mesimummi](#) ja [Midrimaa](#) õppehoones, ning üks eralasteaed: [Viljandi Vaba Waldorfkooli lasteaed](#). Lapsehoiuteenuseid osutavad: OÜ Lapsehoiuteenused lastehoid [Kukeräädsik](#), EELK Viljandi Jaani koguduse [Jaani Lastemaja](#) ja OÜ Tugi Sinu Perele.

Põhiharidus. Jätkusuutlike koolidena tegutsevad Viljandi linnas neli munitsipaalpõhikooli: [Viljandi Jakobsoni Kool](#), [Viljandi Kesklinna Kool](#), [Viljandi Paalalinna Kool](#) ja hariduslike erivajadustega laste õppele suunatud [Viljandi Kaare Kool](#) ning üks erakool - [Viljandi Vaba Waldorfkool](#).

Gümnaasiumiharidus. Viljandi linnas töötab üks gümnaasiumiklassidega riigigümnaasium – [Viljandi Gümnaasium](#) ja üks erakool – [Viljandi Vaba Waldorfskool](#). Riigikooliks on ümber kujundamisel [Viljandi Täiskasvanute Gümnaasium](#), kus saab omandada põhi- ja gümnaasiumiharidust.

Kõrgharidus. Viljandi linnas töötab [Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia](#), mille tegevusvaldkondadeks on kõrgharidusega kultuuri- ja haridustöötajate ettevalmistamine rakenduskõrgharidusõppe ja magistriõppe õppekavade alusel. Clevoni Akadeemia pakub rakenduskõrgharidust robotikatarkvara arenduse alal. Tartu Tervishoiu Kõrgkool, koostöös Viljandi Haiglaga koolitab välja õdesid.

Kutseharidus. Viljandi vallas Vana-Võidus asuv [Viljandi Kutseõppekeskus](#) korraldab taseme- ja täiendusõpet. Põhja-Sakala vallas asuv [Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool](#) pakub põhikooli- ja gümnaasiumijärgset kutseõpet ning täiendusõpet täiskasvanutele. Valga Kutseõppekeskus, koostöös Viljandi Haiglaga koolitab välja hooldustöötajaid ja tegevusjuhendajaid. Järvamaa Kutsehariduskeskus, koostöös Viljandi Haiglaga koolitab välja puhastusteenindajaid.

Huviharidus ja huvitegevus. Huvihariduse võimalusi pakuvad munitsipaalhuvikoolid: [Viljandi Spordikool](#), [Viljandi Muusikakool](#), [Viljandi Huvikool](#), [Viljandi Kunstikool](#) ning 12 erahuvikooli: sh [Ott Ahoneni Tennisekool](#), [Taibukate Teaduskool](#), [Viljandi Jalgpallikool Tulevik](#) jt.

Huviringid töötavad linna kõikides üldhariduskoolides. Huvitegevuse võimalused on loodud [Viljandi Avatud Noortetoas \(VANT\)](#) ja [Viljandi Linnaraamatukogus](#). Mittetulundusühingud pakuvad samuti huvitegevuse teenust – sh [Viljandi Rattaklubi](#), Viljandi Laevamudelistide Klubi jt. Viljandi linna huvikoolid pakuvad huvihariduse teenust ka ümberkaudsete valdade elanikele.

Haridusvaldkonna tugiteenused. [Viljandi Laste ja Perede Tugikeskusesse](#) on koondunud haridusvaldkonna tugiteenuste osutamine. Keskuse tugispetsialistid pakuvad lastele, noortele ja lastevanematele ning nendega tegelevatele haridustöötajatele kvaliteetseid ja mitmekülgseid nõustamisteenuseid: psühholoogiline, eripedagoogiline, logopeediline ja sotsiaalpedagoogiline nõustamine. Vajaduspõhiselt on keskus partneriks sotsiaalvaldkonna spetsialistidele juhtumipõhiste nõustamiste korraldamisel.

[Viljandi Linnaraamatukogu](#) on oluline õppimise koht, mis toetab nii formaalharidust kui ka elukestvat õpet. Raamatukogu pakub juurdepääsu suurele hulgale informatsioonile ja koolitusvõimalustele, aidates seeläbi inimestel elus paremini hakkama saada ning olla aktiivsed ühiskonna liikmed.

Noorsootöö. Avatud noorsootööga tegeleb Sakala Keskuse allüksusena [Viljandi Avatud Noortetuba \(VANT\)](#). VANT-i eesmärk on pakkuda Viljandi linna 7-26-aastastele noortele erinevaid noorsootöö teenuseid ja korraldada vaba aja sisustamist. Noortel on võimalik osaleda arendavates aktiivsetes tegevustes sise-*skatepargis* ja mängudesalis. VANT toetab noorte omaalgatust ning kaasab noori aktiivselt tegevuste algatamisse ja läbiviimisesse, toetab noorte omavahelist suhtlemist, pakub võimalusi mitteformaalseks ja informaalseks õppimiseks. VANT planeerib ja viib läbi noorteprojekte ja -programme ning osaleb koostöös noortega linnaülestes noortesündmuste korraldamises ning rahvusvahelistest projektides.

Noorsootöö hulka kuuluvad ka üldhariduskoolide huviringid, huvikoolid, noorteorganisatsioonid, õpilasesindused jm noorte arengut toetavad asutused.

Viljandi Linnavalikogu ajutise komisjonina töötab [Viljandi Noortevolikogu](#), mis annab noortele võimaluse osaleda otsustusprotsessides. Üldhariduskoolide juures tegutsevad õpilasesindused.

6.2. Arenguvajadused

- Õpetajate, tugispetsialistide ja noorsootöötajate rolli väärtustamine ning järelkasvu motiveerimine tugisüsteemide ja konkurentsivõimelise töötasuga.
- Koostöö arendamine ülikoolidega ja mentorlussüsteemi loomine õpetajate ning tugispetsialistide toetamiseks.
- Arenguvõimeline haridusvõrk, mis on avatud koostööle naaberomavalitsuste ja haridusteenuse osutajatega.
- Huvihariduse ja üldhariduskoolide koostöö tugevdamine õppija arenguvõimaluste laiendamiseks.

- Õppe- ja mitteformaalsete keskkondade kaasajastamine ning turvaliste ja arendavate territooriumite kujundamine.
- Laste ja noorte tervise (sh vaimse tervise) ja heaolu toetamine, koostöö Viljandimaa Omavalitsuste Liidu tervisenõunikuga.
- Hariduslike erivajadustega laste ja noorte arenguks sobivate õppe- ja kasvatustingimuste loomine.
- Õpetajate toetamine haridusasutustes ja huvikoolides hariduslike erivajadustega lastega töötamisel.
- NEET-staatustes (15-19-aastaste noorte, kes ei õpi, tööta ega osale ka koolitustel) olevate noorte toetamine haridustee jätkamisel ja/või tööle minemisel.
- Haridusasutusi toetava kompetentsikeskuse arendamine.
- Erivajadustega lastele suunatud tugiteenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parendamine haridusasutustes.
- Sotsiaalpedagoogi ja psühholoogi teenuse kättesaadavuse tagamine alushariduses ning tugiteenuste süsteemne arendamine.
- Lastevanematele suunatud koolituskava väljatöötamine ja vajaduspõhiste koolituste korraldamine haridusasutustes.
- Haridusliku erivajadusega õppijate arengu toetamiseks vajaliku info liikumise parendamine haridusasutuste vahel.
- Viljandi linna tugispetsialistide maakonnaülestes erialagruppide töö jätkamine ja arendamine.
- Töötada välja hariduse- ja huvihariduse valdkonna töötajate palgamudel, millega on seotud Viljandi linna vastava valdkonna töötajate töötasumäär.
- Ettevõtlikkusõppe süsteemne arendamine haridusasutustes ning laste ja noorte üldpädevuste toetamine.
- Turvaliste kooliteekondade loomine, soodustamaks laste iseseisvat ja aktiivset liikumist linnas.
- Noorte jätkuv kaasamine linna arengu- ja otsustusprotsessidesse.
- Koostöös ettevõtjatega õpilaste suvise tööhõive (malevate) võimaluste suurendamine.
- Elukestva õppe võimaluste mitmekesistamine ja kättesaadavuse parendamine.
- Süsteemne ennetustöö ja valdkondadeülene koostöö riskikäitumise vähendamiseks.
- Laste ja perede sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamine ning toetavate teenuste pakkumine.

6.3. Arengueesmärgid

- Haridusasutustes töötab motiveeritud ja professionaalne personal, kes juhendab nüüdisaegse õpikäsituse ja kaasava hariduse põhimõtetest.
- Haridusasutuste tööaeg ja palgakorraldus on kaasajastatud.
- Toimib koostöö naaberomavalitsuste ning kutseharidust, kõrgharidust ja täiskasvanute täiendusõpet pakkuvate asutustega.
- Lasteaiad on kaasaegsed ja ökonoomsed ning mugava ja tervisliku keskkonnaga. Tagatud on arengut toetav õpikeskkond.
- Koolides on loodud võimalused kaasaegse, kvaliteetse ja konkurentsivõimelise hariduse omandamiseks, mis võimaldab noortel edasi õppida soovitud koolis. Haridusasutuste füüsiline keskkond on kaasaegne, kaasav, turvaline ning õppija arengut toetav.
- Vaimse tervise probleemide ennetamiseks rakendatakse erinevaid programme (KIVA, VEPA, jne). Õpetajad on läbinud koolitusi vaimse tervise probleemide varajase märkamise ja toetamise kohta. Valminud on haridus- ja noortevaldkonna asutust vaimse tervise kriisikava.
- Hariduslike erivajadustega õpilastele ja lastele on loodud sobivad ja nõuetele vastavad tingimused.
- Hariduslike erivajadustega õpilastele ja lastele on tagatud Viljandi linnas vajalikud tugiteenused.
- Haridusvaldkonna tugiteenused loovad tingimused kvaliteetse ja õigeaegse abi saamiseks. Varane märkamine sh lasteaias on eelduseks, et abivajajale õigel ajal vajalikku abi ja tuge pakkuda.
- Viljandi linna haridusvaldkonna tugispetsialistide maakonnaülestes erialagruppide töö arendamine, teenuste osutamise võimekuse ja spetsialistide professionaalsuse tõstmine. Maakonna tugispetsialistide ühtse sünergia leidmine ja koostöö arendamine.
- Viljandi linna hariduse- ja huvihariduse valdkonna töötajate töötasumäär on seotud valdkonna palgamudeliga.

- Haridusvõrgus eripedagoog-nõustaja ametikoha loomine, mis hõlmab õpetajate ja lastevanemate nõustamist.
- Juhtumikorraldaja ametikoha loomine, mis on vahelüli haridusvaldkonna ja sotsiaalvaldkonna vahel.
- Haridus-, huviharidus- ja noorsootöö asutused toetavad süsteemselt laste- ja noorte üldpädevuste, sh ettevõtlikkuse väljakujunemist läbi formaalse ja mitteformaalse õppetöö.
- Õpilaste töömolevate kohtade arv on suurenenud.
- Huvihariduse ja huvitegevuse omandamise võimalused on jätkuvalt mitmekülgsed ja tagatud kõigile soovijatele.
- LTT (loodus- ja täppisteadus ja tehnoloogia) valdkonnaga tegelemiseks on mitmekülgsed võimalused.
- HEV (hariduslike erivajadustega) lastele ja noortele suunatud huvihariduse ja -tegevuse võimalused on mitmekesised.
- Haridusasutustes on loodud mitmekesised võimalused elukestvaks õppeks.
- Noorsootöö loob mitmekülgseid võimalusi, on süsteemne ning kättesaadav.
- Haridus- ja sotsiaalvaldkonnas on toimiv ja toetav vanemahariduse süsteem.
- Kvaliteetsed vaimse tervise spetsialistide teenused on kõigile abivajajatele kättesaadavad.
- Viljandi linnas toimib strateegilise prioriteedina valdkonnaülene (süsteemne) ennetustegevus.

6.4. Mõõdikud

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	2029	2040+
Kvalifikatsioonile vastavate õpetajate osakaal alushariduses %	86	85	87	87	88	99	100
Kvalifikatsioonile vastavate õpetajate osakaal põhihariduses % ⁷	91,3	93,9	91,3	89,3		99	100
Kvalifikatsioonile vastavate tugispetsialistide osakaal alus- ja põhihariduses %				72	83	kasvab	kasvab
1. klassi õpilaste osakaal, kes eelmisel aastal olid lasteaias (%) ⁷	96	96	94,5	94,7	89,6	säilib	säilib
Edasiõppijate osakaal põhikooli lõpetajate üldarvust (%) ⁷	97,1	98,7	97,6	98,60	98,3	säilib	säilib
Keskhariduse omandanute osakaal 4 aastat pärast põhikooli lõpetamist (%) ⁷	92,6	92,7	88,6	88,1	86,3	90	säilib
Kutsehariduse omandanute osakaal 5 aastat pärast põhikooli lõpetamist (%) ⁷	26,8	21,3	22,8	19,8	17,5	22	säilib
Tugispetsialistide keskmise töötasu osakaal õpetaja töötasu alammäärast %			100	100		kasvab	kasvab
Huvihariduses ja -tegevuses osalevate Viljandi linna 7-19 vanuses noorte osalusprotsent	87	73	74	65		kasvab	kasvab
Toetatud noorte omaalgatuslike projektide/tegevuste arv	13	7	5	6		kasvab	kasvab
39-aastaste ja nooremate õpetajate osakaal põhihariduses ⁷	22,3	20,5	19,9	19,4		kasvab	kasvab
Klassikomplektide täituvus 1. ja 2. kooliastmes ⁷	21,6	22	22,7	22,7	21,4	säilib	säilib
Klassikomplektide täituvus 3. kooliastmes ⁷	23,8	23,5	23,5	23,3	22,5	säilib	säilib
Elanike rahulolu lasteaedadega ³	-	-	3,930	-	4,204	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu põhikoolidega ³	-	-	4,146	-	4,258	kasvab	kasvab
Elanike rahulolu huvihariduse ja -tegevusega ³	-	-	4,063	-	4,243	kasvab	kasvab

³ Viljandi linna rahuloluküsitlus

⁷ Haridussilm.ee

7. KULTUURILISELT MITMEKESINE JA SPORTLIK VILJANDI LINN

Peatükk käsitleb kultuurilise keskkonna suundumusi ja arenguvajadusi. Kajastatud on spordivaldkond, vaba aja tegevused, raamatukogud, rahvakultuur, muuseumid, teatrid, religiooni- ja muud ühiskonnategevused.

7.1. Lähtepositsioon 2025

Kultuurilinn. Viljandi on loomiseks loodud linn, mille traditsioonid ning kultuuriloomet toetav ja arendav keskkond pakub laialdasi võimalusi erinevatele elanikkonnagruppidele kultuuriga tegelemiseks.

Viljandi linn korraldab kultuuri koostöös erakultuuritegijatega, kaasates neid Viljandi linna poolt korraldatavate sündmuste korraldusse ning toetades neid ja nende kultuurilist tegevust tegevus- ja projektitoetuste kaudu. Viljandi linna loomeisikutel on võimalus loominguga tegelemiseks taotleda linnalt loomestipendiumit.

Viljandi linna tuntakse nii Eestis kui ka väljaspool Eestit kultuurikantsina, mille ilmet kujundavad nii Viljandi linnas tegutsevad [Eesti Pärimusmuusika Keskus](#), [Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia](#), [Ugala teater](#), [Teater Temufi](#), ja [Eesti Rahvakultuuri Keskus](#). Küllastajate rohked on tuntud ja traditsioonilised kultuurisündmused nagu igasuvine Viljandi pärimusmuusika festival, Viljandi hansapäevad ja Kohvikuteöö, Viljandi vanamuusika festival, Viljandi kitarrifestival, Viljandi Ooperipäevad, rahvusvaheline nukuteatrite festival Teater Kohvris, Notafe festival, Visuaalkunstifestival Viljandi Tuled, Viljandi linna sünnipäev, suurspektaklid Viljandi lauluväljakul jpm.

Viljandi linna munitsipaalkultuuriasutused on: [Viljandi Linnaraamatukogu](#), [Viljandi Nukuteater](#) (kuni 31.07.2025) ja [Sakala Keskus](#). Sakala keskuse allüksustena tegutsevad üle-eestilise ja rahvusvahelise tuntusega autsaiderkunsti keskus [Kondase Keskus](#), [Viljandi Avatud Noortetuba \(VANT\)](#) ja alates 01.08.2025 Viljandi Nukuteater.

Sihtasutuse Viljandi muuseum püsinäitus kajastab Viljandimaa ajalugu kuni tänapäevani, eksponeeritakse erinevaid hooajalisi näituseid ning Tõrukoda korraldab harivaid õpitubasid.

Kunstigaleriist tegutsevad lisaks Kondase Keskusele veel Viljandi Linnagalerii, Rüki galerii ja Enn Põldroosi eramuuseum.

Viljandis on aktiivne kogukond, mis rikastab oma projektidega linna kultuuri- ja kunstielu, pakkudes nii kvaliteetkino, ajutisi näituseid ja ettevõtmisi linnaruumis ning korraldades kogukonna ühisüritusi.

Pärimusmuusika Aidas tegutsev [Eesti Pärimusmuusika Keskus](#) on üleriigiliselt pärimusmuusikaalast huviharidust toetav ja korraldav ning pärimusmuusika elavat esitust levitav organisatsioon. Lisaks kontserttegevusele ja Viljandi pärimusmuusika festivali korraldamisele toimub aktiivne pärimusmuusika õpetamine ja talletamine ning erineva õpitoad.

Arvukad laste ja täiskasvanute kultuurikollektiivid annavad tooni erinevatel konkurssidel, sündmustel ning maakondlikel ja vabariiklikel laulu- ja tantsupidudel. Viljandis tegutseb palju pikaajaliste traditsioonidega kultuurikollektiive, seetõttu on tegevustoetuste, soodsate prooviruumide ning esinemisväljundite tagamine oluline nende kestma jäämisele ja elujõulisusele kaasaaitamiseks.

Viljandis tegutseb seitse erinevat kogudust. Lisaks kogudusetööle toimub nii Viljandi Jaani kirikus kui Viljandi Pauluse kirikus ja Viljandi Baptistide kirikus palju kontserte. Kirikud on olulised kultuuritemplid ja linna kultuuriväärtuslike objektide seas hindamatu väärtusega, mis kannavad endas sajandite kultuuripärandit. Kirik panustab otseselt kohalike kultuuritraditsioonide kestmisel kultuurisündmuste kaudu. Koguduseliikmete kogukondlik töö on olulise tähtsusega.

Viljandile omistati 2019. aastal UNESCO käsitöö ja rahvakunsti loovlinna staatus. Loovlinnaks olemine võimaldab näidata laiemale avalikkusele meie pärandis peituvaid väärtusi ja tutvustada viise, kuidas need saaks aidata kaasa igapäevase elu rikastamisele nii kultuurilises, sotsiaalses kui ka majanduslikus vaates. Loovlinna tegevuste rakendamine toimub siinsete kultuuriorganisatsioonide, haridusasutuste ja linnavalitsuse koostöös. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia on pärandilinn Viljandi UNESCO Loovlinnade võrgustiku liikme tegevuste eestvedajaks. Loovlinna tiitli raames valitakse igal aastal rahvakunsti, käsitööga või teiste seotud loovaladega tegelev linnameister, kes elavdab Viljandi loomeelu ning aitab kujundada linna mainet

rahvusvaheliselt tuntud UNESCO loovlinnana. Igal aastal valib Pärandilinn Viljandi toimikond aasta teema, millest lähtuvalt kujuneb toetav sündmuste sari.

Viljandi linn osales koostööpartnerina Euroopa kultuuripealinna Tartu 2024 tegevuste rahastamisel ja tegevuste läbiviimisel.

Spordilinn. Viljandi linna prioriteetideks on füüsiliselt aktiivne ja hea tervisega elanikkond ning sporditaristu arendamine ja noortesporti toetamine.

Viljandi linn korraldab sporti koostöös erategijatega, toetades neid ja nende korraldatavat sporditegevust tegevus- ja projektitoetuste kaudu. Viljandi linna sportlastel on võimalus spordiga tegelemiseks taotleda linnalt spordistipendiumit.

Viljandi linnale kuuluvaid sportimispaiku haldavad munitsipaalasutus [Viljandi Spordikeskus](#) ja üldhariduskoolid. Tähtsamad sportimispaigad on: spordihoone, linnastaadion, Paalalinna viihall, korvpalliväljak, sõudebaas, sõudeelling, jalgpalli kunstmuruväljak, Viljandi Männimäe jalgpallihall, Viljandi Jakobsoni Kooli staadionil olev tehiskattega korvpalli- ja võrkpalliväljak, multifunktsionaalsed spordiväljakud Paalalinna ja Kesklinna koolide juures, korvpalliväljak Viljandi järve ranna piirkonnas, Viljandi järve rannaala koos ranna pallimängude väljakutega, ümber Viljandi järve kulgev terviserada, Viljandi jäähall, Viljandi tennisehall ja järveäärsed tennise- ning padeliväljakud, Viljandi Lumepark Huntaugumäel, Rotary discgolfi väljakud Männimäel ja Valuoja orus, Pumptrack Lastepargis, Männimäe väliskatepark, ekstreemspordi sisehall, jõulinnakus Männimäel ja Paala järve ääres jt. Suurt populaarsust ja rohket kasutust leiavad erasektori poolt pakutavad fitnessklubid ja jõusaalid.

Noortele pakub spordiga tegelemiseks võimalusi [Viljandi Spordikool](#), kus noored saavad osaleda 13 spordiala treeningutel: aerutamine, akadeemiline sõudmine, ilu- ja rühmvõimlemine, judo, kergejõustik, korvpall, käsipall, laskmine, lauatenis, maadlus, suusatamine, vibulaskmine ja võrkpall. Erahuvikoolides või klubilises tegevuses osalevad noored jalgpalli, tennise, iluuisutamise, jäähoki, jalgrattaspordi, võitluskunstide, veemoto jm ning erinevate tantsustiilide treeningutel. Treeningud toimuvad ka lasteaedades.

Viljandi Spordikeskuse ja spordiklubide koostööna toimub Viljandis suur hulk rahvaspordiüritusi ja spordivõistlusi nagu Viljandi Linna jooksude sari, kuhu kuuluvad Suurjooks ümber Viljandi järve, Lossmanni mälestusjooks ja Viljandi Linnajooks. Sportlaste seas on populaarseks saanud Viljandi Uisumaraton, Mulgi rattamaraton, Viljandi Triatlon, sõuderegatt Viljandi Paadimees, Sakala karikasari lauatenises, Ilmar Raua mälestusturniir males, Küllo Kõivu maadlusturniir. Spordiharrastajaid ootavad iga-aastased puhkepäevade rattamatkad jpm põnevad ettevõtmised. Lisaks toimuvad alaliitude kalendrivõistlused.

Huntaugu piirkond on üheks osaks Viljandi järve äärselt tervisesporditaristust, mis on prioriteetne, väljaarendamist ja kaasajastamist vajav tervisespordikeskuses.

7.2. Arenguvajadused

- Kultuurilise mitmekesisuse hoidmine.
- Rahvakultuuriga tegelemiseks võimaluste säilitamine.
- Kultuuri- ja spordivaldkonna töötajate väärtustamine ja järelkasvu motiveerimine.
- Koostöö tihendamine teenuse osutajate, naaberomavalitsuste ja riiklike institutsioonidega.
- Kultuuritaristu parendamine ja kaasajastamine.
- Sporditaristu ning -rajatiste parendamine ja kaasajastamine.

7.3. Arengueesmärgid

- Viljandi linn on jätkuvalt avatud ja areneva, traditsioonidega ning eripalgelise kultuurieluga linn, kus on tagatud võimalused kultuuri loomiseks, tarbimiseks ja edasikandmiseks.
- Sportimispaikade arendamisega on loodud paremad tingimused nii erineval tasemel treeningute läbiviimiseks kui ka liikumisharrastusega tegelemiseks.
- Viljandi linnal on kultuuri- ja spordilinn positiivne maine.
- Jätkub kodanikualgatuste toetamine ja linnaelanike kaasamine sündmuste korraldamisse.

- Kultuuri- ja spordivaldkonna töötajate töö on väärtustatud ja järelkasv motiveeritud.
- Mitmekülgsed võimalused rahvakultuuriga tegelemiseks.
- Mitmekesise programmiga aastaringse toimiv kultuuri- ja spordielu.
- Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia on ainulaadne kultuurivaldkonna kompetentsikeskus, mille tegevuse jätkumine Viljandis on regionaalpoliitika seisukohalt oluline

7.4. Mõõdikud

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	2029	2040+
Loomestipendiumide taotlejate ja toetatud taotluste arv	19 / 11	23 / 10	28 / 25	38 / 25	29 / 25	kasvab	kasvab
Kultuurivaldkonna tegevustoetuste taotlejate ja toetatud taotluste arv	27 / 22	23 / 20	19 / 19	23 / 22	24 / 24	kasvab	kasvab
Kultuurivaldkonna projektitoetuste taotlejate ja toetatud taotluste arv	53 / 49	48 / 48	66 / 61	70 / 54	72 / 59	kasvab	kasvab
Spordistipendiumide taotlejate ja toetatud taotluste arv	17 / 13	16 / 14	35 / 24	31 / 25	48 / 27	kasvab	kasvab
Spordivaldkonna tegevustoetuste taotlejate ja toetatud taotluste arv	22 / 20	18 / 18	18 / 18	20 / 20	19 / 19	kasvab	kasvab
Spordivaldkonna projektitoetuste taotlejate ja toetatud taotluste arv	43 / 39	43 / 43	60 / 56	53 / 44	56 / 49	kasvab	kasvab
Viljandi Linnaraamatukogus registreeritud lugejate arv	6426	5625	5828	5868	5781	kasvab	kasvab
Viljandi Linnaraamatukogu Hõlve (% elanikkonnast on lugejad)	37,8	33,2	34,9	34,9	34,3	kasvab	kasvab
Ürituste arv	151	94	236	282	297	säilib	säilib
Üritustel osalejate arv	3632	1638	4130	6321	6492	säilib	säilib
sh lapsed	3007	1218	2370	3634	3978	säilib	säilib
Spordiobjektide arv ⁸	42	46	46	46	53	säilib	kasvab
Harrastajate arv spordiklubides ⁸	4238	3185	3198	3125	3361	kasvab	kasvab
Viljandi Spordikeskuse baasides toimunud võistluste arv	239	267	322	362	403	säilib	säilib

¹ Statistikaameti andmed

⁸ Eesti spordiregister

8. HOOLIV JA SOTSIAALSELT TURVALINE VILJANDI LINN

Peatükis käsitletakse sotsiaalse keskkonna ja rahvastiku tervise suundumusi ja arenguvajadusi. Valdkondlikult kajastatakse puuetega inimeste, eakate, laste ja noorte sotsiaalhoolekande asutusi ja sotsiaalset kaitset, töötute sotsiaalset kaitset, eluasemeteenuseid ja sotsiaalset kaitset riskirühmadele.

8.1. Lähtepositsioon 2025

Viljandi linna sotsiaalhoolekandelise tegevuse eesmärgiks on jõuda kõigi abivajajateni õigel ajal, mis eeldab kogu süsteemis kvalitatiivset muutust probleemide tagajärgede likvideerimisest probleemide ennetamisele. Sotsiaalhoolekande peamised sihtgrupid on lastega pered, eakad, erivajadustega ja toimetulekuraskustes inimesed. Omavalitsus tagab kõik seadustest tulenevad teenused ja toetused.

Sotsiaalhoolekandesüsteemi moodustavad linnavalitsuse [sotsiaalamet](#), linnavalitsuse hallatavad asutused [Viljandi Päevakeskus](#), [Viljandi Laste ja Perede Tugikeskus](#) ja [Viljandi Hoolekandekeskus](#). Viljandi linn väärtustab sotsiaalhoolekande valdkonnas tegutsevaid ja koostööpartneriteks olevaid mittetulundusühinguid ning toetab nende potentsiaali igakülgset rakendamist iga-aastaste tegevus- ja projektitoetustega ning võimalusel ruumide ülalpidamiskulude katmisega.

Sotsiaalamet osutab abi Viljandi linnas elavatele inimestele toimetulekuraskuste ennetamiseks ja leevendamiseks, määrab ja maksab riiklikke (toimetulekutoetus) ja kohalikke (sünnitoetus, lasteaia kohamaksu

toetus, lasteaiatoidlustamise toetus, toimetulekutoetust saanud perede lastele koolimineku ja koolilõpetamise toetus, üliõpilastoetus jne) sotsiaaltoetusi, korraldab alaealiste ja täisealiste piiratud teovõimega isikute eestkostet, korraldab sotsiaalteenuste ja muu abi andmist.

Viljandi linn teeb koostööd erinevate sotsiaalvaldkonna asutuste ja spetsialistidega, teiste kohalike omavalitsuste üksustega ning riigiasutustega. Koostööpartnerid erinevate teenuste ja tegevuste pakkumisel ja korraldamisel on [MTÜ Singel Kodu](#), [MTÜ Viljandimaa Singel](#), MTÜ Päevakeskus Vinger, [MTÜ Töötoad](#), [Viljandimaa Puuetega Inimeste Nõukoda](#), kogudused jt.

Teenused ja teenuse pakkujad erinevat liiki puudega ja psüühikahäiretega lastele: erivajadustega laste lapsehoiu ja tugiisikuteenuse osutaja [SA Perekodu](#), rehabilitatsiooniteenuste osutajad SA Perekodu ja [SA Viljandi Haigla](#), erivajadustega laste lasteaiateenuse osutajad SA Perekodu ja [Viljandi Lasteaed Männimäe](#) (rühmad erivajadustega lastele), erivajadustega laste koolid SA Perekodu [Jaagu Lasteaed-Põhikool](#) ja [Viljandi Kaare Kool](#), nõustamisteenust pakutakse koostöös [Viljandi Laste ja Perede Tugikeskuse](#), [Rajaleidja Keskuse](#) jt teenuse pakkujatega. SA Perekodu pakub ka asenduskoduteenust.

[Viljandi Päevakeskus](#) osutab eakatele ja puuetega inimestele sotsiaalteenuseid, sealhulgas koduhooldusteenuseid, sooja toidu kojuviimist, sotsiaaltranspordi- ja saunateenust. Leola 12a ruumides pakub Viljandi Päevakeskus täiskasvanute varjupaiga- ja turvakoduteenust ning teostab sotsiaaleluruumides elavate isikute üle järelevalvet. Päevakeskus korraldab eakatele ja puuetega inimestele huvialast tegevust ja viib läbi erinevaid üritusi.

[Viljandi Laste ja Perede Tugikeskusesse](#) on koondunud haridusvaldkonna tugiteenuste osutamine. Osakonna spetsialistid pakuvad lastele, noortele ja lastevanematele ning nendega tegelevatele spetsialistidele kvaliteetseid ja mitmekülgeid nõustamisteenuseid: psühholoogiline, eripedagoogiline, logopeediline ja sotsiaalpedagoogiline nõustamine. Viljandi Laste ja Perede Tugikeskuse ülesanne on ka sotsiaalvaldkonna tugiteenuste pakkumine (sh laste turvakoduteenus) ning nii hariduse- kui ka sotsiaalvaldkonnaga seonduva ennetustööga tegelemine. Keskuse koosseisus tegutseb [Viljandi Perepesa](#), mis toetab laste arengut ning vanemaid laste arendamisel ja kasvatamisel, toetab perekondi kogukonda lõimimisel, tagab lastele, noortele ja lastevanematele kvaliteetsete ning mitmekülgete nõustamisteenuste ja teraapiate elluviimise.

[Viljandi Hoolekandekeskus](#) asub Viiratsi alevikus ja pakub ööpäevaringset hoolekandeteenust 73-le eakale ning puudega inimesele.

[Viljandi Linnaraamatukogu](#) korraldab elanikele, kes tervisliku seisundi tõttu ei ole võimelised raamatukogu külastama, nende soovil tasuta koduteeninduse. Raamatukogu on kogukondi liitev ja neile võimalusi pakkuv paik, mis panustab inimeste vaimse ja füüsilise tervise hoidmisse ja heaolusse. Pakkudes inimestele mitmekülget ja paindlikku keskkonda oma tegevuste ning sündmuste korraldamiseks. Raamatukogu on avatud platvorm mõttevahetusteks ja aruteludeks. Raamatukogul on võimekus pakkuda sisukaid, ajakohaseid ja kasutajakeskseid teenuseid üha kiiremini digiteerivas maailmas ning vähendada digitaalset lõhet ühiskonnas.

Tervishoid. Tervishoiuteenuseid osutavad [Sihtasutus Viljandi Haigla](#), [OÜ Viljandi Tervisekeskus](#) ja teised pere-, eri- ja hambaarstikeskused. Esmatasandi tervishoiuteenuseid osutab 15 perearsti.

[Sihtasutus Viljandi Haigla](#) on Eesti suurim üldhaigla, mille koosseisu kuuluvad ambulatoorse ravi ja diagnostika kliinik, kirurgiakliinik, sisekliinik, taastusravikliinik, psühhiaatriakliinik, õendus-hoolduskeskus ning sõltuvushaigete ravi- ja rehabilitatsioonikeskus. 2025. aastal valmib SA Viljandi Haigla uus haigla ja tervisekeskuse Tervikumi hoone Viljandi kesklinnas. Viljandi linn osaleb paikkondlikus tervishoiu- ja sotsiaalteenuste integreerimise pilootprojekti.

8.2. Arenguvajadused

- Teenused eakatele ja erivajadustega inimestele, mis võimaldaksid neil maksimaalselt kaua ja kvaliteetselt oma kodus elada. Linnaruumi planeerimisel lähtuda eakate ja erivajadustega inimeste vajadustest, toetades nende vaimset ja füüsilist tervist ning iseseisvat hakkamasaamist ning seeläbi

vähendada kulusid sotsiaalteenustele. Vajadus on välja ehitada teenusmaja ja ruumid erihoolekandeteenuste osutamiseks.

- Omastehooldajate nõustamine ja toetamine.
- Viljandi Laste ja Perede tugikeskuse sh Perepesa teenuste arendamine.
- Linnakodanikele suunatud teenuste valiku laiendamine vajaduspõhiselt. Sotsiaalvaldkonna töötajate ja linnakodanike vaimse tervise toetamine.
- Sotsiaalameti mobiilset töötegemist võimaldavate töövahendite tagamine (tahvelarvutid, printer, skanner).
- Sotsiaalvaldkonna personaliga seotud teemad: töötajate läbipõlemise ennetamine, valdkonna töötajate madalad palgad (ei vasta töö keerukusele ja pingelisusele, kutsestandardiga seatud ootustele jne), raskused sobivate töötajate leidmisel.
- Üldhooldusteenuse kohtade suurendamise vajadus.
- Koostöö suurendamise vajadus esmatasandi tervishoiuteenuse osutajatega.
- Tervislike eluviiside ja terviseteadlikkuse tõstmine igas vanusegrupis.
- Sotsiaalvaldkonna valmidus kriisidega toimetulemiseks: haigustest tulenev, sõjapõgenikega tegelemine, kriisinõustamine jne.
- Laste turvakoduteenuse tagamine.
- Tõhus süsteemne ennetustöö ja valdkondadeülene koostöö.
- Valdkonna maine tõstmine.

8.3. Arengueesmärgid

- Sotsiaalprobleemide süsteemne ja pidev ennetamine ja sotsiaalhoolekande süsteemi arendamine. Tõhus võrgustikutöö ja varane märkamine ennetavad raskemaid probleeme. Liikumine projektipõhiselt ennetustegevuselt süsteemsele ennetustegevusele.
- Sotsiaaltoetuste ja -teenuste kättesaadavuse parandamine ning nende pidev arendamine ja uute vajalike teenuste loomine. Teenused ja toetused on paindlikud ja igale abi vajavale inimesele on tagatud tema isikupäraseid vajadusi arvestav tugi, mis võimaldab tal maksimaalselt iseseisvalt toime tulla.
- Linnaruum ja üldkasutatavad hooned on ligipääsetavad, sh liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimestele ning kõik avalikud teenused on võrdselt kättesaadavad.
- Linnaruumi kujundamine ja planeerimine laste ja liikumisraskusega inimeste vajadustele vastavalt, säilitamaks iseseisvat liikumisvõimet ning toetades vaimset kui füüsilist heaolu ning tervist.
- Sotsiaalteenuste osutamiseks on tagatud vajalik tööjõud ja kaasaegne taristu.
- Tervislike eluviiside ja tervise väärtustamine ning terviseteadlikkuse tõstmine. Inimeste tervena elatud eluaastate suurendamine tervisekäitumise parandamise abil.
- Hea koostöö tervishoiu valdkonna arendamisel.
- Haridus-, sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna üleste integreeritud teenuste pakkumine.
- SA Perekodu ja Viljandi laste turvakodu ruumiprobleemide lahendamine.
- Kvaliteetsed vaimse tervise spetsialistide teenused on kõigile abivajajatele kättesaadavad.
- Viljandi linnas toimib strateegilise prioriteedina valdkonnaülene (süsteemne) ennetustegevus.

8.4. Mõõdikud

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	2029	2040+
Toimetulekutoetuse taotluste arv ⁸	452	430	700	730	586	kasvab	kahaneb
Väljamakstud keskmine toimetulekutoetuse summa € ⁹	245	256	401	365	412	kasvab	kasvab
Sünnimomendil tervena elada jäänud aastate arv naised/ mehed (Viljandi maakond) ¹	53,83/ 51,02	57,24/ 53,93	58,90/ 55,75	54,80/ 50,84		kasvab	kasvab
Puuetega laste arv 0-16 a ⁹	152	145	143	149	146		

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	2029	2040+
Tööealiste puuetega inimeste arv ⁸	759	673	630	587	569		
65+ puuetega inimeste arv ⁹	1229	1103	1046	946	861		
65+ aasta vanuste % elanike arvust ²	22,66	23,88	24,38	24,27	24,25	kasvab	kasvab
Töötuna registreeritud inimeste arv keskmiselt ühes kuus ⁸	431	451	413	443	445	väheneb	väheneb

¹ Statistikaamet² Rahvastikuregister⁹ Sotsiaalkindlustusamet

VILJANDI LINNA ARENGUKAVA 2025-2029 TEGEVUSKAVA/ VILJANDI LINNA ARENGUSTRATEEGIA 2040+ KAVA

Peatükis on kajastatud arengukava 2025-2029 tegevused, mille elluviimise ajaks on märgitud aasta/pidev ja arengustrateegia 2040+ tegevusi, mille elluviimise ajaks on märgitud *perspektiivne* (märgitud *kursiivis hallil taustal*).

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
1. VÕIMEKAS, KAASAV JA TARK VILJANDI LINN			
Meede 1 Jätkusuutlik, teadmispõhine ja kompetentne linna juhtimine			
1.1.	Hea ja vajaliku avaliku teenuse pakkumine. „Ühe ukse poliitika“ põhimõtte rakendamine kodanike ja linnavalitsuse vahelisel suhtlusel	Avalik teenus on inimesekeskne, usaldusväärne, erapooletu, läbipaistev ja arusaadav ning asjaajamine korrektne, sõbralik ja mugav.	Pidev
		Tõhustatakse linnavalitsuse ametitevahelist koostööd.	Pidev
1.2.	Ametnike ja töötajate kompetentside tõstmine	Tagatakse süsteemne ja eesmärgipärane ametnike ja töötajate koolitus- ja arendustegevus.	Pidev
1.3.	Ametikohtade analüüsi läbiviimine	Viiakse läbi ametiasutuse töökorralduse ja ametikohtade analüüs.	Pidev
		Koostatud analüüsi alusel korrastatakse ametiasutuste töökorraldus ja ametikohtade struktuur lähtuvalt töö spetsiifikast ja eesmärkidest.	Pidev
1.4.	Järelevalve tõhustamine	Tõhustatakse järelevalvet heakorraeskirjade täitmise üle.	Pidev
		Tõhustatakse järelevalvet parkimiskorralduse nõuete järgmise üle.	Pidev
		Suurendatakse järelevalvetöötaja koormus	2025
1.5.	Linna arengu strateegiline planeerimine ja juhtimine	Uuendatakse linna arengudokumente.	Pidev
		Viiakse läbi vajalikke uuringuid, analüüse ja seiramist püstitatud eesmärkide täitmiseks, teadmispõhiseks planeerimiseks ja otsuste langetamiseks ning tulemuste hindamiseks.	Pidev
Meede 2 Targa linna põhimõtete rakendamine, kaasaegse IT taristu arendamine ja kasutajasõbralike e-teenuste pakkumine			
2.1.	Targa linna põhimõtete arvestamine ning Viljandi targa linna arendamise kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine	Töötatakse välja Viljandi targa linna arendamise kontseptsioon koostöös erasektori ning Eesti ja rahvusvaheliste ekspertidega.	2026
		Rakendatakse Viljandi targa linna arendamise kontseptsiooni koostöös era- ja kolmanda sektoriga.	2027-2029
		Rakendatakse targa linna põhimõtteid ja viiakse ellu projekte koostöös Kesk-Eesti Ettevõtlusinkubaatori ja teiste koostööpartneritega.	Pidev
2.2.	IT kompetentside tõstmine	Linna asutuste IT vahendeid soetatakse ühtsete põhimõtete alusel.	2025-2029
		Toetatakse linna töötajate IT kompetentside tõstmist. Koolides ja lasteaedades aitavad digipädevust tõsta haridustehnoloogid.	2025-2029

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		Toetatakse linlaste IT kompetentside tõstmist. Koostatakse kasutusjuhendeid infosüsteemide kasutamiseks. Linnaraamatukogu avalikus internetipunktis võimaldatakse linlastel arvuteid kasutada ja ID-kaardiga toiminguid teostada.	2025-2029
2.3.	E-teenuste arendamine	Võetakse kasutusele parimaid praktikaid.	2025-2029
		Töötatakse välja kasutajate vajadustele vastavad e-teenused elanikkonnale teenuste pakkumiseks ja toimingute läbiviimiseks.	2025-2029
2.4.	Andmekogude arendamine, aktualiseerimine ja ühildamine ning kasutatavuse suurendamine	Arendatakse andekogusid neid aktualiseerides ja ühildades ning suurendatakse andmekogude kasutatavust.	Pidev
2.5.	Eesti infoturbestandardi (E-ITS) rakendamine	Rakendatakse infoturbestandard.	2025-2029
Meede 3 Viljandi linna säästva arengu kavandamine ja linnaruumi planeerimine			
3.1.	Viljandi linna üldplaneeringu koostamine	Koostatakse Viljandi linna uus üldplaneering, mille eesmärgiks on kogu linna territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine.	2025-2028
3.2.	Viljandi linna liikuvusstrateegia väljatöötamine ja rakendamine	Töötatakse välja Viljandi linna liikuvusstrateegia ning rakendatakse selle põhimõtteid.	2025-2029
3.3.	Viljandi järve piirkonna terviklik arendamine ja tervikliku arendamise kava koostamine	Koostatakse ja rakendatakse Viljandi järve piirkonna tervikliku arendamise kava.	2025-2029
		Uuendatakse Viljandi järve piirkonna kasutamise head tava.	2025-2026
		Koostatakse ajakohane Viljandi järve kasutamise kord.	2026
3.4.	Viljandi linna avaliku ruumi kujunduskontseptsiooni koostamine	Koostatakse ja rakendatakse Viljandi linna avaliku ruumi kujunduskontseptsioon, mis sisaldab ka tänavadisaini põhimõtteid.	2025-2029
		Vaadatakse üle ja ajakohastatakse vanalinna kujunduskontseptsioon.	2025-2026
3.5.	Kultuuripromenaadi loomine	Töötakse läbi, mõtestatakse ja sisustatakse Viljandi linna avalikus ruumis kultuuripromenaadi idee ning koostatakse selle kontseptsioon. Kontseptsiooni alusel realiseeritakse Viljandi linna avalikus ruumis kultuuripromenaadi idee.	Perspektiivne
Meede 4 Kriisideks valmistumine, valmisolek ja nendega toimetulek			
4.1.	Elanikkonna teadlikkuse ja valmisoleku parandamine kriisilukorras tegutsemiseks	Selgitatakse välja võimalikud kriisilukorrad. Kaardistatakse kogukondade ja korteriühistute kasutada olevad ressursid sh generaatorid, varjumiskohad jne ning nõustatakse ressursside hankimise või kohandamise osas.	Pidev
		Viiakse läbi kriisikoolitusi kogukondadele ja korteriühistutele (elanikkonna kaitse, esmaabi).	Pidev
		Koostatakse ja levitatakse infomaterjali käitumiseks kriisilukorras - elutähtsa teenuse saamise võimalused, varjumiskohad, valmisolek evakuatsiooniks jms.	Pidev
4.2.	Kriisideks valmistumine	Kaardistatakse info kriisi ajal vajalikest elutähtsatest ja teiste oluliste teenuse osutajatest (elektrivõrgu ettevõtted, ravimid, esmatarbekaubad, sularaha, kütus, ühistransport jne.)	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		Kaardistatakse ning luuakse võrgustik kogukonna esindajatest, kelle kaudu edastada informatsiooni kriisi eel ja ajal (korteriühistud, kogukonnaühendused jne.)	Pidev
		Planeeritakse kriisiaja informatsiooni kogumise ja edastamise võimalused kujul, et need toimiksid ka elutähtsate teenuste katkestuste tingimustes.	Pidev
		Kaardistatakse vajadus ja sõlmitakse lepingud kriisi ajal vajaminevate vahendite rentimiseks, millega tagatakse elutähtsate- ja teiste oluliste teenuste osutamine (nt. generaatorid, teisaldatavad tualettruumid, joogivee jagamise vahendid, mobiilsed konteinerkatlamajad, transport jne).	Pidev
		Kaardistatakse ja kavandatakse varjumiskohad elanikkonna kaitseks otsese ohu korral ning korraldatakse nende asukohtadest teavitamine. Määratakse võimalikud evakuatsioonikohad ja planeeritakse tegevused elanike evakueerimiseks ja teiste omavalitsuste evakueeritavate vastuvõtmiseks.	Pidev
		Tagatakse taristu toimepidevuse objektidel, mis on inimese elu ja tervise seiskohalt olulised ja peavad kriisis toimima (hooldekodu, koolid, lasteaiaid).	Pidev
4.3	Abinõude rakendamine erinevate kriiside juhtimiseks ja kriisidega toimetulekuks	Luuakse kriisivalmiduse spetsialisti ametikoht	2025
		Tehakse koostööd riigiasutuste, teenuseosutajate ja kogukonnaühendustega, luuakse koostöö- ja ennetusvõrgustikke.	Pidev
		Viiakse ellu KOV turvalisuse arenguprogrammi tegevused.	2025-2026
Meede 5 Toimiva koostöö tihendamine teiste kohalike omavalitsustega			
5.1.	Osalemine omavalitsuste koostööorganisatsioonide töös	Viljandi linn osaleb liikmena Viljandimaa Omavalitsuste Liidu ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu töös.	Pidev
5.2.	Koostöö arendamine Viljandimaa kohalike omavalitsustega	Käivitatakse ja arendatakse ühiseid koostöövorme, ameteid ja asutusi Viljandi maakonna teiste omavalitsustega.	Pidev
5.3.	Kogemuste jagamine	Jagatakse teistele omavalitsustele linna erinevate valdkondade kogemusi ning õpitakse teiste kogemustest.	Pidev
Meede 6 Väliskoostöö arendamine, välissuhtluse tihendamine ja rahvusvahelistes koostöövõrgustikes osalemine			
6.1.	Rahvusvaheliste koostöösuhete arendamine	Suheldakse Viljandi linna 10 sõpruslinna esindajatega vastastikustel visiitidel või erinevates muudes koostöövormides.	Pidev
		Algatatakse Viljandi linna sõpruslinnadega koostööprojekte ning soodustatakse kollektiivide osalemist neis.	Pidev
		Osaletakse rahvusvahelises hansaliikumises ja rahvusvahelistel hansapäevadel.	Pidev
		Korraldatakse iga-aastaseid Viljandi Hansapäevi. Sõprus-hansalinnade esindajad kutsutakse neil osalema.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
6.2.	Viljandi piirkonna tegevus aktiivse liikmena UNESCO Loovlinnade võrgustikus käsitöö ja rahvakunsti valdkonnas	2019. aastal sai Viljandi linn UNESCO Loovlinnade Võrgustiku liikmeks käsitöö ja rahvakunsti valdkonnas. Tehakse valdkondlikku koostööd. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia on pärandilinn Viljandi UNESCO Loovlinnade võrgustiku liikme tegevuste eestvedajaks.	Pidev
6.3.	Kultuuripealinnade võrgustikus ja selle töös osalemine	Viljandi linn osaleb erinevate projektidega kultuuripealinnade võrgustiku töös.	Pidev
6.4.	Haridus- ja kultuuriasutuste välissuhtluse toetamine	Toetatakse õpilasgruppide vahetusi, noorte- ja kultuurikollektiivide välissuhtlust	Pidev
6.5.	Välisriikide teemaürituste korraldamine	Viiakse läbi erinevaid üritusi riikide ja piirkondade tutvustamiseks koostöös saatkondade, haridus- ja kultuuriasutuste ning ettevõtjatega.	Pidev
6.6.	Kultuuriresidentuuride toetamine	Toetatakse kultuuriresidentuuride läbiviimist.	Pidev
Meede 7 Maakonnakeskuse rolli täitmine			
7.1.	Maakonnakeskuse kohaliku omavalitsuse rolli täitmine	Viljandi linn kui maakonnakeskuse omavalitsus täidab perekonnaseisutoimingute teostamise ülesandeid, Riigikogu ja Euroopa Parlamendi valimiste läbiviimisega seotud ülesandeid ning on kaasatud alaealiste õigusrikkujatega seotud tegevustesse.	Pidev
7.2.	Osalemine maakonna omavalitsuste ühisasutuste ja ühenduste töös	Viljandi linn osaleb liikmena MTÜ Viljandimaa Ühistranspordikeskus ja koostööpartnerina SA Viljandimaa Arenduskeskus töös.	Pidev
7.3.	Teenuste arendamine ja osutamine koostöös Viljandimaa kohalike omavalitsustega	Arendatakse ja osutatakse teenuseid ühiselt ja koostöös Viljandi maakonna teiste omavalitsustega.	Pidev
Meede 8 Linnaelanike ja vabaühenduste kaasamine ning tunnustamine			
8.1.	Linnaelanike kaasamine ja neilt tagasiside saamine läbi küsitluste korraldamise	Vähemalt üks kord nelja aasta jooksul korraldatakse küsitlus, mille käigus selgitatakse linnaelanike rahulolu erinevate linnaelu valdkondadega ning oodatakse ettepanekuid muudatusteks tegemiseks.	2026
8.2.	Kaasamise hea tava väljatöötamine ja rakendamine	Töötatakse välja ja rakendatakse kaasamise hea tava.	2026
8.3.	Viljandi Noortevolikogu töö arendamine	Viljandi Noortevolikogu (VNV) on Viljandi noortest koosnev Viljandi Linnavolikogu ajutine komisjon, mille eesmärgiks on noorte huvide esindamine linna tasandil. Viljandi Noortevolikogu töös osalemisega kaasatakse noori linna arengu kavandamisse, otsustuste tegemisse ja erinevatesse tegevustesse.	Pidev
8.4.	Viljandi Seenorite Nõukoja töö arendamine	Viljandi Seenorite Nõukoda (VSNK) on Viljandi erakondade, seeniorite ja puuetega inimeste organisatsioonide esindajatest ning vabaliikmetest koosnev Viljandi Linnavolikogu ajutine komisjon, mille eesmärgiks on linna seeniorite huvide esindamine linna tasandil. Viljandi Seenorite Nõukoja töös osalemisega kaasatakse seniore ja nende organisatsioone linna arengu kavandamisse, otsustuste tegemisse ja erinevatesse tegevustesse.	Pidev
8.5.	Kaasava eelarve protsessi jätkamine ja arendamine	Jätkatakse kaasava eelarve protsessi. Kaasava eelarve menetlust korraldatakse üle aasta või harvemini.	2025-2026

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
8.6.	Linnaosade ja kogukondade kaasamine otsustusprotsessidesse	Linnaelanikke kaasatakse linnakeskkonda ja linnaelu puudutavatesse otsustesse teavituse, avalike arutelude, ideekorjete, koosloomeprotsesside jms kaudu.	Pidev
8.7.	Tunnustamine ja tänuürituste korraldamine	Tunnustatakse vabaühendusi, eraisikuid, ettevõtteid linnale oluliste tegude või saavutuste eest (sh valdkondlike aastapreemiate jagamine).	Pidev
8.8.	Konkursside läbiviimine	Viiakse läbi konkurss "Kaunis Viljandi" Viljandi linnaruumi heakorraseme tõstmise ja visuaalselt kaunimaks muutmise tunnustamiseks.	Pidev
Meede 9 Vabaühenduste, elanike ja koostööpartnerite kaasamine ja osalemine Viljandi linna arendamises ja teenuste osutamisel			
9.1.	Korteriühistute õue- ja haljasalade korrastamiseks toetuse andmise korra rakendamine	Rakendatakse Viljandi Linnavolikogu 25.03.2021 määrusega nr 106 kehtestatud korteriühistute õue- ja haljasalade korrastamiseks toetuse andmise korda.	2025
9.2.	<i>Kogukondade ettevõtmiste ja linnaruumi korrastavate arendusprojektide toetamise süsteemi loomine ja rakendamine</i>	<i>Töötatakse välja ja rakendatakse kogukondade ettevõtmiste ja linnaruumi korrastavate arendusprojektide toetamise süsteem.</i>	<i>Perspektiivne</i>
9.3.	Erinevate ümarlaudade töö ja kokkusaamiste korraldamine	Korraldatakse erinevate valdkondade teemalisi ümarlaudu.	Pidev
9.4.	Vabaühenduste, elanike, koostööpartnerite tegevuse toetamine	Viljandi linna eelarvest toetatakse taotluste alusel erinevate valdkondade vabaühenduste mittetulunduslikku tegevust tegevustoetuse ja projektitoetustega.	Pidev
		Korrigeeritakse ja ajakohastatakse mittetulundusliku tegevuse toetamise süsteemi ja regulatsioone.	Pidev
9.5.	Viljandi linnafoorumi tegevuse toetamine	Kord aastas linna sünnipäeval viiakse läbi Viljandi linnafoorum, mis keskendub ühele olulisele linna arengu teemale ning kuhu kaasatakse erinevad osapooled, eksperdid, kodanikuaktiiv ja huvigrupid.	2025-2029
Meede 10 Viljandi linna positiivse kuvandi säilitamine ja arendamine			
10.1.	Linna mainekontseptsiooni rakendamine	Viljandi linna visuaalse identiteediga kujundust kasutatakse linna trükistel, veebikanalites ja mujal.	Pidev
10.2.	Linna mainekampaaniate väljatöötamine ja läbiviimine	Jätkatakse uute kampaaniate väljatöötamist, mis on suunatud linna kui lapsesõbraliku linna ning hea elamis- ja töötamiskoha kuvandile.	Pidev
10.3.	Linnameedia arendamine	Jätkatakse Linnalehe väljaandmist ja arendamist, linnatundi raadios, info edastamist linna sotsiaalmeediakanalite kaudu.	Pidev
10.4.	Linna turundus- ja strateegiaplaani koostamine ja rakendamine	Koostatakse ja rakendatakse linna turundus- ja strateegiaplaani.	2025-2029
10.5.	Infomaterjalide koostamine ja levitamine	Linna pakutavate teenuste ja toetuste ning toimingute kohta avaldatakse infot erinevates kanalites ja viisidel, sh linna veebilehel.	Pidev
10.6.	Viljandis elamise ja elama asumise väärtustamine	Viljandi linnaga seotud edulugude märkamine, nende levitamine ja kasutamine linna mainekampaaniates.	Pidev
10.7.	Ühistrundusürituste korraldamine	Korraldatakse ühistrundusüritusi piirkonna tutvustamiseks investeerimis-, elamis-, töötamis- ja õppimiskohana.	Perspektiivne

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
10.8.	Kampaaniate läbiviimine Viljandisse elama ja tööle asumiseks	Linna elanike arvu suurendamise eesmärgil ja kvalifitseeritud tööjõu puuduse leevendamiseks viiakse läbi kampaaniaid Viljandisse elama ja tööle asumiseks.	Perspektiivne
2. SÄÄSTEV JA ROHELINE VILJANDI LINN			
Meede 11 Liigilise mitmekesisuse säilitamine ja suurendamine. Linnakeskkonna arukas planeerimine, rajamine ja hooldamine kliimariskide maandamiseks ning elukeskkonna kvaliteedi tõstmiseks			
11.1.	Haljastu arengukava elluviimine	Viiakse ellu Haljastu arengukava 2019-2030 , mis määratleb linna haljastu prioriteetidid ja eesmärgid aastani 2030, vajalikud tegevused ja ressursid eesmärkide saavutamiseks ja tegevuskava.	2025-2030
11.2.	Lossipargi arendamine	Viiakse ellu Lossipargi hoolduskavas 2022-2031 kavandatud tegevusi. <i>Lossipargi rekonstrueerimisprojekti lõpuleviimine.</i>	2025-2031 Perspektiivne
11.3.	Lastepargi rekonstrueerimine	Realiseeritakse Lastepargi rekonstrueerimisprojekt, mis hõlmab purskkaevu, teekatete, valgustuse ja mänguväljaku rajamist ning pargiinventari paigaldamist.	Perspektiivne
11.4.	Järveotsa ribapargi ja alleede rajamine	Rajatakse ribapark ja alleed Riia mnt T6-st Vaikuse tänavani. <i>Arendustöödeks on lisaks haljastu arengukavas määratud tegevustele kergliiklusteede, valgustuse, väikevormide ja pargiinventari paigaldamine.</i>	Perspektiivne Perspektiivne
11.5.	Männimäe ribapargi arendamine	Koostatakse Männimäe ribapargi projekt Männimäe teekoridori alale. <i>Rajatakse Männimäe ribapark.</i>	Perspektiivne Perspektiivne
11.6.	Kõrghaljastuse hooldamine ja uute puude istutamine	Teostatakse arboristitöid Viljandi linnale kuuluvatel avalikel üldkasutatavatel aladel ja kinnistutel (koolid, lasteaiad jm). Töödeks on puude ja põõsaste hooldusloikused, puude langetamine, puude istutustööd ning nende töödega seonduvad tegevused. <i>Teostatakse puude ja põõsaste uusistutusi.</i>	Pidev Pidev
11.7.	Kalmistute hoolduskava väljatöötamine ja rakendamine	Töötatakse välja ja rakendatakse kalmistute hoolduskava. <i>Viiakse ellu hoolduskava kohaseid tegevusi.</i>	Perspektiivne
11.8.	Rohekoridorides paiknevate orgude kaasajastamine	Teostatakse tegevusi Valuoja oru kaasajastamiseks, sh kõnniteede korrastamine, valgustuse rajamine, pargiinventari paigaldamine. <i>Teostatakse tegevusi Uueveski ja Kösti oru kaasajastamiseks, sh radade korrastamine, basseini korrastamine. Taastatakse basseini ja betoonsilla juures asuv ujumiskoht.</i>	Pidev Perspektiivne
11.9.	Viljandi maastikukaitseala ja Viljandi loodusala kaitsekorralduskava meetmete elluviimine	Viljandi maastikukaitseala ja Viljandi loodusala kaitsekorralduskava alusel arendatakse võimalusi rekreatsioonilisteks ja puhkeotstarbelisteks tegevusteks maastikukaitsealal ja teostatakse maastikukaitseala hooldustöid.	Pidev
11.10.	Veekogude hooldamine	Veekogude avatumaks ja ligipääsetavaks muutmiseks ning nende üldise hea olukorra säilitamiseks jätkatakse veetaimestiku niitmist, põhjasetest puhastamist ja kaldaalade	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		korrastamist. Veekogude rannalade korrashoiutööde teostamisel tagatakse eluslooduse jaoks vajalik elukeskkond, sh kevadine pesitsusrahu.	
		<i>Rekonstrueeritakse Ugala tiigi pais.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Puhastatakse Paala järv ja rekonstrueeritakse regulaatorid.</i>	<i>Perspektiivne</i>
11.11.	Järveluhtade ja niitude hooldamine	Hooldatakse niitusid ja luhtasid.	Pidev
		Koostöös ettevõtjatega jätkatakse ja laiendatakse loomade karjatamist niitudel ja järveluhtadel.	Pidev
11.12.	Vabaõhu puhkamisalade kasutusvõimaluste mitmekesistamine	Hooldatakse ja uuendatakse puhkekohti.	Pidev
11.13.	Harrastuskalastajatele püügivõimaluste tagamine ja kalavarude suurendamine	Harrastuskalastajate püügivõimaluste parandamiseks uuendatakse ja hooldatakse avalikke paadisildasid, paatide vettelaskmise kohti, juurdesõiduteid, parklaid jm infrastruktuuri.	2025-2029
		Kalastiku paranemise ja tasakaalustamise huvides täiendatakse järvi kalamaimudega.	Pidev
11.14.	Võõrliikide tõrjumine	Rakendatakse meetmeid võõrliikide leviku tõkestamiseks, sh vereva lemmaltsa ja kanada kuldvitsa niitmine ning lusitaania teeteo kokkukogumine.	Pidev
11.15.	<i>Kogukonnaaedade rajamine</i>	<i>Toetatakse kogukonnaaedade teket.</i>	<i>Perspektiivne</i>
11.16.	<i>Koerte jalutusväljaku rajamine</i>	<i>Rajatakse koerte jalustuväljak(uid).</i>	<i>Perspektiivne</i>
Meede 12 Jäätmetekke vähendamine ja elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine			
12.1.	Viljandi linna jäätmekava elluviimine	Viljandi linna jäätmekava 2021-2026 on aluseks jäätmehoolduse korrastamiseks ning keskkonnoahutuma ja majanduslikult põhjendatud jäätmekäitluse edendamiseks.	2025-2026
12.2.	Viljandi jäätmejaama kaasajastamine	Jäätmejaam rekonstrueeritakse järk-järgult vastavalt rekonstrueerimisprojektile, mille kohaselt rajatakse olmehoone, jäätmete sorteerimise hall, jäätmete konteineritesse paigutamise estakaad, liigiti kogutud jäätmete ladustamise varjualused ning jäätmejaama territoorium asfalteeritakse.	2026-2027
12.3.	Korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni rakendamine	Tehakse koostööd kontsessioonääriga korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni teostamisel.	Pidev
12.4.	Jäätmete liigiti kogumise võrgustiku arendamine	Arendatakse jäätmete liigiti kogumise võrgustikku vastavalt seadustest tulenevatele nõuetele.	Pidev
		Korraldatakse ohtlike jäätmete kogumisringe.	Pidev
		Luuakse võimalused linna hallatavates asutustes jäätmete liigiti kogumiseks. Allasutuste territooriumitele paigaldatakse jäätmete liigiti kogumise mahutid.	Pidev
12.5.	Ülelinnaline tasuta aia- ja haljastujäätmete vedu	Kaks korda aastas korraldatakse linna territooriumil olevate elamute (korterimajad, ridaelamud ja eramud), lasteaedade ning üldharidus- ja huvikoolide territooriumitelt haldajate või omanike poolt kogutud aia- ja haljastusjäätmete vedu.	Pidev
12.6.	Keskkonnateadlikkuse tõstmine elanikkonna hulgas	Teavitused elanikele edastatakse linna kodulehekülje, sotsiaalmeedia ja ajakirjanduse kaudu.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
12.7.	Elanike teavitamine korrektse kompostimise tähtsusest	Teavitused elanikele edastatakse linna kodulehekülje, sotsiaalmeedia ja ajakirjanduse kaudu.	Pidev
12.8	Keskkonda parandavate tegevuste toetamine	Toetatakse erinevate keskkonda parandavate tegevuste läbiviimist ja neis osalemist, nt „Teeme ära“ talgupäev, maailmakoristuspäev, „Kõnni ja korja“ jt algatused.	Pidev
Meede 13 Kliimamuutuste leevendamine ja mõjuga kohanemine. Saaste vähendamine			
13.1.	Viljandi linna energia- ja kliimakava koostamine	Koostatakse Viljandi linna energia- ja kliimakava.	2025-2026
13.2.	Rohelise linna strateegia koostamine	Koostatakse roheline linna strateegia.	Perspektiivne
13.3.	Kergliiklusvõimaluste propageerimine	Inimeste liikumisharjumusi kujundatakse kergliiklust propageerivate kampaaniate ja ürituste korraldamisega.	Pidev
13.4.	Keskkonnasäästliku ühistranspordi soodustamine	Koostöös MTÜ Viljandimaa Ühistranspordikeskusega otsitakse võimalusi keskkonnasäästlikke kütuseid kasutatavate busside ja uute nutikate lahenduste kasutuselevõtuks linnaliikluses.	Perspektiivne
13.5.	Müra ja õhusaaste vähendamine	Koostatakse strateegiline mürakaart, mis annab üldhinnangu linna mürasituatsioonile ning toob välja pidevast kõrge tasemega keskkonnamürast mõjutatud elanikkonna paiknemise ja hulga. Töötatakse välja leevendusmeetmed.	Perspektiivne
		Piiratakse vareslaste pesitsusvõimalusi.	Pidev
13.6.	Abinõud autoliikluse negatiivse mõju vähendamiseks	Ohutuse tõstmine ja piirkiiruse vähendamine lasteasutuste, elamurajoonide ja vanalinna piirkonnas.	2025-2029
13.7.	Liiklusvahendite rentimisvõimaluste arendamine	Koostöös eraettevõtjate ja kodanikuühendustega otsitakse võimalusi jalgrataste ja sõiduautode laenutusvõimaluste leidmiseks.	Pidev
		Jätkatakse koostöös eraettevõttega töukerataste laenutusvõimaluste pakkumist.	Pidev
13.8.	Elektriautode laadimisvõrgustiku laiendamise motiveerimine	Tehakse koostööd ettevõtjatega elektriautode laadimisvõrgustiku laiendamiseks.	Perspektiivne
Meede 14 Energiatõhususe põhimõtete rakendamine			
14.1.	Linnale kuuluvate hoonete energiatõhusaks muutmine	Hoonete rekonstrueerimisel või uusehitiste puhul järgitakse Hoonete Energiatõhususe direktiivi nõudeid.	Pidev
14.2.	Taastuenergia laiem rakendamine linnale kuuluvates hoonetes	Otsitakse võimalusi linnale kuuluvatele hoonetele päikesejaamade paigaldamiseks.	Pidev
		Tutvustatakse erinevaid taastuenergia kasutamise võimalusi.	Pidev
3. HUBANE JA TURVALINE VILJANDI LINN			
Meede 15 Hästitoimiva ning hubase linnaruumi kujundamine ja korrashoid			
15.1.	Viljandi ordulinnuse varemete konserveerimine ja korrastamine	Jätkatakse tegevusi Viljandi ordulinnuse varemete konserveerimise ja maastiku korrastamise kontseptsiooni kohaselt. Esmatähtis on ordulinnuse varemete kui taastumatute ehituslooliste väärtuste säilitamine ja konserveerimine ning linnuseala korrastamine nii ajaloo teadvustamiseks.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		linnaelanikele puhkeotstarbel kasutuseks kui turismi arendamiseks.	
15.2.	Ordulinnuse külastuskeskkonna ja teenuste arendamine	Tehakse koostöös maakonna omavalitsustega ühisprojekti „Viljandimaa linnuste tee“ planeerimisel ja elluviimisel. Projekti raames arendatakse Viljandi ordulinnuse külastuskeskkonda ja pakutavaid teenuseid.	2025-2028
15.3.	Viljandi linnakindlustuste restaureerimine, markeerimine ja korrastamine	Jätkatakse tegevusi Viljandi linnakindlustuste konserveerimiseks, restaureerimiseks ja markeerimiseks. Linnamüüri nähtavus tutvustab linna ajalugu ja rikastab linnaruumi.	Pidev
15.4.	Viljandi vanalinna muinsuskaitsealal asuvate väärtuslike hoonete rekonstrueerimise toetamine restaureerimistoetuste abil ja elanike teadlikkuse tõstmine ajaloolise hoonestuse väärtusest	Jätkatakse senist restaureerimistoetuste süsteemi, mis tagab nii mõnegi ajaloolise hoone või linnaruumis nähtava väärtusliku detaili säilimise või restaureerimise. Jätkatakse vanalinna hoonete omanike tunnustamist muinsuskaitseväärtuste säilitamisel, muinsuskaitsealast selgitustööd ning kinnistuomanikele suunatud koolituste korraldamist teadlikkuse tõstmiseks ajaloolise hoonestuse väärtustest ja sobilikest hooldus- ja renoveerimisviisidest.	Pidev
15.5.	Purskkaevude, mälestusmärkide, väikevormide ja pinkide uuendamine ning uute lisamine	Töötatakse välja ja rakendatakse avalikku ruumi kunstiteoste loomise kord.	2025-2029
		Uuendatakse linnaruumis olevaid purskkaeve, mälestusmärke, väikevorme ja pinke ning vajadusel lisatakse sobivatesse kohtadesse uusi.	Pidev
		<i>Taastatakse rotund Viljandi järvel</i>	<i>Perspektiivne</i>
15.6.	Nimeliste pinkide paigaldamise korra põhimõtete rakendamine	Viljandi linna elanikele luuakse nimelise pargipingi paigaldamisega võimalus kaasa rääkida linna ajalooliste isikute, kultuuritegelaste, sportlaste või tublide inimeste tunnustamisel või nende mälestuse jäädvustamisel.	Pidev
15.8.	Dekoratiivhaljastuse korrashoid ja eksponeerimine	Tagatakse püsikute ja põõsalaade korrashoid, vajadusel täiendamine. Kaunistatakse linnaruumi suve- ja püsililledega.	Pidev
15.9.	Üldkasutatavate ehitiste auditeerimine ligipääsetavuse tagamiseks ja ligipääsetavuse tagamine	Viiakse läbi üldkasutatavate ehitiste: hoonete ja rajatiste auditeerimine eesmärgiga selgitada välja, kas on tagatud liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumine ehituslike takistusteta avalikes kohtades ja üldkasutatavates hoonetes.	Pidev
		Ehitatakse linnale kuuluvaid hooneid ja rajatise ligipääsetavaks.	Pidev
15.10.	Arkaadia aia arendamine	Korraldatakse arhitektuurivõistlus Arkaadia aia uuendamise lahenduste väljatöötamiseks.	Perspektiivne
		Otsitakse võimalusi Arkaadia aia rajatiste uuendamiseks ning ala paremaks kasutamiseks kultuuriürituste toimumise ning vaba aja veetmise kohana.	Perspektiivne
15.11.	Ajalooliste isikute kalmude eksponeerimine	Linna kalmistutele paigaldatakse infotendid ajalooliste isikute kalmude asukohtade kohta.	Perspektiivne
15.12.	Säästva renoveerimise infokeskuse tegutsemise toetamine	Nõustatakse ja toetatakse säästva renoveerimise infokeskuse tegevust.	Perspektiivne

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
15.13.	Trepimäe vana trepi lammutamine ja uue ehitamine	Lammutatakse Trepimäe vana trepp ja ehitatakse uus.	2025
Meede 16 Kaasaegse taristu väljaarendamine			
16.1.	Tänavate sõidetavuse parandamine	Rekonstrueeritakse tänavaid. Prioriteediks on suure liikluskoormusega peatänavate uuendamine.	2025-2029
		Igal aastal parandatakse tänavate seisundit pindamise ja remontimisega.	2025-2029
		Igal aastal uuendatakse tänavate märgistust ning hooldatakse ja uuendatakse liikluskorraldusvahendeid.	2025-2029
		Rekonstrueeritakse Reinu tee Riia maanteest Hariduse tänavani ja Hariduse tänav Reinu teest kuni Vaksali tänavani.	2025
		Rekonstrueeritakse Turu ja Kaalu tänav	2025
		Projekteeritakse ja ehitatakse Männimäe teekoridori sõidutee.	2028-2029
		Rekonstrueeritakse Riia maantee, I etapp (Vaksali tn kuni A. Irve tn ja Lennuki tn ristmikuni)	Perspektiivne
		Rekonstrueeritakse Riia maantee, II etapp (A. Irve tn ja Lennuki tn ristmikust linna piirini).	Perspektiivne
		Rekonstrueeritakse Tallinna tänav Endla tänavast linna piirini.	Perspektiivne
		Ehitatakse välja Kauge tänava läbimurre Leola tänavani ja juurdepääsuteed.	Perspektiivne
		Rekonstrueeritakse Paala tee, Lääne tänav ja Kagu tänav, sh Valuoja pst, Kagu ja C. R. Jakobsoni tn ristmik.	Perspektiivne
16.2.	Meetmete elluviimine liiklusohutlike ristmike ohutumaks muutmiseks	Viiakse ellu meetmed liiklusohutlike ristmike ohutumaks muutmiseks.	Pidev
16.3.	Järveotsa arendusalale tänavate ja tehnovõrkude ehitamine	Järveotsa arendusala II etapi alale rajatakse tänavad ja tehnovõrgud ning tagatakse valmisolek elektrivõrgu ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumiseks.	2025
		Järveotsa arendusala III etapi alale rajatakse tänavad ja tehnovõrgud ning tagatakse valmisolek elektrivõrgu ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumiseks.	Perspektiivne
16.4.	Roo tänava kvartali taristu projekteerimine ja ehitamine	Roo tänava kvartalisse rajatakse tänavad ja tehnovõrgud ning tagatakse valmisolek elektrivõrgu ning ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumiseks.	Perspektiivne
16.5.	Kõnniteede rekonstrueerimine	Rekonstrueeritakse kõnniteid. Prioriteediks on koolide ja lasteaedadeni viivad kõnniteed. Kõnniteede ja ülekäiguradade rekonstrueerimisel tagatakse puudega inimeste erivajadusest tulenevad nõuded.	2025-2029
16.6.	Nutikate ja turvaliste ülekäiguradade rajamine	Liiklusohutuse suurendamiseks otsitakse võimalusi ülekäiguradadel nutikate lahenduste kasutamiseks.	Perspektiivne
16.7.	Kergliiklusteede, jalg- ja jalgrattateede võrgustiku arendamine ning arendamise strateegia koostamine ja elluviimine	Kergliikluse strateegia kohaselt arendatakse välja kesklinna ja linnaosade (Männimäe, Paalalinna, Uueveski, Peetrimõisa, Kösti) vaheliste katkematute, mugavate ja turvaliste kergliiklusteede, jalg- ja jalgrattateede võrgustik.	2025-2029
		Ehitatakse Viljandi kesklinna ja Uueveski linnaosa ühendav jalg- ja jalgrattatee.	2025

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		Rajatakse Järve tänava jalg- ja jalgrattatee.	2026
		Rajatakse Järveotsa jalg- ja jalgrattatee.	2027
		Ehitatakse Reinu tee (lõigus Männimäe tee 4 – Reinu tee 35) kergliiklustee.	Perspektiivne
16.8.	Jalgratastele parkimis- ja hooldusvõimaluste loomine	Rajatakse mugavaid ja turvalisi jalgratta parkimise võimalusi ning jalgrataste tehnohooldepunkte.	Pidev
		Soodustatakse jalgratta hoiustamistingimuste parandamist lähtekohas. Selleks nõustatakse ja toetatakse korteriühistuid jalgrattaparklate, jalgrattamajade, jalgrattahoidlate rajamisel korterelamute juures.	Pidev
16.9.	Kesklinna parkla või parkimismaja ehitamine	Kesklinna Kaalu tänava parklate ja juurdepääsutänavate rekonstrueerimine.	2025
		Otsitakse võimalusi koostöös erasektoriga parkimismaja ehitamiseks.	Perspektiivne
16.10.	Ennetustöö avaliku korra tagamisel	Arendatakse turvakaamerate võrgustikku, mis on oluline linnaelanike ja külaliste igapäevase turvatunde tagamisel.	Pidev
16.11.	Tingimuste loomine ohutuks liiklemiseks raudteeülesõidukohtadel ja -ülekäigukohtadel	Lahendatakse Kalevi tänava jalakäijate raudteeülekäigukoht.	Perspektiivne
16.12.	Viljandi järve rannaala parkimis- ja juurdepääsuvõimaluste parandamine	Korrastatakse ja laiendatakse rannaala parkimis- ja juurdepääsuvõimalusi.	2025-2029
		Ehitatakse Roo tänava parkla ja tehnovõrgud.	2026-2027
		Korrastatakse parkla sõudebaasi juures.	Perspektiivne
		Koostöös erasektoriga kaalutakse võimalust rajada järveäärsesse piirkonda matkaautode parkimisala koos teenindustaristuga.	Perspektiivne
16.13.	Rannapromenaadi planeerimis- ja ehitustööde jätkamine	Planeeritakse ja projekteeritakse rannapromenaad Tartu maanteelt kuni ranna liivaalani ja Vesiflirdi allee pikenduseks.	Perspektiivne
		Ehitatakse rannapromenaad Tartu maanteelt kuni ranna liivaalani.	Perspektiivne
16.14.	Tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja korrashoid	Jätkatakse olemasolevate tänavavalgustuslampide ja -süsteemide asendamist kaasaegsete energiasäästlike lampidega ning tagatakse süsteemi korrashoid.	Pidev
		Rajatakse Viljandi järve äärses matkaraja valgustussüsteem.	Perspektiivne
16.15.	Jõuluvalgustuse kaasaegsete lahenduste kasutamine ja arendamine	Linnaruumi paigaldatakse jõuluvalgustuse säästlikke ja kauni väljanägemisega lahendusi.	2025-2029
16.16.	Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava elluviimine	Vee-ettevõtja aktsiaselts Viljandi Veevärk viib ellu Viljandi linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas 2021- 2031 planeeritud tegevusi.	2025-2031
16.17.	Sademevee trasside planeerimine ja rajamine	Sademeveetrasside planeerimine ja rajamine.	2025-2027
		Koos tänavate rekonstrueerimisega rajatakse uusi sademevee trasse.	2025-2029
		Rajatakse sademevee taaskasutamissüsteemi ja edendatakse sademevee kasutust.	Perspektiivne
16.18.	Panustamine õhu kvaliteedi parandamisse	Soodustatakse uute tehnoloogiate kasutuselevõttu, sh reoveemuda käitlemiseks, ebameeldiva lõhna leviku piiramise jms.	Perspektiivne

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
16.19	Koduta loomade varjupaiga arendamine	Tüma kinnistule ehitatakse uus ja kaasaegne koduta loomade varjupaiga hoone. Vanad hooned lammutatakse.	2025
Meede 17 Kinnisvara süsteemne arendamine ja heaperemehelik haldamine			
17.1.	Linna funktsioonide täitmiseks vajalike hoonete ja hoonestatud kinnistute haldamine	Jätkatakse linna funktsioonide täitmiseks vajalike hoonete haldamist ning linna kinnisvara üle arvestuse pidamist.	Pidev
17.2.	Linnale mittevajaliku kinnisvara võõrandamine	Jätkatakse linnale kuuluvate mittevajalike pindade võõrandamist.	2025-2029
17.3.	Linnale kuuluvate kinnisasjade koormamine ja vajalike arenduste suunamine	Seatakse hoonestusõigusi ettevõtlus- ja elamualadele, sh Järveotsa arendusala.	2025-2029
17.4.	Mittevajalike ja kasutusest väljalangenud hoonete ja rajatiste lammutamine	Lammutatakse linnale mittevajalikke ning kasutusest väljalangenud hooned ja rajatisi.	Pidev
		Lammutatakse Ranna pst 1 veehoidla, Vikerkaare 2 gaasihoidla, ladu Lao kinnistul.	Perspektiivne
4. ETTEVÕTLIK JA ETTEVÕTLUST TOETAV VILJANDI LINN			
Meede 18 Konkurentsivõimelise ettevõtluskeskkonna edendamine			
18.1.	Ettevõtlusalade arendamine ja laiendamine	Ehitatakse välja tehnilist taristut linna tööstuspiirkondades ettevõtluse arengu ja töökohtade loomise soodustamiseks, sh tänavate rekonstrueerimine, kergliiklusteede ehitamine ning tehnilise taristu väljaehitamine.	2025-2029
18.2.	Ettevõtluse arendamiseks kinnisvara võõrandamine	Jätkatakse linnale kuuluva hoonestamata kinnisvara võõrandamist, sh ettevõtluse arendamise eesmärgil.	2025-2029
18.3.	Kaugtöökeskuse käivitamine	Erasektoriga koostöös arendatakse välja ja käivitatakse keskus, kus ettevõtja saab kasutada ruume koos kiire internetiga. Ühiskontori olemasolu aitab tuua inimesi ka rohkem Viljandisse, kelle jaoks füüsiline töökoht oma kohustuste täitmiseks ei ole oluline.	Perspektiivne
18.4.	Ettevõtlusinkubaatori käivitamine	Toetatakse Kesk-Eesti Ettevõtlusinkubaatori tööd koostöös SA Viljandimaa Arenduskeskuse ja teiste koostööpartneritega.	2025-2029
18.5.	Alustavate ettevõtjate toetamine	Toetatakse läbi Kesk-Eesti Ettevõtlusinkubaatori alustavaid ettevõtjaid.	2025-2029
Meede 19 Koostöövõimekuse tõstmine ja koostöövõrgustike arendamine			
19.1.	Ettevõtjate ümarlaudade korraldamine	Korraldatakse ümarlaudu ettevõtjatevaheliseks infovahetuseks ning koostöö ja ühiste algatuste koordineerimiseks.	Pidev
19.2.	Üldhariduskoolide, kutseõppeasutuste, kõrgkoolide ja ettevõtjate koostöö edendamine	Edendatakse koostööd ettevõtjatega nende vajaduste väljaselgitamiseks, ettevõtjate vajadustele vastavate õppekavade väljatöötamise toetamiseks ja nende rakendamiseks ning praktikabaaside leidmiseks.	Pidev
		Tehakse koostööd TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga mitmekülgse loovettevõtluse edendamisel.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
19.3.	Ettevõtlikkusõppe ja ettevõtlusõppe arendamine põhikoolides ja õpilasfirmade loomise soodustamine	Omavalitsus peab vajalikuks põhikoolides ettevõtlikkuse õppe arendamist ning toetab koole selles. Õppesse kaasatakse ettevõtjaid, kes saavad rääkida oma lugu ja anda läbi selle kasulikke õppetunde ja kogemusi õpilastele. Haridusasutused kavandavad tegevuse elluviimiseks vajaliku tegevuskava ning rakendavad vastavalt planeeritule.	Pidev
		Ettevõtlusõpet toetab Viljandi Noortevolikogu, kes korraldab noorte omaalgatuse toetamiseks projektikonkurssi ning projektikirjutamise õppelaagrit „VNV48“	Pidev
19.4.	Viljandi linna ettevõtluskeskkonna tutvustamine ning edulugude jagamine	Korraldatakse ettevõtluskeskkonna ja ettevõtete tutvustamist ning külastusi erinevatele sihtgruppidele.	Pidev
19.5.	Ettevõtte ja ettevõtluse edendaja iga-aastane tunnustamine	Viljandi linna tiitel „Ettevõtluse edendaja“ omistatakse ettevõtte omanikule või tegevjuhile, kes on oma ettevõtte juhtimise ja majandustegevuse kaudu kaasa aidanud Viljandi ettevõtluse arengule. Viljandi linna laste- ja noortesõbraliku ettevõtte tiitel määratakse ettevõttele, kelle tegevus on aasta jooksul aidanud kaasa linna laste ja noorte elu-olu parandamisele.	Pidev
19.6.	Erinevate riikide ja piirkondade tutvustamine	Kutsutakse ellu üritusi või kampaaniaid erinevate riikide ja piirkondade tutvustamiseks.	2025-2029
19.7.	Viljandi piirkonna tegevus UNESCO Loovlinnade Võrgustikus	2019. aastal sai Viljandi linn UNESCO Loovlinnade Võrgustiku liikmeks käsitöö ja rahvakunsti valdkonnas. Tehakse valdkondlikku koostööd. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia on pärandilinn Viljandi UNESCO Loovlinnade võrgustiku liikme tegevuste eestvedajaks.	Pidev
19.8.	<i>Uute linnaruumis läbiviidavate algatuste toetamine</i>	<i>Toetatakse uusi linnaruumis läbiviidavaid algatusi.</i>	<i>Perspektiivne</i>
19.9.	<i>Ettevõtlusega soetud koolituste ja ürituste korraldamine ning korraldamise toetamine</i>	<i>Korraldatakse koolitusi või toetatakse koolituste korraldamist ettevõtjatele laiemaid huvigruppe hõlmavatel teemadel.</i>	<i>Perspektiivne</i>
		<i>Koostöös SA Viljandimaa Arenduskeskusega töötatakse välja piirkonnaomaseid tugiteenuseid ettevõtlusaktiivsuse säilitamiseks ja suurendamiseks.</i>	<i>Perspektiivne</i>
19.10.	Ühistranspordi liinivõrgu optimeerimine ja arendamine	Koostöös MTÜ Viljandimaa Ühistranspordikeskusega rakendatakse liinivõrgu ja liikuvuse analüüsi tulemusi ning viiakse ellu muudatusi liinivõrgus.	2025-2028

5. UNISTAV JA KUTSUV VILJANDI LINN

Meede 20 Külustuskeskkonna arendamine

20.1.	Viljandi linna viidasüsteemi ja muu turismitaristu uuendamine	Igal aastal uuendatakse ja ühtlustatakse linnaruumis olevaid viitasid, linnakaarte ja muud turismitaristut.	Pidev
20.2.	Veekeskuse rajamisele kaasaaitamine	Aidatakse kaasa ettevõtja poolt Viljandi järve randa veekeskuse ja spaakompleksi rajamisele.	2025-2027
20.3.	Külustusobjektide potentsiaali parem kasutamine	Uuendatakse ja kaasajastatakse külustusobjektide informatsiooni, kasutades selleks ka erinevaid e-lahendusi.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		Tagatakse ligipääsetavus külastusobjektidele ja informatsioonile.	Pidev
20.4.	Marsruutide koostamine ja märgistamine linnaruumis	Jätkatakse marsruutide koostamist ja märgistamist linnaruumis ning objektide kohta informatsiooni lisamist.	Pidev
		<i>Kujundatakse linna kultuuripromenaad, mis ühendab Viljandi kesklinna linnaosadega.</i>	<i>Perspektiivne</i>
20.5.	Linnaruumis installatsioonide, aktsioonide, eksperimentide korraldamise, objektide paigaldamise toetamine	Toetatakse linnaruumis valgus- ja heliinstallatsioonide, eksperimentide, aktsioonide jms korraldamist.	Pidev
		Linnaruumi paigaldatakse selliseid objekte, mis eristavad Viljandi linna teistest linnadest ja on meeldejäävad.	Pidev
20.6	Ordulinnuse külastuskeskkonna ja teenuste arendamine	Tehakse koostöös maakonna omavalitsustega ühisprojekti „Viljandimaa linnuste tee“ planeerimisel ja elluviimisel. Projekti raames arendatakse Viljandi ordulinnuse külastuskeskkonda ja pakutavaid teenuseid.	2025-2027
20.7.	<i>Ordulinnuse varemtes ajastutruude temaatiliste tegevuste tutvustamise tegevuskava väljatöötamine ja rakendamine</i>	<i>Töötatakse välja koostöös Viljandi muuseumiga ja rakendatakse tegevuskava, kuidas suveperioodil ordulinnuse varemtes tutvustada ajastutruid tegevusi.</i>	<i>Perspektiivne</i>
20.8.	<i>Seikluspargi rajamine</i>	<i>Rajatakse koostöös erasektori ja Viljandi vallaga seikluspark ordulinnuse varemte kõrvale, Viljandi järve vastaskaldale või muusse sobilikku kohta linnaruumis.</i>	<i>Perspektiivne</i>
20.9.	<i>Golfiväljaku rajamine</i>	<i>Selgitatakse koostöös erasektori ja Viljandi vallaga välja sobiv asukoht golfiväljakule ja otsitakse koostööpartner golfiväljaku rajamiseks.</i>	<i>Perspektiivne</i>
Meede 21 Külastuskeskkonna tugisüsteemi arendamine ja koostöö edendamine			
21.1.	Koostöö arendamine Viljandimaa turismiettevõtjate ja -organisatsioonidega	Arendatakse koostööd Viljandimaa turismiettevõtjate ja -organisatsioonidega piirkonna turundamisel ja turismivaldkonna edendamisel.	Pidev
21.2.	Uute turismitoodete ja -teenuste arendamise toetamine	Töötatakse välja turismiteenuste arendustoetuse tingimused ja toetatakse arendustoetusega uute turismitoodete ja -teenuste loomist.	2025-2029
21.3.	Linna turundustegevuste rakendamine koostöös ettevõtjate ja kultuurielu korraldajatega	Koostöös ettevõtjate ning kultuuri- ja spordielu korraldajatega töötatakse välja tegevusi linna objektide ja ürituste turundamiseks ning tutvustamiseks. Võetakse kasutusele erinevaid tehnoloogilisi vahendeid: äpid, ekraanid jm. Kõik linna kultuurisündmused kajastatakse Kultuurikavas.	Pidev
21.4.	Turismiinfoportaali visitviljandi.ee arendamine	Jätkatakse turismiinfoportaali visitviljandi.ee arendamist koos Viljandimaa turismiettevõtjate ja -organisatsioonidega.	Pidev
21.5.	Koostöö mittetulundusühingute ja majutusettevõtjate turismipakettide ja teenuste mitmekesistamiseks	Mittetulundusühingute ja majutusettevõtjate koostööna kavandatakse piirkonda külastavatele turistidele erinevate lisateenuste pakkumist, millega mitmekesistada turismipakette või tutvustada piirkonda. Sellisteks teenusteks on muuhulgas jalgrattalaenus, uisulaenus, kalapüügivõimaluste ja käelise tegevuse võimaluste pakkumine jt.	Pidev
21.6.		Töötatakse välja Viljandi linna tunnusmeened	2025-2026

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
	Viljandi linna meenekonkursside läbiviimine	Pärandilinn Viljandi raames korraldatakse ideekonkursside meenete leidmiseks.	Pidev
21.7.	Linna mainekontseptsiooniga trükiste, kaartide, audiovisuaalse materjali valmistamine ja levitamine	Valmistatakse ja levitatakse linna tutvustavaid trükiseid, kaarte ja audiovisuaalset materjali, sh ka erinevates võõrkeeltes.	Pidev
21.8.	Osalemine siseriiklikel ja rahvusvahelistel turismi- ja erialamessidel	Osaletakse Eestis ja lähiriikides toimuvatel turismi- ja erialamessidel.	Pidev
21.9.	Kampaaniate korraldamine	Korraldatakse linna maine tõstmise ja külastatavuse suurendamise eesmärgil erinevaid kampaaniaid.	Pidev
21.10	UNESCO Loovlinna tiitli kasutamine turundussõnumites	Kasutatakse UNESCO loovlinna tiitlit erinevates linna turundussõnumites.	Pidev
6. ÕPPIV JA NOORUSLIK VILJANDI LINN			
Meede 22 Jätkusuutliku haridusvõrgu toimimise tagamine ja hariduse kättesaadavuse parandamine. Nüüdisaegse õpikäsitluse elluviimine			
22.1.	Vajalikul arvul õppekohtade loomine alushariduse, põhihariduse ja gümnaasiumihariduse omandamiseks	Kõikidele Viljandi linna lasteaiaaalistele lastele on alusharidus kättesaadav.	Pidev
		Vajaduspõhiselt arendatakse alushariduse teenust kesklinna, Uueveski ja Peetrimõisa piirkonnas.	Pidev
		Koolikohustuslikule isikule, kelle elukoht asub linna haldusterritooriumil, tagatakse võimalus omandada põhiharidus.	Pidev
22.2.	Lapsehoiuteenuse osutamise toetamine ja teenuse laiendamine	Jätkatakse lapsehoiuteenuse osutamise toetamist.	Pidev
22.3.	Lapsekeskse õppe- ja kasvatustöö rakendamine ja arendamine	Kooli pidaja poolt tagatakse põhikooli riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu ning võimalused õpilase arengu toetamiseks. Kaasaegsete õppemetoodikate ja õppekavade arendamisel ja rakendamisel arvestatakse HTM-i prioriteetide ja õppeasutuste initsiatiividega. Rakendatakse ja arendatakse mitmekesiste õppesuundade ja erinevate õppevormide kaudu iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetavat, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust ning tulevikupädevusi arendavat õpikäsitust kõigil haridustasemetel ja liikides.	Pidev
22.4	Süsteemse ettevõtlikkusõppe järjepidev integreerimine haridusasutuste õppekavadesse ja ettevõtlikkuspädevuse toetamine läbi mitteformaalse õppe	Haridusasutused kavandavad vajaliku tegevuskava ning rakendavad seda vastavalt planeeritule. Mitteformaalne õpe toetab ettevõtlikkust.	Pidev
22.5.	Andekate õpilaste toetamine	Toetatakse erinevate tegevuste väljatöötamist ja arendamist, mis loovad andekatele õpilastele uusi võimalusi teadmiste omandamiseks.	Pidev
22.6.	Kaasava hariduse põhimõtete rakendamine haridusasutustes	Haridusliku erivajadusega õpilastele luuakse sobivad tingimused hariduse omandamiseks elukohajärgses haridusasutuses või suunatakse nende vajadustele spetsialiseerunud õppeasutustesse. Kõigile haridusvaldkonna töötajatele võimaldatakse	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		koolitusprogramme haridusliku erivajadustega õpilastega toimetulekuks ning õpetajatele kaasamiseks tavaklassis ning haridusasutustes rakendatakse piisaval hulgal tugipersonali ja tugiteenuseid.	
22.7.	Mitteformaal- ja formaalõppe lõimimise süsteemi arendamine ja rakendamine	Arendatakse üldharidus- ja huvikoolide lõimimist edendades sisulist koostööd õppekavade tasandil. Luuakse võimalus õpilaste koormuse vähendamiseks ja sisulise töö toetamiseks.	Pidev
22.8.	Üld- ja huvihariduskoolide õpilastele eelkutsõppe valikkursuste võimaldamine maakonna kutseõppeasutustes	Õpilastele võimaldatakse eelkutsõppe osalemist, mis loob uusi võimalusi üld- ja huvihariduse omandamise kõrval eluks vajalike teadmiste omandamisel.	Pidev
22.9.	Erinevates ennetusprogrammides osalemine	Soodustatakse osalemist erinevates ennetusprogrammides. Osaletakse tervist edendavate töökohtade, lasteaedade ja koolide võrgustikus. Võimaldatakse omaosalus programmides osalemiseks.	Pidev
		Toetatakse erinevate ennetusprogrammide algatusi.	Pidev
22.10.	Säästva arengu põhimõtete toetamine haridusasutustes	Soodustatakse keskkonnahariduse edendamist, parandamise ja isetegemise töökodade ja huvitegevuse töötubade loomist ja läbiviimist ning osalemist rohelise kooli programmis.	Pidev
22.11.	Laste ja noorte tervis (sh vaimne tervis) on hoitud ja toetatud	Õppekeskkond ja mitteformaalse õppe keskkonnad on turvalised ning toetavad füüsilist ja vaimset heaolu.	Pidev
		Järjepidev teadlikkuse tõstmine füüsilise-, vaimse tervise ja inimese heaolu ja turvalisuse puudutavate teemade osas.	Pidev
		Vaimse tervise kriisikava koostamine ja rakendamine ning vajaduspõhine täiendamine.	Pidev
Meede 23 Kaasaegse, turvalise ning õppija arengut toetava füüsilise õpikeskkonna arendamine			
23.1.	Kvaliteetse õpi- ja töökeskkonna tagamine linna munitsipaalharidusasutustes	Tagatakse vajalik inventar ja õppevahendid õppe- ja kasvatustöö läbiviimiseks. Antakse võimalused asutustele uute meetodikate rakendamiseks, inventari ja õppevahendite täiendamiseks ning soetamiseks vastavalt muutuvatele nõudmistele ja õppekavadest tulenevatele vajadustele.	Pidev
		Tagatakse järjepidev õpperuumide ning õppekeskkondade arendamine.	2025-2029
23.2.	Haridusasutuste õppehoonete siseruumide ehitustööd	Viljandi Lasteaed Männimäe õppehoone siseruumides tehakse remonttöid ja leitakse funktsioon kasutuseks ruumidele.	2024-2029
		Viljandi Kesklinna Lasteaia Midrimaa ja Mesimumm õppehoonete siseruumides tehakse remonttöid.	2024-2029
23.3.	Kesk-Kaare 17 õppehoone välja arvamine Viljandi linna haridustaristust.	Hariduslike erivajadustega õpilaste vajadustest lähtuva täiendava ruumiprogrammi väljatöötamine ja rajamine.	2025-2027
23.4.	Uue lasteaiahoone ehitamine	Projekteeritakse ja ehitatakse uus lasteaiahoone (Uueveski, Peetrimõisa, kesklinna piirkonnas).	2026-2028
23.5.		Regulaarselt teostatakse haridusasutuste territooriumidel ja piirnevatel aladel turvalisuse tagamise ja liikluskorralduse uuringuid ja analüüse.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
	Haridusasutuste sh huvikoolide ja VANT-i territooriumide turvalisuse tõstmine	Tuginedes analüüsidele rekonstrueeritakse haridusasutuste territooriumil olevaid ja sinna viivaid kõnniteid.	Pidev
		Lahendatakse haridusasutuste ümbruse liikluskorraldus ning rajatakse täiendavaid parkimiskohti.	Pidev
		Otsitakse võimalusi haridusasutuste ümbruste liikluskorralduse vähendamiseks.	Pidev
		Turvalisuse tagamiseks paigaldatakse vajadusel haridusasutuste territooriumidele kaameraid ja sissepääsusüsteeme ning piiratakse territooriumid aiaga.	Perspektiivne
23.6.	Lasteaedade mänguväljakute seire, hooldus ja uuendamine	Vastavalt Viljandi linna lasteaedade mänguväljakute arengukavale teostatakse mänguväljakute seiret ja hooldust ning vajadusel uuendatakse või lisatakse uusi atraktsioone.	Pidev
		Paigaldatakse uusi atraktsioone lasteaedade mänguväljakutele.	Pidev
23.7.	Tehnoloogia-, loodus- ja täppisteadusainete õpetamise tingimuste parandamine	Otsitakse võimalusi tehnoloogia-, loodus- ja täppisteadusainete õpetamise keskuse või muu täiendava õppetöö läbiviimise vormi või viisi leidmiseks.	Pidev
23.8.	Avatud õpikeskkondade arendamine põhikoolide territooriumitele	Arendatakse avatud õpikeskkondi põhikoolide territooriumidele õuesõppe ja muude õppevormide rakendamiseks.	Pidev
23.9.	Huvihariduse ja noorsootöö õpikeskkonna ruumianalüüs, kaasajastamine ja logistika korraldamine	Toimub järjepidev huvihariduse ruumivajaduse analüüs.	2025-2029
		Viljandi Avatud Noortetuba (VANT) kolitakse hoonesse Vaksali tn 2, mille ruumid kohandatakse VANT-i ja kogukonna vajadustele vastavaks.	2025
Meede 24 Haridus- ja noorsootöötajate väärtustamine ja motiveerimine			
24.1.	Haridustöötajate süsteemne enesetäiendamine ja koolitamine	Töötajate võimaldatakse enesetäiendamine nii individuaalsetes kui ühistes koolitusprogrammides.	Pidev
		Suurendatakse koolituste hulka erivajaduste (sh andekus) märkamiseks ja erivajadustega õpilastega töötamiseks.	Pidev
24.2.	Haridustöötajatele motiveeriva ja konkurentsivõimelise palgataseme tagamine	Koolieelsete lasteasutuste kvalifikatsioonile vastavate õpetajate töötasud lähendatakse üldhariduskoolide õpetajatega samaväärsele tasemele.	Pidev
		Üldhariduskoolide ja huvikoolide kutset omavatele kollektiivjuhtidele ning treeneritele tagatakse töötasu vastavalt omandatud kutsele ja riigi poolt kehtestatud miinimummääradele.	Pidev
		Huvikoolides ja üldhariduskoolides töötavatele huvihariduse ja huvitegevuse õpetajatele tagatakse samaväärse kvalifikatsiooni ja võrreldava töökoormuse korral üldhariduskoolis töötava õpetaja miinimumpalk. Huvihariduse ja huvitegevuse õpetajate töötasumäärad ühtlustatakse erinevate linna allasutuste vahel.	Pidev
		Noorsootöö töötajate töötasumäärad ühtlustatakse valdkonna töötajate töötasumääradega.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
24.3.	Ettevõtlikkuse õppe õpetajate või koordinaatorite koolitamine	Haridusametused kavandavad vajaliku tegevuskava ning rakendavad vastavalt planeeritule.	Perspektiivne
24.4.	Haridusvaldkonna töötajate tunnustamine	Kaasajastatakse ja rakendatakse haridus- ja noortevaldkonna tunnustamise süsteemi ja statuute.	Pidev
24.5.	Õpetaja rolli väärtustamine ning värbamise süsteemi arendamine	Võimaldatakse laialdasemalt sotsiaalseid garantiisid õpetajatele väärtustamiseks õpetaja rolli ühiskonnas.	Perspektiivne
		Värbamise süsteemiga luuakse õpetajatele ja valdkonna spetsialistidele/töötajatele erinevaid soodustusi: lapsele koht lasteaias, eluasemekulude katmine kindla perioodi jooksul, mentor, stipendium noorele õpetajale, koormuse diferentseerimine jms.	Perspektiivne
Meede 25 Õpilasi, õpetajaid ja lapsevanemaid toetava tugisüsteemi arendamine			
25.1.	Vajaduspõhiste sobitusrühmade loomine lasteaedades	Lasteaedades luuakse vajaduspõhiselt sobitusrühmi erivajadustega lastele.	2025-2029
25.2.	Nõustamisteenuse pakkumine	Tugispetsialistide, haridusametuste ja sotsiaaltöötajate koostööna luuakse tingimused kvaliteetsema ja õigeaegse abi saamiseks. Sotsiaalpedagoogilise toe pakkumine lasteaedades.	Pidev
25.3.	Viljandi Laste ja Perede Tugikeskuse teenuste arendamine	Jätkatakse Viljandi Laste ja Perede tugikeskuse poolt osutatavate haridusvaldkonna tugiteenuste arendamist.	Pidev
25.4.	Lasteaedade HEV- koordinaatori ametikohtade loomine	Luuakse lasteaedade HEV koordinaatori ametikoht (ametikohad).	Perspektiivne
25.5.	Vanemaharidussüsteemi arendamine	Koostatakse koolitusprogrammid, eluoskuste õpe (sotsiaalsete toimetulekuoskuste (sh vanemlike oskuste) viiakse sisse koolide õppekavadesse, koolitatakse vanemaid, kujundatakse tugivõrgustikud.	Pidev
25.7.	Vaimse tervise teenuste ja spetsialistide kättesaadavuse parandamine	Selgitatakse välja vajadus ning saavutatakse piisav ressursside, info ja kaadri olemasolu teenuste osutamise parandamiseks.	Pidev
Meede 26 Mitmekülgsete võimaluste pakkumine huvihariduse ja huvitegevusega tegelemiseks			
26.1.	Huvihariduse ja -tegevuse tagamine kõigile huvilistele	Tagatakse huvihariduse kättesaadavus kõigile huvilistele. Lasterikastele ja vähekindlustatud perede lastele on loodud toetuste süsteem.	Pidev
26.2.	Mitmekülgse huvitegevuse ja huvihariduse võrgustiku arendamine koostöös erasektoriga	Arendamisel lähtutakse ressursside optimaalsest kasutamisest ja erinevate programmide rahastamisvõimalustest.	Pidev
26.3.	LTT valdkonna ja HEV lastele ja noortele suunatud huvihariduse ja –tegevuse võimaluste suurendamise toetamine	Toetatakse LTT valdkonna ja HEV lastele ja noortele suunatud huvihariduse ja –tegevuse võimaluste loomist ja toimumist	Pidev
26.4.	Järjepideva uuringu läbiviimine huvihariduse ja -tegevuse analüüsimiseks	Jätkatakse uuringute läbiviimist huvihariduse ja -tegevuse vajaduste ja rahulolu analüüsimiseks.	Pidev
26.5.	Haridusliku erivajadusega õpilastele huvihariduse ja -tegevuste võimaluste loomine	Luuakse võimalusi haridusliku erivajadusega õpilaste kaasamiseks huviharidusse ja huvitegevusse.	Pidev
		Panustatakse õpetajate täiendavasse ettevalmistusse ning spetsiaalsete õppemeetodite, -kavade ja -vahendite rakendamisse ja kasutamisse.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
26.6.	Laste- ja noortekollektiivide osalemine laulu- ja tantsupeo protsessis	Koolide ja huvikoolide kollektiivid osalevad maakonna ning üleriigilistel laulu- ja tantsupidudel.	Pidev
Meede 27 Kompetentsikeskuste loomine, säilimine ja arendamine			
27.1.	Hariduse tugiteenuste ja HEV kompetentsikeskuse arendamine	Viljandi Laste ja Perede Tugikeskuse arendamine HEV kompetentsikeskuseks, mis võimaldab pakkuda ja arendada toetavaid teenuseid õpilaste vajadustest lähtuvalt.	2025-2029
		Kompetentsikeskuses nõustatakse haridus- ja noortevaldkonna töötajaid ja lapsevanemaid ning toimuvad erialased koolitused.	2025-2029
		Koostöö arendamine Viljandimaa Omavalitsuste Liiduga ning maakondlike tugispetsialistide erialarühmade töö arendamine.	2025-2029
27.2.	Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia kompetentsi kaasamine	Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia on ainulaadne kultuurivaldkonna kompetentsikeskus, mida kaasatakse koostööprojektide elluviimisel ning koolituste ja sündmuste korraldamisel.	Pidev
Meede 28 Haridusvaldkonna koostöö tihendamine			
28.1.	Koostöö naaberomavalitsuste ja teiste haridusvaldkonnas teenuse osutajatega	Koostööd tehakse haridusvõrgu planeerimisel ning Viljandi maakonna arengustrateegia 2035 tegevuskavas kokku lepitud tegevuste elluviimisel.	Pidev
28.2.	Koostöös erinevate organisatsioonidega	Toetatakse IKT-, ettevõtlikkuse, ettevõtlusalaste ja muude valdkondlike tegevuste korraldamist.	Pidev
28.3.	Tehnoloogiaõppe õpetamise viiside mitmekesistamine koostöös ettevõtjatega ja teiste koostööpartneritega	Viiakse läbi tehnoloogiaõpetuse tunde koostööpartnerite juures. Koostöös arendatakse tehnoloogiaõppe võimalusi.	Pidev
28.4.	Elukestva õppe võimaluste arendamine kombineeritud õppevormidega	Tehakse koostööd kutseõppeasutuste ja teiste võimalike koostööpartneritega erinevate õppevormide rakendamiseks.	Pidev
28.5.	Õppivatele noortele suvise töötamise võimaluste loomine	Korraldatakse koostöös ettevõtete ja teiste partneritega õpilastele suvist töömalevat.	Pidev
28.6.	Noortele suunatud sündmuste läbiviimisele kaasaaitamine	Noortele suunatud sündmuseid toetatakse projektitoetustega haridus- ja noorsootöö valdkondade taotlusvoorudest.	Pidev
28.7.	Süsteemne ennetustegevus ja valdkondadeülene koostöö	Kujundatakse süsteemse ennetustöö toimimiseks vajalik juhtimis- ja töökorraldus. Tehakse koostööd erinevate valdkondade asutuste vahel, moodustades koostöövõrgustikke.	Pidev
Meede 29 Mitmekülgseid võimalusi loova süsteemse ja innovaatilise noorsootöö edendamine			
29.1.	Noorsootöö tegevuse arendamine, koostöövõrgustike tugevdamine ning kaasamine	Jätkatakse avatud noorsootöö põhimõtete rakendamist Sakala Keskuse allüksuse Viljandi Avatud Noortetoa (VANT) kaudu.	Pidev
		Osaletakse noorsootöö ja sidusvaldkonna juhtumi- ja võrgustikutöös. Panustatakse valdkonna arendamisse nii kohalikul, maakondlikul, riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil.	Pidev
		Noorte arengu toetamiseks korraldatakse koolitusi, viiakse läbi erinevaid projekte, programme ja sündmusi ning tõhustatakse noorteinfo jõudmist sihtgrupini.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		Jätkatakse noorte kaasamist sõprus- ja hansalinnade projektidesse.	Pidev
		Kaasatakse noori vabatahtlikku töösse ja toetatakse noorte omaalgatuslikku tegevust.	Pidev
29.2.	Mobiilse noorsootöö arendamine ja süsteemne rakendamine	Viljandi linna sotsiaalruumi analüüsi koostamine, mobiilse noorsootöö kontseptsiooni loomine ja rakendamine (tänav-, individuaal-, grupi- ja kogukonnatöö).	Pidev
29.3.	Noorte teavitamise ja nõustamise süsteemi arendamine	Noorsootööd tehakse eesmärgistatult. Noorteni jõudmiseks ning noorte toetamiseks on loodud tegevuskavad.	Pidev
		Osaletakse erinevates programmilistes tegevustes.	Pidev
		Läbi Noortegarantii tugisüsteemi toetatakse noori jõudmaks tagasi haridusteele ja/või tööellu.	Pidev
		Viiakse ellu Turvalisuse arenguprogrammi raames koostatud tegevuskava.	Pidev
29.4.	Koolivaheaja tegevusprogrammide järjepidevuse tagamine	Lastele ja noortele korraldatakse laagreid ja viiakse läbi erinevaid tegevusi koostöös nii munitsipaal- kui erahuvikoolidega ning teiste koostööpartneritega. Laagrite ja muude noortele suunatud tegevuste info koondatakse kokku Viljandi linna noorteinfo lehele. Aidatakse kaasa sellekohase info levitamisel.	Pidev
29.5.	Noorte omaalgatuslike projektide toetamine	Viljandi Noortevolikogu poolt viiakse läbi projektikonkursside noorte omaalgatuslike projektide toetamiseks.	Pidev
29.6.	Noorte järjepidev ja süsteemne tunnustamine	Jätkatakse Viljandi linna aastapreemiate hulgas aasta noore ja noore sportlase preemia väljaandmist ning erinevatel tasanditel silma paistnud noorte tunnustamist.	Pidev

7. KULTUURILISELT MITMEKESINE JA SPORTLIK VILJANDI LINN

Meede 30 Mitmekesise ja aastaringelt toimiva kultuurielu edendamine

30.1.	Kultuuriasutuste toimimine kogukonna-, info- ja õpikeskusena	Jätkatakse Viljandi Linnaraamatukogu arendamist ning lisaks põhitegevusele eriilmeliste programmide ja ürituste läbiviimist, näituste korraldamist, elanike abistamist e-teenuste kasutamisel ning elukestva õppe võimaluste vahendamist, laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamist. Analüüsitakse raamatukogu kasutamise efektiivsust, ruumiprogrammi ja leitakse võimalusi teenuste tõhustamiseks. Panustatakse töötajate pädevuste arendamisse, et tagada kvaliteetne teenus ja nõustamine.	Pidev
		Sakala Keskus jätkab kultuuritraditsioonide hoidmist, toetab rahvakultuuri säilimist ning arendab teenuseid ja tegevusi. Aitab kaasa kogukonnale suunatud tegevuste ja teenuste pakkumisel.	Pidev
		Toetatakse Kondase Keskuse suuremat rahvusvahelist võrgustumist ja arengut autsaiderkunstiga tegeleva kunstikeskusena.	Pidev
		Arendatakse Viljandi Nukuteatri tegevust.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
30.2.	Kultuuriorganisatsioonide ja -kollektiivide aastaringse tegevuse ja arendamise toetamine	Viljandi linna eelarvest toetatakse mittetulunduslikku tegevust tegevus- ja projektitoetustega.	Pidev
		Viljandi linna eelarvest antakse välja loomestipendiume kujutava või rakenduskunsti, audiovisuaalse kunsti, lavakunsti, tantsukunsti, kirjanduse, muusika või arhitektuuri alal, et väärtustada ja toetada nende tegevust Viljandi kultuurielus.	Pidev
30.3.	Järjepidevalt toimuvate maineürituste toetamine	Toetatakse Viljandi linna jaoks olulisteks maineüritusteks kujunenud sündmuste toimumist. Olulisteks maineüritusteks on Viljandi pärimusmuusika festival, Viljandi hansapäevad, Viljandi vanamuusika festival, Viljandi kitarrifestival, rahvusvaheline nukuteatrite festival Teater Kohvis, Notafe festival, Visuaalkunstifestival Viljandi Tuled.	Pidev
30.4.	Viljandi linnale oluliste tähtpäevade tähistamine	Viljandi linn korraldab koostöös hallatavate asutuste ja koostööpartneritega järgmiste oluliste tähtpäevade tähistamist: Eesti Vabariigi aastapäev, emadepäev, lastekaitsepäev, maakaitsepäev, võidupüha, jaanipäev, taasiseseisvumispäev, Viljandi linna sünnipäev, isadepäev, 1. advendiküünla süütamine, advendiaja sündmused ja aastavahetus.	Pidev
30.5.	Uute sündmuste korraldamise soodustamine	Aidatakse kaasa uute sündmuste ellu kutsumisele ja läbiviimisele.	Pidev
30.6.	Kultuurikalendris sündmuste info kajastamine	Sündmuste infot kajastatakse veebipõhises kultuurikalendris https://visitviljandi.ee/et/kultuurikava	Pidev
30.7.	Osalemine laulu- ja tantsupidude traditsiooni hoidmisel ja protsessis	Soodustatakse Viljandi linnas tegutsevate laste ja täiskasvanute rahvakultuuri- ja kultuurikollektiivide osalemist maakondlikel ning vabariiklikel laulu- ja tantsupidudel.	Pidev
30.8.	Koostöö huvi- ja üldhariduskoolidega õpilaste ja noorte kaasamisel linna kultuuriürituste läbiviimisele	Õpilasi ja kollektiive kaasatakse linna kultuuriürituste läbiviimisele.	Pidev
		Toetatakse noorte poolt linnaruumis läbiviidavaid omaalgatuslikke projekte.	Pidev
30.9.	Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kaasamine kultuurivaldkonna tegevustesse	Kultuuriakadeemia kompetentsi kaasatakse koostööprojektide koordineerimisel ning koolituste ja ürituste korraldamisel.	Pidev
30.10.	Osalemine Tartu 2024. aasta Euroopa kultuuripealinna programmi elluviimisel	Osaletakse kokkuvõtete tegemisel Tartu 2024. aasta Euroopa kultuuripealinna programmi elluviimisel ja tegevuste rahastamisel sõlmitud koostöölepe raames.	2025
30.11.	Kultuurialaste koostööümarlaudade korraldamine	Korraldatakse koostööümarlaudu, mis omavad olulist rolli kultuurialase infovahetuse, koostöö ja ühiste algatuste ning sündmuste elluviimisel. Ümarlaudadesse kaasatakse avaliku, era- ja kolmanda sektori esindajaid.	Pidev
30.12.	Loomeresidentuuride toetamine	Toetatakse loomeresidentuuride toimumist linnas.	Pidev
30.13.	Koguduste rolli väärtustamine	Väärtustatakse kogudusi kogukonna heaks töö tegijatena ja kultuurisündmuste vahendajatena ning muinsuskaitse väärtusega kirikuhoonete hoidjatena.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
30.14.	UNESCO Loovlinnade Võrgustiku aktiivse liikmena Viljandi piirkonna programmi loomine ja elluviimine ning koostöövõrgustiku laiendamine	Tehakse koostööd kohaliku ja rahvusvahelise koostöö edendamisel, piirkonna programmi loomisel ja päranditurismi edendamisel koostöös Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, turismiettevõtete ja kultuuriorganisatsioonide ja erakultuurikorraldajatega. Kasutatakse UNESCO loovlinna tiitlit ja võrgustiku potentsiaali piirkonna kultuuriturismi suurendamiseks.	Pidev
30.15.	Rahvakultuuri ja selle tegijate väärtustamine	Toetatakse ja väärtustatakse rahvakultuurikollektiivide tegevust eesmärgiga suurendada rahvakultuuriga tegelevate inimeste arvu.	Pidev
30.16.	Koostöö erakultuuritegijatega	Kaasatakse erakultuurikorraldajaid linna sündmuste korraldamisse ja toetatakse nende tegevust tegevus- ja projektitoetuste kaudu.	Pidev
Meede 31 Tänapäevaseid võimalusi pakkuvate kultuuriobjektide arendamine			
31.1.	Sakala Keskuse hallatava taristu parendamine	Parendatakse Sakala Keskuse hallatavat taristut. Töödeks on: Sakala Keskuse saali akustika parandamine, tehniliste vahendite ja välilavade kaasajastamine, ventilatsioonisüsteem.	Pidev
		Viljandi Avatud Noortetoa (VANT) ruumide ja taristu kaasajastamine	2025
		Viljandi Vana Veetorni hooldustööd.	Pidev
		Kondase Keskuse ruumide ja taristu hooldustööd.	Pidev
		Viljandi Nukuteatri ruumide hooldustööd	Pidev
31.2.	Eriilmeliste kultuurisündmuste korraldamine tavapärates kohtades	Tavapäratute kohtade kasutamisega suurendatakse linnaruumi atraktiivust kultuurisündmuste läbiviimiste paigana, sh erineva profiiliga näitusepaigana.	Pidev
31.3.	Linnaraamatukogu tehnilise baasi ja sisustuse kaasajastamine	Linnaraamatukogu hoonele ehitatakse välja ventilatsioonisüsteem, uuendatakse valgustussüsteemi ja tehakse sisetöid. Uuendatakse A-korpuse avatäited ja teenindussaalide põrandad. Raamatukoguhoone sarilukustuse uuendamine. Hangitakse kaasaegse raamatute tagastuskasti lahendus ja raamatute laenutusautomaat. Kaasajastatakse raamatukogu mööblit ja ruumilahendust.	2025-2029
31.4.	Kultuuripromenaadi kujundamine ja arendamine Viljandi linna avalikus ruumis	Realiseeritakse kultuuripromenaadi idee ning kujundatakse ja arendatakse kultuuripromenaad Viljandi linna avalikus ruumis, koostatava Viljandi linna kultuuripromenaadi kontseptsiooni alusel.	Perspektiivne
Meede 32 Jätkusuutliku ja mitmekesise spordielu toetamine ja arendamine			
32.1.	Linnale kuuluv sporditaristu on erinevate spordialade ja liikumisharrastusega tegelejate aktiivses kasutuses aasta ringi	Liikumisharrastusega tegelejatele ja spordihuvilistele tagatakse võimalused kehalise vormi saavutamiseks, sportliku eluviisi harrastamiseks, sportlikuks eneseteostuseks ning vaatamängulise spordielamuse saamiseks.	Pidev
32.2.	Spordirajatiste ja taristu kasutamise analüüs ja tõhustamine	Analüüsitakse spordirajatiste ja -taristu kasutamise efektiivsust ja leitakse võimalusi kasutuse tõhustamiseks.	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
32.3.	Spordiorganisatsioonide, klubide ja harrastajate aastaringse tegevuse tagamise ja arendamise toetamine	Viljandi linna eelarvest toetatakse taotluste alusel mittetulunduslikku tegevust tegevus- ja projektitoetustega.	Pidev
		Viljandi linna spordistipendiumi saavad linna eelarvest taotleda Viljandis elavad ja tegutsevad isikud, kes esindavad Viljandit või Viljandi spordiklubi, eesmärgiga väärtustada ja toetada nende tegevust spordi arendamisel ja populariseerimisel nii Viljandis kui kogu maailmas.	Pidev
32.4.	Heade ja mitmekülgsede sportimisvõimaluste loomine lastele ja noortele	Viljandi linna spordialaseks prioriteediks on noortesport, mida edendatakse Viljandi Spordikooli, erahuvikoolide ja klubide poolt.	Pidev
32.5.	Erinevatele sihtgruppidele spordiürituste ja liikumisharrastust soodustavate tegevuste ning programmide läbiviimise toetamine	Toetatakse Viljandi linna jaoks olulisi ja osalejaterohkeid spordisündmuseid sh Suurjooks ümber Viljandi järve, Mulgi rattamaraton, Mulgi uisumaraton, Viljandi Triatlon, laste Paala järve jooks, linnajooks, hansapäevade spordivõistlused jpt. Rahvasporti ja liikumisharrastust soodustavad jalgratta- ja suusamatkad, järvejooksude ning kepikõnni sari, perespordipäevad, tervisekuu üritused, kampaaniaüritused terviseradadel ja paljud teised üritused.	Pidev
		Maakondlike, vabariiklike ja rahvusvaheliste spordiürituste läbiviimist korraldatakse koostöös spordiklubide ja alaliitudega. Tuge korraldamiseks võimaldab projektitoetus.	Pidev
32.6.	Koostöö eraspordibaaside haldajatega	Tehakse võimalusel koostööd eraspordibaaside haldajatega tegevuste läbiviimisel (jäähall, tennisehall, tennise- ja padeliväljakud jm).	Pidev
32.7.	Ujumise algõpetuse võimaldamine kõigile lastele ja õpilastele	Ujumise algõpetust võimaldatakse Viljandi Jakobsoni Kooli ja Viljandi Lasteaia Männimäe ujulates.	Pidev
		Veekeskuse valmimisel ostetakse ujulateenust eraettevõtja poolt rajatavast veekeskusest, kus lepingu kohaselt tagatakse siseujula ujumisradade kasutamise kättesaadavus ujumise algõppe ja treeningute läbiviimiseks.	2027-2029
Meede 33 Aktiivses kasutuses olevate spordirajatiste kaasajastamine			
33.1.	Koolide sporditaristu uuendamine	Rekonstrueeritakse Viljandi Jakobsoni Kooli staadion koos rajatavate avatud spordi- ja mänguväljakutega.	Perspektiivne
		Tagatakse koolide staadionide ja spordiväljakute järjepidev seire, uuendamine ja arendamine.	Pidev
33.2.	Viljandi Spordihoone rekonstrueerimine	Hoone vana osa energiatõhusustööd.	2026-2027
		Hoone rekonstrueerimistööde projekteerimine ja osade kaupa teostamine.	Perspektiivne
33.3.	Välijõulinnakute rajamine	Rajatakse välijõulinnakuid linna erinevatesse piirkondadesse.	Perspektiivne
33.4.	Viljandi järveäärse tervisesporditaristu korrashoid ja kaasajastamine	Viljandi järveäärsel tervisesporditaristul jätkatakse sportimis- ja liikumisvõimaluste parandamiseks taristu edasiarendamist sh kunstlume tootmiseks vajaliku süsteemi väljaehitamine ning olemasoleva terviseraja valgustussüsteemi laiendamine.	2024-2026
33.5.	Rannajalgpalliväljaku rajamine	Jätkatakse rannajalgpalliväljaku rajamist ja arendamist.	Perspektiivne

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
33.6.	Aerutamisbaasi rekonstrueerimine	Rekonstrueeritakse aerutamisbaas.	Perspektiivne
33.7.	Viljandi Jakobsoni Kooli ujula rekonstrueerimine	Ujula hoitakse kasutamiseks nõutavas seisukorras kuni eraettevõtja poolt Viljandi linna rajatava veekeskuse valmimiseni.	2024-2027
		Viljandi Jakobsoni Kooli ujula rekonstrueerimistööde kavandamine ja teostamine sõltub erasektori poolt Viljandi linna kavandatava veekeskuse projekti elluviimisest.	Perspektiivne
		Erasektori poolt Viljandi linna kavandatava Veekeskuse käivitamisel leitakse ujula ruumidele otstarve.	Perspektiivne
33.8.	Viljandi Spordikeskuse Paalalinna viihalli rekonstrueerimine	Hoone muudetakse energiatõhusaks ja parendatakse sportimistingimusi.	Perspektiivne
33.9.	Viljandi järveäärse polüfunktsionaalse spordiväljaku arendamine	Arendatakse Viljandi järveäärset polüfunktsionaalset spordiväljakut, kus asuvad jalgpalli muruväljak ja heiteväljak.	Perspektiivne
		Rajatakse heiteväljak Viljandi järveäärse polüfunktsionaalse spordiväljaku osana.	Perspektiivne
33.10.	Huntaugu piirkonna arendamine aasta ringi kasutamiseks tervisespordi- ja vaba aja alana	Huntaugu vabaajapargi detailplaneeringu elluviimisega lahendatakse alal parkimine, jalakäijate ohutu liiklemine ja tänavavalgustus.	Perspektiivne
33.11.	Koostöö eraspordibaaside haldajatega	Tehakse koostööd eraspordibaaside haldajatega eesmärgiga mitmekesistada sportimisvõimalusi.	Pidev
33.12.	Linnastaadioni uuendamine	Uuendatakse linnastaadioni ajavõtusüsteemi ja inventari.	Pidev
33.13.	Mängu- ja ekstreemspordiväljakute korrastamine, turvalisuse tagamine, uuendamine ja uute väljakute rajamine	Ehitatakse Männimäe liikluslinnak ja täiendatakse ala muude atraksioonidega.	Perspektiivne
		Kord aastast teostatakse mängu- ja ekstreemspordiväljakute tehnilise korrasoleku ülevaatus ning selle põhjal otsustatakse atraksioonide korrastamise või uuendamise vajadus.	Pidev
		Võimalusel rajatakse uusi mängu- ja ekstreemspordiväljakuid.	Pidev
33.14.	Viie viljandlase malenurga rajamine	Paigaldatakse viis avalikuks kasutamiseks mõeldud malelauda.	Perspektiivne
33.15.	Jäähalli arendamise toetamine	Toetatakse Viljandi jääsporti- ja vaba aja keskuse loomist.	Perspektiivne
33.16.	Kesklinna spordikompleksi arendamise toetamine	Toetatakse Viljandi kesklinna spordikompleksi laiendamist sportimisvõimaluste mitmekesistamise eesmärgil.	Perspektiivne
Meede 34 Kultuuri- ja spordivaldkonna töötajate väärtustamine			
34.1.	Kultuuri- ja sporditöötaja ameti väärtustamine	Spetsialistide palgatasemed lähendatakse sarnaste ametikohtade palkadega riigisektoris ning ühtlustatakse linna hallatavate asutuste vahel.	Pidev
34.2.	Valdkondlik koolitamine ja nõustamine	Soodustatakse töötajate enesetäiendamist nii individuaalsetes kui ühistes koolitusprogrammides.	Pidev
8. HOOLIV JA SOTSIAALSELT TURVALINE VILJANDI LINN			
Meede 35 Sotsiaalprobleemide ennetamine ja sotsiaalhoolekande süsteemi arendamine			
35.1.	Sotsiaalvaldkonna spetsialistide erialase võimekuse tõstmine,	Töötajatele võimaldatakse läbipõlemise ennetamiseks või läbipõlemisega tegelemiseks individuaalsetes kui ka grupisupervisioonide	Pidev

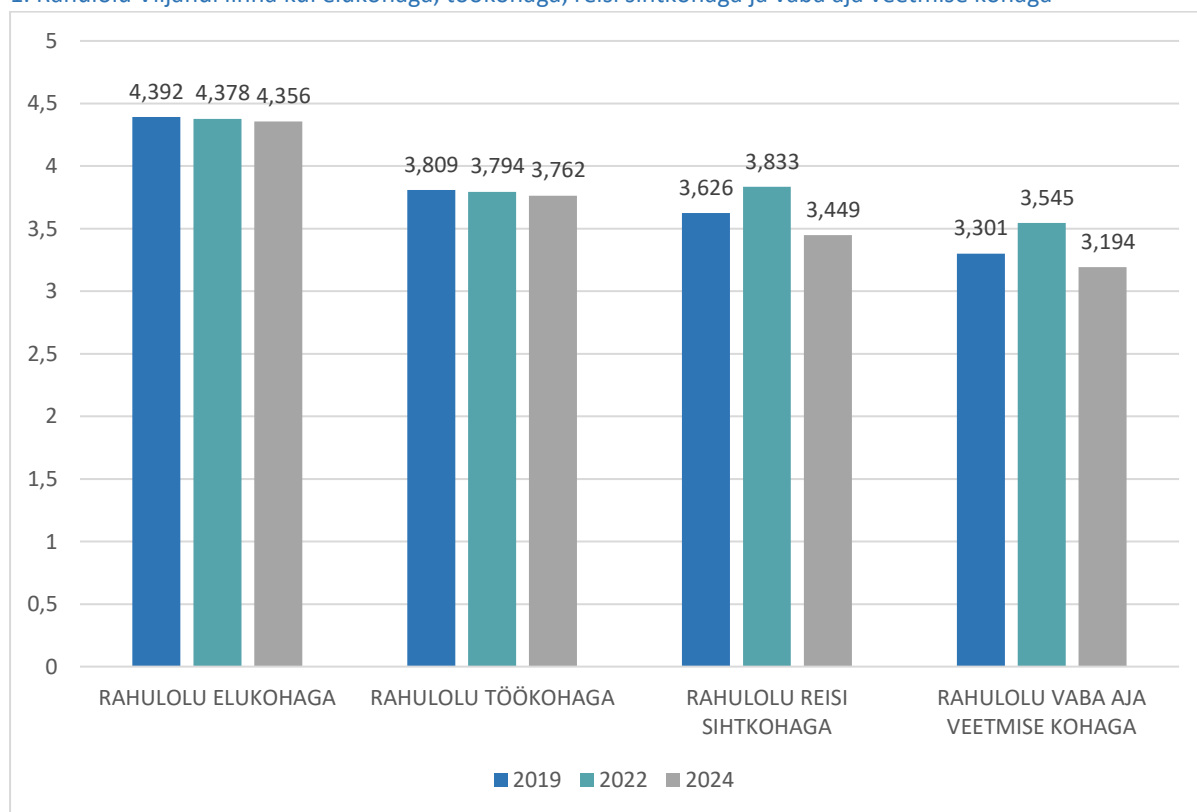
	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
	koostöö ja meeskonnatöö arendamine	korraldamine ja enesetäiendamine nii individuaalsetes kui ühistes koolitusprogrammides.	
35.2.	Sotsiaalvaldkonna töötaja rolli väärtustamine ja järelkasvu motiveerimine	Kajastatakse edulugusid ja positiivseid sündmusi. Tunnustatakse sotsiaalvaldkonna töötajate tööd, tagatakse kaasaegsed ja töö iseloomust lähtuvad töötingimused ja töövahendid (mobiilsed). Töötasu viiakse vastavusse tööülesannete keerukuse ja vastutusega ning kutsealaste nõuetega.	Pidev
35.3.	Lastele ja peredele suunatud ennetustegevuste arendamine	Arendatakse lastele ja peredele suunatud ennetustegevusi, sh Viljandi Laste ja Perede Tugikeskuse ja Viljandi Perepesa teenuseid.	Pidev
		Ennetustegevusi arendatakse eesmärgiga jõuda peredele suunatud teenuste ja toe pakkumisega teenusevajajateni võimalikult varajases staadiumis.	Pidev
		Viljandi Perepesa teenuste ja toe pakkumine laiemale sihtgrupile (vanematele kui 8-aastastele).	Pidev
35.4.	Sotsiaalvaldkonnas tegutsevate kodanikuühenduste toetamine	Viljandi linna eelarvest toetatakse taotluste alusel mittetulunduslikku tegevust tegevus- ja projektitoetustega.	Pidev
35.5.	Sotsiaalteenuste osutamine abivajajatele koostöös kodanikuühendustega	Koostöös kodanikuühendustega leitakse võimalusi teenuste osutamiseks abivajajatele.	Pidev
35.6.	65+ elanikkonna ja tööealiste puuetega inimeste võimetekohane kaasamine ühiskondlikku ellu	Süsteematiseeritakse ja parandatakse eakatele info edastamist. Kaasatakse ja toetatakse 65+ inimeste ja tööealiste puuetega inimeste organisatsioone, neile huvitegevuse pakkumist ja ürituste korraldamist.	Pidev
35.7.	Erinevates ennetusprogrammides osalemine	Soodustatakse koolide, lasteaedade, perede, puuetega inimeste osalemist erinevates ennetusprogrammides. Suurenenud on vajadus perevägivalda ennetamise kampaaniate ja teavitustegevuste ning noorte riskikäitumist vähendavate ja teiste ennetavate tegevuste järele.	Pidev
35.8.	Vaimse tervise valdkonna võrgustikutöö tegevus	Soodustatakse osalemist erinevate vaimse tervise tugivõrgustike ja programmide töös.	Pidev
35.9.	Süsteemne ennetustegevus ja valdkondadeülene koostöö	Kujundatakse süsteemse ennetustegevuse toimimiseks vajalik juhtimis- ja töökorraldus. Tehakse koostööd erinevate valdkondade asutuste vahel, moodustades koostöö- või juhtumivõrgustikke.	Pidev
Meede 36 Sotsiaaltoetuste ja teenuste kättesaadavuse parendamine ning nende pidev arendamine			
36.1.	Erinevatele sihtgruppidele vajalike sotsiaalteenuste ja toetuste ning muu vajaliku abi tagamine	Omavalitsuse poolt tagatakse sotsiaalteenused ja -toetused ning muu vajalik abi.	Pidev
36.2.	Linnaelanikele suunatud teenuste arendamine ja teenuste valiku laiendamine	Täiustatakse pakutavaid sotsiaalteenuseid ja luuakse uusi teenuseid (mh projektides nimetatud eesmärgil osalemine, nende elluviimine) erinevatele sihtgruppidele. Tagatakse laste ja perede vajadustele vastavad nõustamisteenused, omasteholdajatele pakutakse tugiteenuseid (nt ajutine asendusholdaja). Tagatakse hoolekandekeskuses dementsete klientide vajadustele vastava üldhooldusteenuse osutamiseks vajalike ruumide ja personali olemasolu. Eakatele ja puuetega	Pidev

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
		inimestele osutatakse täiendavaid teenuseid (heaolu koordinaatorid, valve koduhooldustöötaja, dementsete päevahoid jne) vastavalt sihtgrupi vajadustele eesmärgiga võimalikult kaua oma kodus elada ja toime tulla.	
36.3.	Linnaelanikele suunatud teenuste sisu laiendamine	Vastavalt sihtgrupi vajadustele ja linna võimalustele laiendatakse sotsiaalteenuste süsteemi.	Pidev
36.4.	Sotsiaalteenuse saajate hulgas regulaarsete rahulolu-uuringute läbiviimine	Teenuste kvaliteedi tagamiseks viiakse teenuste saajate hulgas läbi regulaarseid rahulolu-uuringuid, kaasates sõltumatuid küsitlajaid/uurijaid. Uuringu tulemuste ja klientide jooksvalt antud tagasiside põhjal parandatakse pakutavate teenuste tingimusi ja kvaliteeti.	Pidev
36.5.	Koostöö haridus- ja noorsootööstutustega	Tehakse koostööd sotsiaal-, haridus- ja noortevaldkonna (sh huviharidus) integreeritud (lõimitud) teenuste pakkumisel.	Pidev
Meede 37 Sotsiaalteenuste taristu parendamine			
37.1.	Leola 12a rekonstrueerimine ja sisustamine	Rekonstrueeritakse Leola 12a hoone eesmärgiga pakkuda sotsiaalteenuse raames vajalikke eluruumi sotsiaal-majanduslikult vähekindlustatud sihtgruppide. Investeeringuga parandatakse hoone energiatõhususe näitajaid ning vähendatakse ülalpidamiskulusid.	Perspektiivne
37.2.	Sotsiaalelamispindade parendamine	Parendatakse linnale kuuluvaid sotsiaalelamispindasid.	Pidev
37.3.	Teenusmajade rajamine	Suurenenud vajaduse tõttu hooldusteenuse järele planeeritakse teenusmajade rajamist, et tagada enne üldhooldusteenusele suundumist toetatud elamise teenus (koduteenus, juhendamine, järelevalve jne) tuge vajavatele isikutele või sobivad tingimused dementsussündroomiga inimestele teenuse pakkumiseks (nt päevahoid, üldhooldusteenus, erihoolekandeteenused)	Perspektiivne
		Rajatakse teenusmaju koostöös eraettevõtjatega.	Perspektiivne
		Viljandi linnale kuuluvate kinnistute Kagu 9 ja Kesk-Kaare 17 tulevikku planeerides kaalutakse nende arendamist sotsiaalsfääri huvides.	Perspektiivne
37.4.	Sotsiaalameti tööks vajalike töötingimuste parandamine	Sotsiaalametile tagatakse mobiilsed töövahendid töö efektiivsemaks korraldamiseks ja klientide paremaks ning kiiremaks teenindamiseks.	Perspektiivne
37.5.	Sotsiaalkeskuse/päevakeskuse/tegevuskeskuse arendamine	Analüüsitakse eakate ja erivajadustega inimeste sotsiaalkeskuse, päevakeskuse või tegevuskeskuse toimimist ja vajadusi, samuti arendamise võimalusi ning rakendatakse need.	Perspektiivne
37.6.	Hoolekandekeskuse taristu parendamine	Päevahoiuteenuse arendamiseks ruumide kohandamine ja teenuse osutamine	2025-2026
		Hoolekandekeskuse juurdeehituse või eraldiasuva teenushoone ehitamine.	Perspektiivne
Meede 38 Tervisedendus. Tervislike eluviiside ja tervise väärtustamine ning terviseteadlikkuse tõstmine			
38.1.	Viljandimaa tervisedenduse strateegia 2035 tegevuskavas 2023-2026 kavandatud tegevuste elluviimises osalemine	Viiakse ellu kavandatud Viljandimaa tervisedenduse strateegia 2035 tegevuskavas 2023-2026 kavandatud tegevusi, mis loovad eeldusi inimeste tervise ja heaolu paranemisele.	2025-2026

	Objekt, tegevus	Objekti, tegevuse teostamine	Elluviimise aeg
38.2.	Tervisekäitumise alase info edastamine erinevatele sihtrühmadele	Edastatakse informatsiooni tervisliku toitumise, söltuvusainete tarbimise ennetamise ja tervist toetava turvalise käitumise alaste koolituste ja kampaaniate kohta. Suurendatakse teadlikkust kehalise aktiivsuse ja toitumisharjumuste olulisusest.	Pidev
Meede 39 Tervishoiu valdkonna arengu toetamine			
39.1.	Koostöö arendamine SA-ga Viljandi Haigla	Viljandi Linnavalitsuse ja SA Viljandi Haigla koostöö on suunatud eelkõige haigla teenuste kvaliteedi ja hoonestuse arendamisele tagamaks linna elanikele vajalike tervishoiuteenuste ajakohasus ja kättesaadavus. Tehakse koostööd uue haigla ja tervisekeskuse Tervikumi hoone rajamisel ning teenuste osutamisel uues hoones.	Pidev
39.2.	Koostöö tervishoiuteenuse osutajatega	Jätkatakse koostööd tervishoiuteenuse osutajatega. Ravikindlustuseta elanikele osutab käsunduslepinguga tervishoiuteenuseid Viljandi linnaarst.	Pidev
		Osaletakse partnerina tervishoiuvaldkonna koostööprojektides, mille eesmärgiks on eelkõige töötada välja inimese vajadustest lähtuv tervishoiu- ja sotsiaalteenuste integreeritud mudelid (ennetus ja koostöö) ja neid rakendada. Elanikele osutatakse integreeritud teenuseid.	Pidev

Lisa 1. Rahvaküsitluse kokkuvõte

1. Rahulolu Viljandi linna kui elukohaga, töökohaga, reisi sihtkohaga ja vaba aja veetmise kohaga

2. Rahulolu Viljandi linnaelu valdkondadele võrdluses 2019., 2022. ja 2024. aastaga.

